allinn, Vabaduse p. 1
Eesti Pank

RIIGI TEATAJA

Nr. 36. **30. aprillil 1936.** **Nr. 36.**

Art. 272. Sõjavangide kohtlemise konventsiooni ja selle juurde kuuluva lisa kinnitamise seadus. — Konventsioon ja lisa.

273. Kindlustusasutiste seadus.

274. Kindlustusasutiste seaduse maksmapaneku seadus.

275. Tööstuslikkudes ettevõtetes erireservide moodustamise määrus.

276. Tapaloomade ja liha loomaarstliku järelevaatuse ja tapamajaasjanduse määruse muutmise määrus.

277. Veiste brutselloosi vastu võitlemise määruse muutmise määrus.

278. Petserimaal asuvate usuühingute avalikkude matmispaikade eest võetavad tasunormid 1936, 1937 ja 1938 a.

279. Määrus maksude võtmise kohta Saaremaal aj. maavalitsuse kulude katteks 1936/1937 a.

272. Sõjavangide kohtlemise konventsiooni ja selle juurde kuuluva lisa kinnitamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 8. aprillil 1936.

§ 1. Tunnustada kinnitatuks Genfis 27. juulil 1929 allakirjutatud Sõjavangide kohtlemise konventsioon ja selle juurde kuuluv lisa.

§ 2. Avaldada ühes käesoleva dekreediga konventsiooni ja selle juurde kuuluva lisa prantsuskeelne tekst eestikeelse tõlkega.

Tallinnas, 8. aprillil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

Jul. Seljamaa
Välisminister.

Sõjavangide kohtlemise konventsioon.

Alla kirjutatud Genfis 27. juulil 1929.

Saksa Riigi President, Ameerika Ühendriikide President, Austria Vabariigi Föderaal-president, Tema Majesteet Belglaste Kuningas, Boliivia Vabariigi President, Brasiilia Ühendriikide Vabariigi President, Tema Majesteet Suur-Britannia, Iirimaa ja Briti Meretaguste Territooriumide Kuningas, India Keiser, Tema Majesteet Bulgaaria Kuningas, Ciili Vabariigi President, Hiina Vabariigi President, Kolumbia Vabariigi President, Kuuba Vabariigi President, Tema Majesteet Taani ja Islandi Kuningas, Dominikaani Vabariigi President, Tema Majesteet Egiptuse Kuningas, Tema Majesteet Hispaania Kuningas, Eesti Riigivanem, Soome Vabariigi President, Prantsuse Vabariigi President, Kreeka Vabariigi President, Tema Hiilgavaim Kõrgus Ungari Valitseja, Tema Majesteet Itaalia Kuningas, Tema Majesteet Jaapani Keiser, Läti Vabariigi President, Tema Kuninglik Kõrgus Luxembourgi Suurhertsoginna, Mehhiko Ühendriikide President, Nicaragua Vabariigi President, Tema Majesteet Norra Kuningas, Tema Majesteet Hollandi Kuninganna, Tema Keiserlik Majesteet Pärsia Šahh, Poola Vabariigi President, Portugali Vabariigi President, Tema Majesteet Rumeenia Kuningas, Tema Majesteet Serblaste, Kroaatlaste ja Sloveenlaste Kuningas, Tema Majesteet Siiami Kuningas, Tema Majesteet Rootsi Kuningas, Šveitsi Föderaalnõukogu, Čehhoslovakkia Vabariigi President, Türgi Vabariigi President, Uruguai Vabariigi President, Venetsueela Ühendriikide Vabariigi President,

Tunnustades, et sõja äärmisel juhul on iga riigi kohuseks võimalikkuse piirides pehmendada möödapääsemata karmust ja kergendada sõjavangide saatust;

Soovides arendada põhimõtteid, milledel põhjenevad Haagi rahvusvahelised konventsioonid, eriti sõjaseadustesse ja -kommetesse puutuv konventsioon ja selle juurde kuuluv määrustik,

Otsustasid sõlmida selleks otstarbeks konventsiooni ja nimetasid endi Täisvolinikeks, nimelt:

Saksa Riigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Edmund Rhomberg'i, dr. jur., käsutuses olev minister;

Ameerika Ühendriikide President:

Aulise Eliot Wadsworth'i, varaameti endine abisekretär,
Tema Ekstsellentsi aulise Hugh R. Wilson'i, Ameerika Ühendriikide erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Austria Vabariigi Föderaal-president:

hr. Marc Leitmaier'i, dr. jur., ministeriaalnõunik Föderaalkantseleis, välisasjade osakonnas;

Tema Majesteet Belglaste Kuningas:

hr. Paul Demolder'i, sanitaar-kindral-major, I Sõjaringkonna Tervishoiu-ameti komandant;

hr. Joseph de Ruelle'i, Välisministeeriumi juriskonsult;

Boliivia Vabariigi President,

Tema Ekstsellentsi hr. Alberto Cortadellas'e, Boliivia minister-resident Bernis;

Brasiilia Ühendriikide Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Raoul do Rio-Branco', Brasiilia erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Tema Majesteet Suur-Britannia, Iirimaa ja Briti Meretaguste Territooriumide Kuningas, India Keiser:

Suur-Britannia ja Põhja-Iirimaa, samuti ka Briti Impeeriumi iga osa eest, mis ei ole eraldi Rahvasteliidu liige:

väga aulise Sir. Horace Rumbold'i, G.C.M.G., M.V.O., Tema Briti Majesteedi suursaadik Berliinis;

Kanada Dominiooni eest:

hr. Valter-Aleksander Riddell'i, Kanada Valitsuse alaline nõunik Rahvasteliidu juures;

Austraalia Commenwealthi eest:

Tema Ekstsellentsi hr. Claud Russell'i, Tema Briti Majesteedi erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Uue-Meremaa Dominiooni eest:

Tema Ekstsellentsi hr. Claud Russell'i, Tema Briti Majesteedi erakorraline saadik ja täisvoliline minister Bernis;

Lõuna-Aafrika Uniooni eest:

hr. Eric-Hendrik Louw'i, Lõuna-Aafrika Uniooni ülemkomissar Londonis;

Iiri Vaba Riigi eest:

hr. Sean Lester'i, Iiri Vaba Riigi esindaja Rahvasteliidu juures;

India eest:

Tema Ekstsellentsi hr. Claud Russell'i, Tema Briti Majesteedi erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Tema Majesteet Bulgaarlaste Kuningas:

hr. Dimitri Mikoff'i, Bulgaaria chargé d'affaires Bernis, Bulgaaria Valitsuse alaline esindaja Rahvasteliidu juures;

hr. Stephane N. Laftchieff'i, Bulgaaria Punase Risti Valitsuse nõukogu liige;

Čiili Vabariigi President:

kolonel Guillermo Novao-Sepulveda', Čiili saatkonna sõjaväeline atašee Berliinis,

hr. Dario Pulgar-Arriagada, Tervishoiuteenistuse kapten;

Hiina Vabariigi President:

hr. Chi Yung Hsiao', Hiina chargé d'affaires p. i. Bernis;

Kolumbia Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Francisco José de Urrutia, Kolumbia erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Kuuba Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Carlos de Armenteros y de Cárdenas, Kuuba erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis,

hr. Carlos Blanco y Sánchez'i, Saatkonna sekretär, komandeeritud Kuuba Rahvasteliidu delegatsiooni juurde;

Tema Majesteet Taani ja Islandi Kuningas:

Taani eest:

Tema Ekstsellentsi hr. Harald de Scavenius'e, kammerhärra, Taani erakorraline saadik ja täievoliline minister Šveitsis ja Hollandis, endine välisminister,

hr. Gustave M. Rasmussen'i, Taani chargé d'affaires a. i. Bernis;

Dominikaani Vabariigi President:

hr. Charles Ackermann, Dominikaani Vabariigi konsul Genfis;

Tema Majesteet Egiptuse Kuningas:

hr. Mohammed Abdel Moneim Riad'i, riigi tüliküsimuste advokaat, rahvusvahelise õiguse professor Kairo sõjakoolis,

hr. Henri Wassif Simaika, Egiptuse kuningliku saatkonna atašee Roomas;

Tema Majesteet Hispaania Kuningas:

Tema Ekstsellentsi Markii de la Torrehermosa', Hispaania erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Eesti Riigivanem:

hr. Hans Leesment'i, dr. med., Eesti Punase Risti esimees;

Soome Vabariigi President:

kolonel-leitnant A. E. Martola, Soome sõjaväe esindaja Pariisis;

Prantsuse Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Henri Chassain de Marcilly', Prantsuse suursaadik Bernis,

hr. Jean Du Sault'i, Prantsuse suursaatkonna nõunik Bernis;

Kreeka Vabariigi President:

hr. Raphael Raphaël'i, Kreeka chargé d'affaires p. i. Bernis;

kolonel-leitnant Sophocles Venizelos'i, Kreeka saatkonna sõjaväeatašee Pariisis;

Tema Hiilgavaim Kõrgus Ungari Valitseja:

Tema Ekstsellentsi hr. Paul de Hevesy', minister-resident, Kuningliku Valitsuse alaline esindaja Rahvasteliidu juures;

Tema Majesteet Itaalia Kuningas:

hr. Giovanni Ciraolo'i, Kuningriigi senaator;

Tema Majesteet Jaapani Keiser:

Tema Ekstsellentsi hr. Isaburo Yoshida, Jaapani erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis,

kolonel-leitnant Sadamu Shimomura,

mereväe kapteni Seizo Miura, mereväe atašee Jaapani Suursaatkonna juures Pariisis;

Läti Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Charles Duzmans'i, Läti erakorraline saadik ja täievoliline minister Tema Majesteedi Serblaste, Kroaatlaste ja Sloveenlaste Kuninga juures, alaline delegaat Rahvasteliidu juures,

Tema Ekstsellentsi hr. Oskar Voit'i, Läti erakorraline saadik ja täievoliline minister Šveitsis, Saksas, Ungaris ja Hollandis;

Tema Kuninglik Kõrgus Luxembourgi Suurhertsoginna:

hr. Charles Vermaire'i, Suurhertsoginna konsul Genfis;

Mehhiko Ühendriikide President:

Tema Ekstsellentsi hr. Francisco Castillo Nájera', sanitaar-kindral, Mehhiko erakorraline saadik ja täievoliline minister Brüsselis;

Nicaragua Vabariigi President:

hr. Antoine Sottile, dr. jur., Nicaragua alaline esindaja Rahvasteliidu juures;

Tema Majesteet Norra Kuningas:

Tema Ekstsellentsi hr. Johannes Irgens'i, Norra erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis, Roomas ja Ateenas,

major Jens Christian Meinich'i, Norra Punase Risti peasekretär;

Tema Majesteet Hollandi Kuninganna:

Tema Ekstsellentsi hr. Villem Isaac Doude van Troostwijk'i, Hollandi erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis,

kindral-major Johan-Carl Diehl'i, Sõjaväe Tervishoiuteenistuse peainspektor, Hollandi Punase Risti abipresident,

hr. Jacob Harberts'i, Kindralstaabi major, Kõrgema Sõjakooli professor;

Tema Keiserlik Majesteet Pärsia Šahh:

Tema Ekstsellentsi hr. Anouchirevan Khan Sepahbodi', Pärsia erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Poola Vabariigi President:

Sanitaar-kolonel Joseph Gabriel Prack'i,

kolonel-leitnant W. Jerzy Babeck'i;

Portugali Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Vasco de Quevedo', Portugali erakorraline saadik ja täisvoliline minister Bernis,

hr. Francisco de Calheirose Menezes'i, Saatkonna esimene sekretär;

Tema Majesteet Rumeenia Kuningas:

Tema Ekstsellentsi hr. Michel B. Boeresco', Rumeenia erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis,

kolonel Eugène Vertejano', Kindralstaabi ohvitser;

Tema Majesteet Serblaste, Kroaatlaste ja Sloveenlaste Kuningas:

Tema Ekstsellentsi hr. Ilija Choumenkovitch'i, Serblaste, Kroaatlaste ja Sloveenlaste Kuningriigi erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis, alaline esindaja Rahvasteliidu juures;

Tema Majesteet Siiami Kuningas:

Tema Kuningliku Kõrguse Prints Varnvaidya', Siiami erakorraline saadik ja täievoliline minister Londonis;

Tema Majesteet Rootsi Kuningas:

Tema Ekstsellentsi hr. Karl Ivan Westman'i, Rootsi erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Helveetsia Föderaalnõukogu:

hr. Paul Dinichert'i, täievoliline minister, Föderaalse Politilise Departemangu Välisasjade osakonna juhataja,

hr. Carl Hauser'i, sanitaarväeosade kolonel, sõjaväe peaarst,

hr. Anton Züblin'i, jalaväe käsutuskolonel, advokaat,

hr. Roger de la Harpe'i, sanitaarväeosade kolonel-leitnant, arst,

hr. Dietrich Schindler'i, sõjakohtu major, rahvusvahelise õiguse professor Zürichi ülikoolis;

Čehhoslovakkia Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Zdenek Fierlinger'i, Čehhoslovakkia erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Türgi Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi Haşsan bey', Türgi Rahvusliku Suurkogu abiesimees, Türgi Punase Poolkuu abipresident,

Tema Ekstsellentsi Nusret bey', Vabariigi Riiginõukogu president, professor Akil Moukhtar bey', dr. med.,

dr. Abdulkadir bey', kolonel-leitnant, sõjaväe-arst, Gulhane'i rakenduskooli ja haigla professor;

Uruguai Ida-vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Alfredo de Castro', Uruguai erakorraline saadik ja täievoliline minister Bernis;

Venetsueela Ühendriikide Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi hr. Caracciolo Parra-Pérez'i, Venetsueela erakorraline saadik ja täievoliline minister Roomas,

hr. Ivan Manuel Hortado-Machado', Venetsueela chargé d'affaires a. i. Bernis;

kes peale oma heas ja nõutavas korras leitud täisvolituste vastastikust esitamist leppisid kokku järgmises:

1. osa.
Üldeeskirjad.
Artikkel esimene.

Käesolevat konventsiooni kohaldatakse, kahjustamata 7. osa eeskirju:

1) kõigile isikuile, kes on mainitud maasõja seaduste ja kommete kohta käiva 18. oktoobril 1907. a. Haagi Konventsiooni juurde kuuluva määrustiku artikleis esimene, 2 ja 3 ja kes on vangistatud vaenlase poolt;

2) kõigile sõdivate poolte sõjavägedesse kuuluvaile isikuile, kes on vangistatud vaenlase poolt mere- või õhusõja operatsioonide jooksul, reservatsiooniga erandite kohta, mis selle vangistamise tingimused teeksid vältimatuiks. Siiski ei tohi need erandid kahjustada käesoleva konventsiooni põhiprintsiipe; nad lõpevad sel momendil, mil vangistatud isikud on jõudnud sõjavangide laagrisse.

Artikkel 2.

Sõjavangid on vaenliku riigi, mitte aga neid vangistavate isikute või väesalkade võimuses.

Neid peab koheldama igal ajal inimlikkusega ja kaitstama vägivallategude, teotuste ja rahva uudishimu vastu.

Repressaalide tarvitamine nende suhtes on keelatud.

Artikkel 3.

Sõjavangidel on õigus nende isiksuse ja au respekteerimisele.

Naisi koheldakse nende soole vastava lugupidamisega.

Sõjavangid säilitavad kõik oma tsiviilõigused.

Artikkel 4.

Riik, kes hoiab vangis sõjavange, on kohustatud hoolitsema nende ülalpidamise eest.

Erinevad kohtlemised vangide vahel on lubatavad vaid siis, kui nende aluseks on neid kohtlemisi kasutav sõjaväeline auaste, kehaline või vaimne tervislik seisund, professionaalsed eeldused või sugu.

2. osa.
Vangistamisest.
Artikkel 5.

Iga sõjavang on kohustatud avaldama, kui temalt seda küsitakse, oma õige nime ja auastme või oma matriklinumbri.

Juhul, kui ta rikuks seda reeglit, riskiks ta enesele osaks saada lasta tema liigi vangidele lubatud soodustuste kitsendamist.

Ei tohi tarvitada mingit sundabinõu vangide kallal, et saavutada teateid nende sõjaväe või nende maa seisundi kohta. Vange, kes keelduvad vastamast, ei tohi ähvardada, teotada ega neile osaks saada lasta ükskõik millise iseloomuga ebameeldivusi või ebasoodustusi.

Kui mõni vang on oma kehalise või vaimse seisundi tõttu võimetu selgeks tegema oma isikut, antakse ta haigemaja hoolde.

Artikkel 6.

Kõik isiklikuks tarvitamiseks olevad dokumendid ja esemed — välja arvatud relvad, hobused, sõjaväeline varustis ja sõjaväelised dokumendid — jäävad sõjavangide valdusse, samuti ka metallkiivrid ja gaasimaskid.

Vangidel kaasasolevaid rahasummasid tohib neilt ära võtta ainult ohvitseri korraldusel ja peale summa suuruse kindlakstegemist. Nende kohta antakse välja kviitung. Nõnda äravõetud summad peab sisse kantama iga vangi arvele.

Isikutunnistusi, auastme märke, aumärke ega väärtesemeid ei tohi vangidelt ära võtta.

3. osa.
Vangipõlvest.

1. jagu.
Sõjavangide evakueerimisest.

Artikkel 7.

Võimalikult kõige lühema aja jooksul peale nende vangistamist evakueeritakse sõjavangid vangilaagreisse, mis asuvad küllalt kaugel lahingupiirkonnast, et nad oleksid väljaspool hädaohtu.

Ajutiselt võib jätta hädaohtlikku piirkonda ainult neid vange, kellele evakueerimine põhjustaks nende haavade või haiguste tõttu veel suuremaid riske kui kohalejäämine.

Vange ei jäeta asjatult hädaohtu, oodates nende evakueerimist lahingupiirkonnast.

Vangide evakueerimist jalgsi võib normaalselt toimetada ainult 20-kilomeetrilise etapi viisi päevas, kui vajadus jõuda vee- ja moonaladude juurde ei nõua pikemaid etappe.

Artikkel 8.

Sõdivad pooled on kohustatud vastastikku teineteisele teatama igast vangistamisest võimalikult kõige lühema aja jooksul teadetebüroode vahendusel, mis on organiseeritud artikli 77. kohaselt. Nad on samuti kohustatud vastastikku teatama ametlikud aadressid, kuhu võib saata perekondade kirju sõjavangidele.

Nii ruttu kui võimalik, tuleb igale vangile anda võimalus isiklikult kirjavahetusse astuda oma perekonnaga artiklis 36 ja järgmistes ettenähtud tingimustel.

Mis puutub merel vangistatuisse, siis peab täitma käesoleva artikli eeskirju niipea kui võimalik peale sadamasse jõudmist.

2. jagu.
Sõjavangide laagreist.

Artikkel 9.

Sõjavange võib interneerida mõnes linnas, kindluses või ükskõik millises kohas, kohustades neid, et nad ei eemalduks üle teatud kindlaksmääratud piiride. Neid võib samuti interneerida kinnisis laagreis; neid võib kinni panna või sulgeda ainult julgeolekuliselt või tervishoiuliselt hädavajalikkude abinõude sunnil, ja seda ainult neid abinõusid vajavate olukordade kestuse jooksul.

Vangid, kes on vangistatud tervisele kahjulikes regioonides või regioonides, millede ilmastu on kahjulik paraja ilmastuga regioonidest tulevaile isikuile, viiakse üle nii ruttu kui võimalik soodsamasse ilmastusse.

Sõdivad pooled hoiduvad vastavalt võimalustele mitmesuguseist rassidest või rahvustest päritolevate vangide koondamisest samasse laagrisse.

Ühtki vangi ei või mingil juhul tagasi saata regiooni, kus ta satuks lahingupiirkonna tule alla, ega kasutada selleks, et tema juuresoluga kaitsta teatud punkte või teatud regioone pommitamisest.

1. peatükk. — Laagrite sisseseadmisest.

Artikkel 10.

Sõjavangid mahutatakse hooneisse või barakesse, mis võimaldavad kõiki võimalikke kindlustusi hügieeni ja tervislikkuse suhtes.

Ruume peab täieliselt kaitstama niiskuse eest, küllaldaselt köetama ning valgustatama. Kõik ettevaatusabinõud tulikahjuohtude vastu peab tarvitusele võetama.

Mis puutub magamisruumidesse, nende üldpinnasse, minimaalsesse õhu-kuupmõõtu, magamise korraldamisse ja magamisvahendeisse, siis peavad nende tingimused olema samad kui vange hoidva riigi reservsõjavägedel.

2. peatükk. — Sõjavangide toidust ja riietusest.

Artikkel 11.

Sõjavangide igapäevane söögiannus on koguselt kui ka väärtuselt samaväärne reservsõjavägede söögiannusega.

Vangidele antakse peale selle abinõud valmistada endale toitu lisadest, mis neil olemas.

Neid varustatakse küllaldaselt joogiveega. Tubaka tarvitamist lubatakse. Vange võib tööle rakendada köökides.

Igasugused kollektiivsed distsiplinaarkorraldused söögi alal on keelatud.

Artikkel 12.

Riietuse, pesu ja jalanõudega varustatakse sõjavange vangishoidva riigi poolt. Nende asjade asendamine ja parandamine peab olema korrapäraselt kindlustatud. Peale selle töötajad peavad saama tööülikonna igal pool, kus töö iseloom seda nõuab.

Kõigis laagreis seatakse sisse müügikohad, kust vangid võivad endale muretseda kohalikkude turuhindadega söögiaineid ja tarbeasju.

Nende müügikohtade poolt laagrite valitsustele hangitud tulud tarvitatakse vangide kasuks.

3. peatükk. — Hügieenist laagreis.

Artikkel 13.

Sõdivad pooled on kohustatud ette võtma kõiki vajalikke hügieenilisi korraldusi, et kindlustada laagrite puhtust ja tervislikkust ja et vältida taude.

Sõjavangide käsutuses on päeval ja öösi hügieenilistele reegleile vastavad sisseseaded, mida hoitakse alaliselt puhtana.

Peale selle, ja ilma et see kahjustaks saunu ja dušše, milledega laagrid on varustatud võimalikkuse piirides, varustatakse vange nende kehalise puhtuse eest hoolitsemiseks küllaldase veehulgaga.

Neil peab olema võimalus teha kehalisi harjutusi ja kasutada vaba õhku.

Artikkel 14.

Igal laagril on haigla, kus sõjavangid saavad igasugust hoolitsust, mida nad võiksid vajada. Vastaval juhul reserveeritakse eraldusruumid nakkushaigusi põdevaile haigeile.

Ravimiskulud, seejuures ka ajutiste kunstliikmete seadiste kulud kannab vangishoidev riik.

Sõdivad pooled on kohustatud andma igale ravimisel olnud vangile tema palve peale ametliku deklaratsiooni, mis näitab tema haiguse iseloomu ja kestust, samuti ka saadud hoolitsust.

On lubatav sõdivail poolil vastastikku erikokkulepete teel lubada kinni pidada laagreis arste ja põetajaid — ülesandega hoolitseda oma kaasmaalastest vangide eest.

Vangid, kes põevad tõsist haigust või kellede seisukord vajab tähtsat kirurgilist vaheleastumist, tuleb vastu võtta vangishoidva riigi kulul igasse sõjaväelisse või eraasutisse, mis on kvalifitseeritud nende ravimiseks.

Artikkel 15.

Sõjavangide arstlikke järelevaatusi tuleb korraldada vähemalt üks kord kuus. Nende ülesandeks on kontrollida tervise üldseisundit ja puhtuse seisundit, samuti ka kindlaks teha nakkushaigusi, nimelt tiisikus- ja suguhaigust.

4. peatükk.

Sõjavangide intellektuaalseist ja moraalseist tarbeist.

Artikkel 16.

Sõjavangidele on jäetud täieline vabadus oma usu praktiseerimiseks, kaasa arvatud oma usu jumalateenistustest osavõtmine, selle tingimusega, et kohastutaks sõjaväelise võimu poolt ettekirjutatud korra ja politsei määrustega.

Sõjavangiks olevad usutalitajad, ükskõik mis nimetus on nende usutunnistusel, võivad täiesti vabalt tegutseda oma ameti alal samausuliste keskel.

Artikkel 17.

Sõdivad pooled soodustavad niivõrd kui võimalik sõjavangide intellektuaalsete ja sportlikkude meelelahutuste korraldamist.

5. peatükk. — Laagrite sisemisest distsipliinist.

Artikkel 18.

Iga sõjavangide laager on asetatud ühe vastutava ohvitseri mõjuvõimu alla.

Peale väliste lugupidamisavalduste, mis on ette nähtud omamaalaste suhtes nende sõjavägedes maksvate määrustega, peavad sõjavangid tervitama vangishoidva riigi kõiki ohvitsere.

Ohvitserid-sõjavangid on kohustatud tervitama ainult vangishoidva riigi kõrgema või võrdse auastme ohvitsere.

Artikkel 19.

Auastme-märkide ja aumärkide kandmine on lubatud.

Artikkel 20.

Iga laadi korraldused, päevakäsud, teadaanded ja kuulutused tuleb sõjavangidele teatavaks teha neile mõistetavas keeles. Sama põhimõte on kohaldatav ka küsitlustele.

6. peatükk. — Erilised eeskirjad ohvitseride ja nendega võrdsete kohta.

Artikkel 21.

Kohe peale vaenliku tegevuse algust on sõdivad pooled kohustatud vastastikku teineteisele teatama nende vastavais sõjavägedes tarvitusel olevad aunimed ja auastmed, et kindlustada ohvitseride ja nendega võrdsete vahel samaväärsete auastmete võrdset kohtlemist.

Ohvitsere-sõjavange ja nendega võrdseid sõjavange koheldakse nende auastmele ja eale vastava lugupidamisega.

Artikkel 22.

Et kindlustada ohvitseride laagrite teenimist, saadetakse nende juurde samast sõjaväest päritolevaid ja niivõrd kui võimalik sama keelt kõnelevaid sõdureid-sõjavange küllaldasel hulgal, arvestades ohvitseride ja nendega võrdsete auastet.

Nad muretsevad endile toidu ja riided vangishoidva riigi poolt neile makstud palgast. Ühissöögi korraldamist ohvitseride endi poolt tuleb kõigiti soodustada.

7. peatükk. — Sõjavangide raharessurssidest.

Artikkel 23.

Sõdivate riikide vaheliste eriliste kokkulepete reservatsiooniga, ja nimelt artiklis 24 ettenähtud kokkulepete suhtes, ohvitserid-sõjavangid ja nendega võrdsed sõjavangid saavad vangishoidvalt riigilt sama palka kui selle riigi sõjavägedes vastava auastme ohvitserid, sel tingimusel, siiski, et see palk ei ületaks palka, millele neil on õigus selle maa sõjavägedes, keda nad teenisid. See palk makstakse neile välja täielikult, kui võimalik üks kord kuus, ja ilma et võiks teha mingit mahaarvamist vangishoidvale riigile langevate kulude eest, ka siis mitte, kui need oleksid tehtud nende kasuks.

Sõdivate poolte vaheline kokkulepe määrab kindlaks selle maksmisel rakendatava rahakursi; säärase kokkuleppe puudumisel on vastuvõetavaks kursiks see kurss, mis oli maksvusel vaenliku tegevuse algamisel.

Kõik palgana sõjavangidele teostatud maksed tuleb tasuda vaenliku tegevuse lõppedes selle riigi poolt, keda nad teenisid.

Artikkel 24.

Kohe peale vaenliku tegevuse algust määravad sõdivad pooled kindlaks ühisel kokkuleppel selle sularaha maksimaalse summa, mida mitmete auastmete ja liikide sõjavangid on õigustatud oma käes hoidma. Kõik mõnelt sõjavangilt äravõetud või kinnipeetud raha liigmäär, samuti ka tema poolt teostatud raha iga hoiuleandmine kantakse tema arvele ja seda võib üle viia mõnesse teise valuutasse ainult tema nõusolekul.

Sõjavangide arvete kreeditis olevad saldod makstakse neile välja nende vangistuse lõpul.

Vangistuse kestusel võimaldatakse sõjavangidele soodustusi nende summade ülekandmisel kas täies ulatuses või osaliselt nende päritolumaa pankadesse või eraisikuile.

8. peatükk. — Sõjavangide üleviimisest.

Artikkel 25.

Kui seda ei nõua sõjaliste operatsioonide käik, ei viida haigeid või haavatud sõjavange üle teise kohta niikaua, kui nende tervenemine võiks kannatada reisu all.

Artikkel 26.

Üleviimise puhul teatatakse sõjavangidele kõigepealt ametlikult nende uuest sihtkohast; neil lubatakse ühes viia nende isiklikud asjad, nende kirjavahetus ja nende aadressil tulnud pakid.

Tehakse kõik vajalikud korraldused, et nende endisse laagrisse aadressitud kirjavahetus ja pakid antakse neile üle viivitamata.

Üleviidud vangide arvele hoiuleantud rahasummad antakse üle nende uue asukoha kompetentsele ametivõimule.

Üleviimistest põhjustatud kulud on vangishoidva riigi kanda.

3. jagu.
Sõjavangide tööst.

1. peatükk. — Üldeeskirjad.

Artikkel 27.

Sõdivad pooled võivad tarvitada tööjõulisi sõjavange töötajatena nende auastme ja nende võimelisuse järgi, välja arvatud ohvitserid ja nendega võrdsed.

Siiski, kui ohvitserid või nendega võrdsed paluvad endale sobivat tööd, siis muretsetakse neile seda võimaluse määral.

Allohvitsere-sõjavange võib sundida ainult järelevalve-töödele, vähemalt kui nad ei esine kindla palvega tasuva tegevuse saamiseks.

Sõdivad pooled on kohustatud kogu vangistuse kestusel laskma kasutada sõjavangidel, kes on tööõnnetuste ohvrid, eeskirju, mis on kohaldatavad sama liiki töötajaile vangishoidva riigi seadusandluse järgi. Mis puutub sõjavangidesse, kellele ei saaks kohaldada neid seaduslikke eeskirju selle riigi seadusandluse põhjal, siis kohustub viimane soovitama oma seadusandlikule kogule kõiki korraldusi, mis on omased tasuma õiglaselt ohvrite kahju.

2. peatükk. — Töö organisatsioonist.

Artikkel 28.

Vangishoidev riik võtab endale täieliku vastutuse eraisikute arvel töötavate sõjavangide ülalpidamise, nende eest hoolitsemise, nende kohtlemise ja neile palkade maksmise eest.

Artikkel 29.

Ühtki sõjavangi ei või rakendada töödele, milleks ta on kehaliselt kõlbmatu.

Artikkel 30.

Sõjavangide päevatöö kestus, juurdearvatud mineku- ja tuleku-aja kestus, ei tohi olla liialine ega tohi mingil juhul ületada kestust, mis on vastu võetud samas töös tarvitatavate kohalikkude eratööliste suhtes. Igal nädalal antakse igale vangile kahekümnenelja-tunnine järjekorraline puhkus, võimalikult pühapäeval.

3. peatükk. — Keelatud tööst.

Artikkel 31.

Sõjavangide poolt tehtud töödel ei või olla mingit otsest sidet sõjaoperatsioonidega. Eriti on keelatud tarvitada vange iga liiki relvade või laskemoona valmistamiseks või veoks, samuti ka võitlevaile üksustele määratud materjali veoks.

Eelmise lõike eeskirjadest üleastumise korral on vangidel vabadus peale käsu täitmist või täitmise algust lasta esitada oma nõudeid usaldusmeeste vahendusel, kelle ülesanded on ette nähtud artikleis 43 ja 44, või usaldusmeeste puudumisel huve kaitsva riigi esindajate vahendusel.

Artikkel 32.

On keelatud tarvitada sõjavange tervisele kahjulikeks või ohtlikeks töödeks.

Igasugune töötingimuste raskendamine distsiplinaarabinõuna on keelatud.

4. peatükk. — Töö erisalkadest.

Artikkel 33.

Töö erisalkade režiim peab olema sarnane sõjavangide laagrite režiimiga, eriti mis puutub hügieenilistesse tingimustesse, toidusse, hoolitsustesse õnnetuse või haiguse korral, kirjavahetusse ja pakkide vastuvõtmisse.

Iga töö erisalk kuulub sõjavangide laagri alla. Selle laagri komandant on vastutav käesoleva konventsiooni eeskirjade täitmise eest töö erisalgas.

5. peatükk. — Palgast.

Artikkel 34.

Sõjavangid ei saa palka laagrite administratsiooni, majapidamise korraldamise ega ülalpidamise tööde eest.

Muudele töödele rakendatud sõjavangidel on õigus palgale, mis tuleb kindlaks määrata kokkulepetega sõdivate poolte vahel. Neis kokkuleppeis märgitakse ära ühtlasi: osa, mille laagri administratsioon võib jätta endale; summa, mis kuulub sõjavangile, ja viis, kuidas see summa antakse sõjavangi käsutada vangisoleku kestusel.

Nimetatud kokkulepete sõlmimiseni määratakse vangide tööpalk kindlaks järgnevate normide kohaselt:

a) riigile tehtud tööde eest makstakse tasu tariifide järgi, mis maksvad rahvusliku väe sõjaväelaste kohta samade tööde eest, või nende puudumisel tariifi järgi, mis kooskõlas tehtud töödega;

b) kui töid tehakse teiste avalikkude asutiste või eraisikute arvel, siis määratakse palgatingimused kindlaks kokkuleppel sõjaväelise võimuga.

Vangi arvel olev ülejääk antakse temale välja vangistuse lõppemisel. Surma korral saadetakse see diplomaatilisel teel surnu pärijaile.

4. jagu.

Sõjavangide suhetest välismaailmaga.

Artikkel 35.

Kohe peale vaenliku tegevuse algust avaldavad sõdivad pooled korraldused, mis ette nähtud käesoleva osa eeskirjade teostamiseks.

Artikkel 36.

Iga sõdiv pool määrab perioodiliselt kindlaks kirjade ja postkaartide arvu, mida mitmesuguseisse liikidesse kuuluvad sõjavangid on õigustatud iga kuu saatma, ja teatab selle arvu teisele sõdivale poolele. Need kirjad ja kaardid saadetakse edasi posti teel, tarvitades kõige lühemat teed. Need ei tohi hilineda ja neid ei või kinni pidada distsipliini motiividel.

Hiljemalt ühe nädala jooksul peale laagrisse jõudmist, niisamuti haiguse korral antakse igale vangile võimalus saata oma perekonnale postkaart teadetega tema vangistuse ja tervisliku seisundi kohta. Nimetatud postkaardid tuleb edasi saata võimalikult kiirelt ja need ei tohi hilineda mingil viisil.

Üldise reeglina peavad vangid kirjavahetust oma emakeeles. Sõdivad pooled võivad lubada kirjavahetust teistes keeltes.

Artikkel 37.

Sõjavangid on õigustatud saama individuaalselt postpakke toiduainete ja muude asjadega, mis määratud nende varustamiseks või nende riietamiseks. Pakid antakse saajaile kätte kviitungi vastu.

Artikkel 38.

Kirjad ja raha- või väärtsaadetised, samuti postpakid, mis määratud sõjavangidele või mis nende poolt saadetud kas otse või art. 77 ettenähtud teadetebüroode vahendusel, vabastatakse kõigist postimaksudest, nii paki päritolu- ja sihtmaa kui ka vahelmisel maal.

Vangidele määratud kingid ja abianded natuuras vabastatakse kõigist sisseveo- ja muudest maksudest, samuti veokuludest riigi poolt ekspluateeritaval raudteel.

Kiirekstunnustatud juhul võib vangidele lubada telegrammide saatmist harilikkude maksude eest.

Artikkel 39.

Sõjavangid on õigustatud saama individuaalselt raamatu-saadetisi, mida võib panna tsensuuri alla.

Huvekaitsvate riikide esindajad ning tarvilikult tunnustatud ja volitatud abiandmisühingud võivad vangilaagri raamatukogudele saata kirjatöid ning raamatute kollektsioone. Niisugused saadetised raamatukogudele ei või hilineda tsensuuri raskuste ettekäändel.

Artikkel 40.

Kirjavahetuste tsensuuri tuleb toimetada võimalikult kõige lühema aja jooksul. Peale muu tuleb postisaadetiste kontrolli teostada tingimustes,

mis kindlustaksid toiduainete säilitust, mida need saadetised võivad sisaldada, ja, kui võimalik, saaja või tema poolt tarvilikuks tunnustatud usaldusmehe juuresolekul.

Sõdijate poolt sõjalistel või politilistel põhjustel väljakuulutatud keelud kirjavahetuse pidamise kohta võivad olla ainult ajutise iseloomuga ja nad peavad olema võimalikult lühiajalised.

Artikkel 41.

Sõdivad pooled kergendavad kõigiti aktide, paberite ja dokumentide edasitoimetamist, mis määratud sõjavangidele või mis nende poolt alla kirjutatud, eriti volikirju ja testamente.

Nad astuvad tarvilikud sammud, et kindlustada vajaduse korral vangide allkirjade legaliseerimist.

5. jagu.
Sõjavangide suhetest võimudega.

1. peatükk.
Sõjavangide kaebustest vangipõlve režiimi kohta.

Artikkel 42.

Sõjavangidel on õigus teatavaks teha sõjaväelistele võimudele, kelle võimuses nad on, oma avaldusi vangipõlve režiimi kohta, millele nad alluvad.

Niisama on neil õigus pöörduda huvekaitsva riigi esindajate poole, et neile teatavaks teha vangipõlve režiimisse puutuvaid asjaolusid, millede suhtes neil oleks avaldada kaebusi.

Need avaldused ja nõudmised tuleb kiiresti edasi saata.

Isegi siis, kui need on tunnustatud põhjendamatuiks, ei tohi nad põhjust anda mingisugusele karistusele.

2. peatükk. — Sõjavangide esindajaist.

Artikkel 43.

Igal pool, kus asuvad sõjavangid, on nad õigustatud nimetama usaldusmehi, kellede ülesandeks on neid esindada sõjaväeliste võimude ning huvekaitsvate riikide juures.

See nimetamine kuulub sõjaväelise võimu kinnitamisele.

Usaldusmeeste ülesandeks on kollektiivsaadetiste vastuvõtmine ja jagamine. Samuti sel juhul, kui vangid otsustaksid korraldada eneste vahel mingi vastastikuse abiandmise süsteemi, kuulub see organisatsioon usaldusmeeste kompetentsi. Teiselt poolt võivad viimased pakkuda oma abi vangidele, et kergendada nende suhteid artiklis 78 nimetatud abiandmisühingutega.

Ohvitseride ja nendega võrdsete vangilaagris tunnustatakse kõige kõrgema aukraadi vanim ohvitser-sõjavang vahemeheks vangilaagri võimude ja ohvitseride ning nendega võrdsete vangide vahel. Seks otstarbeks võib ta nimetada ühe ohvitseri-vangi viibima tõlgina läbirääkimistel vangilaagri võimudega.

Artikkel 44.

Kui usaldusmehi kasutatakse töömeestena, siis tuleb nende tegevus sõjavangide esindajatena arvata sundusliku tööaja hulka.

Usaldusmeestele antakse igasuguseid kergendusi nende kirjavahetuse pidamiseks sõjaväeliste võimudega ja huvekaitsva riigiga. Seda kirjavahetust ei saa piirata.

Ühtki vangide esindajat ei tohi ühest kohast teise viia, ilma et temale ei jäeta vajalist aega viia oma järeltulijaid jooksvate asjade kurssi.

3. peatükk.
Kriminaalkaristustest sõjavangide suhtes.

1. Üldeeskirjad.

Artikkel 45.

Sõjavangid alistatakse vangishoidva riigi sõjavägedes maksvusel olevaile seadustele, korraldustele ja käskudele.

Iga mittealistumis-akt õigustab nende suhtes abinõude rakendamist, mis neis seadustes, korraldustes ja käskudes ette nähtud.

Jäävad siiski reserveerituks käesoleva osa eeskirjad.

Artikkel 46.

Vangishoidva riigi sõjaväelised võimud ja tribunaalid ei või sõjavangidele kohaldada muid karistusi, kui on ette nähtud rahvuslikkude vägede sõdurite kohta samade tegude eest.

Distsiplinaarkaristust kandvaid ohvitsere, allohvitsere ja sõdureid-sõjavange ei võida kohelda vähem soodsalt, kui on ette nähtud samade aukraadide juures vangishoidva riigi sõjaväes sama karistuse kohta.

On keelatud kehalik karistus, sulgemine päevavalguseta ruumidesse ja üldse igasugune julmus.

Samuti on keelatud kolektiivkaristused individuaalaktide eest.

Artikkel 47.

Teod, mis sisaldavad eksimust distsipliini vastu, eriti põgenemiskatset, tunnustatakse kiireks; preventiivvangistus kõigi aukraadidega või ilma aukraadideta sõjavangide kohta tuleb lühendada võimalikult miinimumini.

Kohtulikke uurimisi sõjavangide kohta tuleb toimetada nii kiiresti kui asjaolud seda lubavad; preventiivvangistust tuleb võimalikult piirata.

Kõigil juhtudel tuleb preventiivvangistus maha arvata distsiplinaarselt või kohtulikult määratud karistusest, niivõrd kui see mahaarvamine on lubatud rahvussõdurite suhtes.

Artikkel 48.

Distsiplinaarselt või kohtulikult määratud karistuse ära kandnud sõjavange ei või kohelda erinevalt teistest sõjavangidest.

Siiski, põgenemiskatse eest karistatud sõjavange võib alistada erilisele järelevalve-režiimile, kuid selles ei või aga sisalduda ühegi käesolevas konventsioonis sõjavangide kohta ettenähtud tagatise kaotamist.

Artikkel 49.

Vangishoidev riik ei või üheltki sõjavangilt ära võtta tema aukraadi.

Distsiplinaarkorras karistatud vangidelt ei saa ära võtta nende aukraadiga seotud õigusi. Eriti ohvitsere ja nendega võrdseid, kes kannavad vabaduse kaotust põhjustavaid karistusi, ei tohi paigutada karistatud allohvitseridega või lihtsõduritega ühistesse ruumidesse.

Artikkel 50.

Põgenenud sõjavange, kes uuesti kinni võetakse enne, kui nad on jõudnud ühineda oma sõjaväega või lahkuda neid vangivõtnud sõjaväe poolt okupeeritud territooriumilt, võib karistada ainult distsiplinaarselt.

Vangidele, kes on uuesti vangi võetud peale nende õnnestunud ühinemist oma sõjaväega või peale neid vangivõtnud sõjaväe poolt okupeeritud territooriumilt lahkumist, ei saa määrata mingisugust karistust endise põgenemise eest.

Artikkel 51.

Põgenemiskatset, kuigi korduvat, ei tule võtta raskendava asjaoluna juhul, kui sõjavang antakse kohtu alla kuritegude eest isikute või omandite vastu, mis toimitud selle katse kestusel.

Peale kavatsetud või kordasaadetud põgenemist võib põgenenu kaaslasi, kes põgenemisel kaasa on töötanud, karistada selle eest ainult distsiplinaarselt.

Artikkel 52.

Sõdivad pooled valvavad selle järele, et kompetentsed võimud tarvitaksid suurimat hoolivust küsimuse hindamisel, kas sõjavangi poolt kordasaadetud süütegu tuleb karistada distsiplinaarselt või kohtulikult.

Eriti tuleb seda teha siis, kui on tegemist tegude hindamisega, mis on ühenduses põgenemisega või põgenemiskatsega.

Sama teo või sama süüdistuse eest võib vangi karistada ainult üks kord.

Artikkel 53.

Ühtki sõjavangi, kes on karistatud distsiplinaarselt ja kes vastaks repatrieerimiseks ettenähtud tingimustele, ei saa kinni pidada sel põhjusel, et ta pole ära kandnud oma karistust.

Repatrieerimisele kuuluvaid vange, keda jälitakse kriminaalselt, võib repatrieerimisest välja jätta asjatoimetuse lõpuni ja vastaval juhul kuni karistuse teostamiseni; kohtuotsuse põhjal vangistatuid võib kinni pidada kuni vangistuse lõpuni.

Sõdivad pooled teatavad teineteisele nende nimekirja, keda ei saa repatrieerida eelmises lõikes näidatud motiividel.

2. Distsiplinaarkaristused.

Artikkel 54.

Arest on kõige raskem distsiplinaarkaristus, mida võidakse sõjavangidele määrata.

Üks ja seesama karistus ei või kesta üle 30 päeva.

Kolmekümnepäevast maksimumi ei võida ületada samuti mitme teo, kas siduvuslikkude või eri tegude korral, mis on distsiplinaarselt karistatavad kohtuotsuse tegemise ajal.

Kui vangile aresti kestusel või peale selle lõppu määratakse uus distsiplinaarkaristus, siis peab kummagi arestiperioodi eraldama vähemalt kolmepäevane ajavahemik sel juhul, kui üks neist on kümnepäevane või suurem.

Artikkel 55.

Kinni pidades art. 11 viimase lõike eeskirjast on distsiplinaarselt karistatud sõjavangidele karistuse raskendamise mõttes kohaldatavad toiduvähendused, mis rakendusel vangishoidva riigi sõjavägedes.

Igatahes toiduvähendust võib määrata ainult siis, kui seda lubab karistatud vangide tervislik seisund.

Artikkel 56.

Ühelgi juhul ei või sõjavange distsiplinaarkaristuste kandmiseks üle viia karistusasutistesse (vanglad, parandusmajad, sunnitöölistevanglad jm.).

Distsiplinaarkaristuste kandmiseks määratud ruumid peavad vastama tervishoiu nõudeile.

Karistatud vangidele tuleb võimaldada endi puhtuses hoidmist.

Neile vangidele tuleb anda võimalus jalutada või viibida iga päev vabas õhus vähemalt kaks tundi.

Artikkel 57.

Distsiplinaarselt karistatud sõjavangidel on õigus lugeda ja kirjutada, samuti saata ja saada kirju.

Seevastu pakke ja rahasaadetisi võib nende saajaile välja anda ainult peale karistuse lõppu. Kui väljaandmata jäänud pakid sisaldavad riknevaid toiduaineid, siis antakse need üle laagri laatsaretti või kööki.

Artikkel 58.

Distsiplinaarselt karistatud sõjavangidel on nende palvel õigus ilmuda igapäevasele arstlikule järelevaatusele. Nad saavad arstide poolt vajalikuks tunnustatud hoolitsuste osaliseks ning tarvilikul juhul viiakse üle laagri laatsaretti või haiglaisse.

Artikkel 59.

Peale tribunaalide ja kõrgemate sõjaväeliste võimude kompetentsi võib distsiplinaarkaristusi määrata ainult laagri või väeosa komendandina distsiplinaarvõimuga varustatud ohvitser või tema asetäitja vastutav ohvitser.

3. Kohtulikud jälitamised.

Artikkel 60.

Peale kohtuliku asjatoimetamise alustamist sõjavangi vastu teatab vangishoidev riik huvekaitsva riigi esindajale sellest niipea kui võimalik, ja alati enne vaidluste avamiseks kindlaksmääratud päeva.

See teadaanne peab sisaldama järgmisi andmeid:

a) vangi tsiviilseisus ja aukraad;

b) peatus- või vangisolekukoht;

c) süüdistuse või süüdistusasjade eristamine ühes kohaldatavate seaduseeskirjade tähistamisega.

Kui selles teadaandes ei ole võimalik märkida tribunaali, kes asja üle kohut mõistab, asja arutamise avamise päeva ja kohta, kus toimub asja arutamine, siis antakse need teated huvekaitsva riigi esindajale hiljem nii pea kui võimalik, igal juhul aga vähemalt kolm nädalat enne asja arutamise algust.

Artikkel 61.

Ühtki sõjavangi ei tohi süüdi mõista, ilma et talle antakse võimalus end kaitsta.

Ühtki vangi ei tohi sundida ennast süüdlaseks tunnustama teos, milles teda süüdistatakse.

Artikkel 62.

Sõjavangil on õigus võtta endale abiks omal valikul kvalifitseeritud kaitsjat ja, kui tarvilik, kasutada kompetentset tõlki. Sellest õigusest teatab talle vangishoidev riik õigel ajal enne asja arutamist.

Valiku puudumisel vangi poolt võib temale muretseda kaitsja huvekaitsev riik. Vangishoidev riik annab huvekaitsvale riigile tema palvel kaitsjaiks kvalifitseeritud isikute nimekirja.

Huvekaitsva riigi esindajail on õigus viibida asjaarutusel.

Ainuke erand sellest reeglist tehakse siis, kui asjaarutus peab jääma salajaseks riigi julgeoleku huvides. Sellest teatab vangishoidev riik huvekaitsvale riigile.

Artikkel 63.

Sõjavangi suhtes võivad kohtuotsust teha ainult samad tribunaalid ja vastavalt samale protseduurile nagu vangishoidva riigi sõjajõudude hulka kuuluvate isikute suhtes.

Artikkel 64.

Igal sõjavangil on õigus edasi kaevata iga tema suhtes tehtud kohtuotsuse peale samal viisil kui vangishoidva riigi sõjajõudude hulka kuuluvail isikuil.

Artikkel 65.

Sõjavangide kohta tehtud kohtuotsused tehakse viivitamata teatavaks huvekaitsvale riigile.

Artikkel 66.

Kui sõjavang on mõistetud surma, saadetakse huvekaitsva riigi esindajale niipea kui võimalik teadaanne, mis kirjeldaks üksikasjaliselt kuriteo iseloomu ja asjaolusid, edasisaatmiseks riigile, kelle sõjaväes vang teenis.

Kohtuotsust ei teostata enne vähemalt kolmekuise tähtaja möödumist selle teadaande saatmisest arvates.

Artikkel 67.

Kohtuotsuse tagajärjel või teisiti ei või üheltki sõjavangilt ära võtta käesoleva konventsiooni art. 42 eeskirjade soodustusi.

4. osa.

Vangipõlve lõpust.

1. jagu.

Otsesest repatrieerimisest ja haiglasse paigutamisest erapooletus riigis.

Artikkel 68.

Sõdivail pooltel on kohuseks kodumaale tagasi saata raskesti haigeid ja raskesti haavatud sõjavange, vaatamata aukraadile või arvule, peale seda, kui nad on viidud seisukorda, et on võimalik neid transportida.

Järelikult tuleb sõdivate poolte vahel kokkulepete teel niipea kui võimalik kindlaks määrata invaliidus- ja haigusjuhud, mis toovad kaasa otsese repatreerimise, samuti ka juhud, mis eventuaalselt toovad kaasa haiglasse paigutamise erapooletul maal. Nende kokkulepete sõlmimiseni võivad sõdivad pooled endid usaldada üldkujulisele kokkuleppele, mis lisandatud näidisena käesolevale konventsioonile.

Artikkel 69.

Kohe peale sõjategevuse algust lepivad sõdivad pooled kokku arstlikkude segakomisjonide nimetamise asjus. Need komisjonid koosnevad kolmest liikmest, kellest kaks kuuluvad mõnele erapooletule riigile ja üks nimetatakse vangishoidva riigi poolt; juhatajaks on erapooletu riigi arst. Need arstlikud segakomisjonid toimetavad haigete ning haavatud vangide järelevaatust ja teevad nende suhtes kõiki tarvilikke otsuseid.

Nende komisjonide otsused tehakse häälteenamusega ning teostatakse kõige lühema aja jooksul.

Artikkel 70.

Peale nende, kes ära tähendatakse laagriarsti poolt, kuuluvad art. 69 mainitud arstliku segakomisjoni järelevaatuse alla, nende otsekohese repatrieerimise või nende erapooletul maal haigemajasse paigutamise mõttes, järgmised sõjavangid:

a) vangid, kes avaldavad selleks otsest palvet laagriarstile;

b) vangid, keda esitatakse art. 43 ettenähtud usaldusmeeste poolt kas nende isiklikul algatusel või vangide palvel;

c) vangid, keda esitatakse riigi poolt, kelle sõjaväes nad teeninud, või selle riigi poolt tarvilikult tunnustatud ja volitatud mõne abiandmisühingu poolt.

Artikkel 71.

Sõjavangid, kes on tööõnnetuse ohvrid, välja arvatud end tahtlikult haavanud, kasutavad samade eeskirjade soodustusi, mis puutub nende repatrieerimisse või võimalikku haiglasse paigutamisse erapooletul maal.

Artikkel 72.

Vaenliku tegevuse kestusel ja inimlikel põhjustel võivad sõdivad pooled sõlmida kokkuleppeid nende tervete sõjavangide otsese repatrieerimise või erapooletul maal haiglasse paigutamise kohta, kes on kaua vangis olnud.

Artikkel 73.

Sõjavangide repatrieerimis- või veokulud mõnes erapooletus riigis, alates vangishoidva riigi piirist, kannab riik, kelle väes need vangid teenisid.

Artikkel 74.

Ühtgi repatrieeritut ei või kasutada tegevas sõjaväeteenistuses.

2. jagu.

Vabastamisest ja repatrieerimisest vaenliku tegevuse lõpetamisel.

Artikkel 75.

Kui sõdivad pooled sõlmivad konventsiooni vaherahu kohta, siis on nad põhimõtteliselt kohustatud sellesse võtma sõjavangide repatrieerimisse puutuvad eeskirjad. Kui sellesse konventsiooni ei olnud võimalik selle kohta eeskirju võtta, astuvad sõdivad pooled sellele vaatamata võimalikult pea ühendusse selles asjas. Igal juhul teostatakse vangide repatrieerimine võimalikult lühema aja jooksul peale rahu tegemist.

Sõjavange, keda jälitatakse kriminaalkorras mõne raske kuriteo või kuriteo pärast üldise õiguse vastu, võib siiski kinni pidada kuni asjatoimetuse lõpetamiseni ja vastaval juhul kuni karistuse ärakandmiseni; samuti ka neid,

kes on süüdi mõistetud mõne raske kuriteo või kurteo pärast üldise õiguse vastu.

Kokkuleppel sõdivate poolte vahel võib asutada komisjone, millede ülesandeks on üles otsida laialipillatud vange ja kindlustada nende repatrieerimist.

5. osa.

Sõjavangide surmajuhtudest.

Artikkel 76.

Sõjavangide testamendid võetakse vastu ja koostatakse samadel tingimustel nagu rahvusliku sõjaväe sõdurite omi.

Niisama tuleb käia samade reeglite järgi surmajuhtu konstateerivate dokumentide suhtes.

Sõdivad pooled valvavad selle järele, et vangipõlves surnud sõjavangid maetaks vääriliselt ja et hauad kannaksid kõiki tarvilikke nimetusi, leiaksid austamist ja tarvilikku korrashoidmist.

6. osa.

Sõjavangidesse puutuvaist abiandmis- ja teadetebüroodest.

Artikkel 77.

Kohe peale vaenliku tegevuse algust moodustab igaüks sõdivaist riikidest, samuti ka erapooletud riigid, kes on vastu võtnud sõdureid, ametliku teadetebüroo sõjavangide kohta, kes asuvad nende territooriumil.

Igaüks sõdivaist riikidest informeerib kõige lühema aja jooksul oma teadetebürood oma sõjaväe poolt toimetatud kõigist vangivõtmistest, andes talle kõik temale teada olevad andmed isikute kohta, et võimalik oleks kiirelt informeerida asjaomaseid perekondi, ja tehes talle teatavaks ametlikud aadressid, millede järgi perekonnad vangidele kirjutada võivad.

Teadetebüroo saadab kõik oma teated kiiresti edasi huvitatud riikidele, tarvitades ühelt poolt huvekaitsvate riikide ja teiselt poolt art. 79 ettenähtud keskagentuuri vahendust.

Teadetebüroo, kes on kohustatud vastama kõigile sõjavangidesse puutuvaile küsimustele, kogub mitmesuguseilt kompetentseilt asutistelt kõiki teateid interneerimiste ja muutmiste, sõna peale vabastamiste, repatrieerimiste, põgenemiste, haiglais viibimiste ja surmajuhtude kohta, samuti ka teisi tarvilikke teateid, et sisse seada ja päevapealt korras hoida iga sõjavangi kohta isiklikku sedelit.

Sellesse sedelisse kannab büroo võimalikkuse piirides ja silmas pidades art. 5 eeskirju asjaomase matriklinumbri, perekonnanime ja nime, sündimisaja ja -koha, aukraadi ja väeosa, isa nime ja ema perekonnanime, isiku aadressi, kellele tuleb teatada õnnetuse korral, haavad, vangistamise, interneerimise, haavata saamise ja suremisaja ning -koha, samuti ka kõik muud tähtsad teated.

Igal nädalal saadetakse huvitatud riikidele leht, mis sisaldab kõik uuemad teated, mis on kõlblikud kergendama iga sõjavangi isiku kindlakstegemist.

Sõjavangi isiklik sedel antakse peale rahutegemist üle riigile, keda ta teenis.

Peale muu on teadetebüroo kohustatud kokku korjama kõik isiklikuks tarvitamiseks määratud asjad, väärtused, kirjavahetused, palgaraamatud,

isikut tõendavad esemed j.n.e., mis maha jäetakse repatrieeritud, sõna peale vabastatud, põgenenud või surnud sõjavangide poolt, ja need edasi saatma huvitatud riikidele.

Artikkel 78.

Sõjavangide abiandmisühinguile, mis on korrapäraselt asutatud vastava maa seaduste kohaselt ja millede ülesandeks on olla vahendajaiks heategevuses, antakse sõdijate poolt neile endile ja nende tarvilikult akrediteeritud agentidele kõiki kergendusi sõjalistest vajadustest määratud piirides, et edukalt täita oma inimesarmastuslikku ülesannet.

Nende ühingute delegaatidele võib lubada abi anda laagrites, samuti ka repatrieeritud vangide peatuskohtades selleks vastavaile isikuile sõjaväevõimude poolt antud loa põhjal ja neilt kirjalikku kohustust võttes — alistuda kõikidele korra ja politseilistele määrustele, mis sõjavõimu poolt maksma pannakse.

Artikkel 79.

Sõjavangide kohta teadete kogumise keskagentuur luuakse erapooletul maal. Kui Punase Risti Rahvusvaheline Komitee seda tarvilikuks peab, teeb ta huvitatud riikidele ettepaneku säärase agentuuri moodustamiseks.

Selle agentuuri ülesandeks on kokku koguda kõik vangidesse puutuvad teated, mida ta võib saada ametlikul või eraviisilisel teel; ta saadab need teated edasi kõige kiiremas korras vangide kodumaale või riigile, keda vangid teenisid.

Neid eeskirju ei saa tõlgitseda niiviisi, et nad piiraksid Punase Risti Rahvusvahelise Komitee inimesarmastuslikku tegevust.

Artikkel 80.

Teadetebürood kasutavad postikulude vabadust, samuti ka kõiki art. 38 ettenähtud vabastusi.

7. osa.

Konventsiooni kohaldamisest tsiviilisikute teatud kategooriaile.

Artikkel 81.

Isikuil, kes järgnevad sõjajõududele, ilma et nad otseselt sinna kuuluksid, nagu korrespondendid, ajalehtede kirjasaatjad, markitandid, varustajad, kes satuvad vaenlase võimu alla ja keda see arvab kasulikuks kinni pidada, on õigus sõjavangide kohtlemisele tingimusel, et nad oleksid varustatud legitimatsioonitunnistusega nende vägede sõjavõimude poolt, keda nad saatsid.

8. osa.

Konventsiooni täitmisest.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

Artikkel 82.

Kõrged leppeosalised peavad respektima käesoleva konventsiooni eeskirju igas olukorras.

Sõjaajal, sel puhul kui üks sõdivaist pooltest ei ole konventsiooniosaline, jäävad konventsiooni eeskirjad sellele vaatamata kohustuslikuks sõdivate poolte vahel, kes on konventsiooniosalised.

Artikkel 83.

Kõrged leppeosalised jätavad endile õiguse sõlmida erikonventsioone kõikide sõjavangidesse puutuvate küsimuste kohta, millede üksikasjalikku korraldust nad peavad otstarbekaks.

Sõjavangid kasutavad nende kokkulepete soodustusi kuni repatrieerimise lõpuni, välja arvatud nimetatud või hilisemates kokkulepetes väljendatud eeskirjad või samuti välja arvatud soodsamad korraldused, mis maksma pandud ühe või teise sõdiva riigi poolt vangide suhtes, keda nad peavad.

Et kindlustada käesoleva konventsiooni eeskirjade kohaldamist ühelt kui teiselt poolt ja et kergendada eelpool ettenähtud erikonventsioonide sõlmimist, võivad sõdivad pooled lubada kohe peale vaenliku tegevuse algust vastavate võimude esindajate kokkusaamisi, kellede ülesandeks on sõjavangide valitsemine.

Artikkel 84.

Käesoleva konventsiooni ja eelmises artiklis ettenähtud erikonventsioonide tekstid asetatakse niivõrd kui võimalik sõjavangide emakeeles nähtavale kohale, kus kõik vangid võiksid nendega tutvuda.

Vangidele, kel ei ole võimalik näha väljapandud tekste, saadetakse nende konventsioonide tekst nende palvel kätte.

Artikkel 85.

Kõrged leppeosalised saadavad üksteisele Helveetsia Föderaalnõukogu vahendusel käesoleva konventsiooni ametlikud tõlked, samuti kõik seadused ja korraldused, mida võidakse maksma panna, et kindlustada käesoleva konventsiooni kohaldamist.

2. jagu.

Kontrolli korraldamisest.

Artikkel 86.

Kõrged leppeosalised tunnustavad, et käesoleva konventsiooni korrapärase kohaldamise tagatiseks on huvekaitsvate riikide koostöötamisvõimalus, kellede ülesandeks on kaitsta sõdivate poolte huvisid; selleks otstarbeks võivad huvekaitsvad riigid nimetada delegaate väljaspoolt oma diplomaatilist personaali oma või teiste erapooletute riikide kodanikkude hulgast. Need delegaadid peavad kuuluma selle sõdiva riigi heakskiitmisele, kelle juures nad oma ülesannet teostavad.

Huvekaitsva riigi esindajail või tema delegaatidel, kes vastu võetud, on õigus minna igale poole, kus on interneeritud sõjavange, ilma ühegi erandita. Neile võimaldatakse ligipääs kõigisse kohtadesse, kus asuvad sõjavangid, ja nad võivad nendega nõu pidada isiklikult või tõlgi kaasabil, üldreeglina ilma tunnistajata.

Sõdivad pooled kergendavad kõige laiemas ulatuses huvekaitsva riigi esindajate või vastuvõetud delegaatide ülesannet. Nende külastusist informeeritakse sõjavõimusid.

Sõdivad pooled võivad kokkuleppel lubada järelevaatuskäikudest osa võtta vangide kodakondsusest isikuil.

Artikkel 87.

Lahkumineku korral sõdivate poolte vahel käesoleva konventsiooni eeskirjade kohaldamisel peavad huvekaitsvad riigid võimalust mööda pakkuma omi häid teeneid lahkumineku korraldamiseks.

Selleks otstarbeks võib nimelt igaüks huvekaitsvaist riikidest huvialuseile sõdivaile pooltele ette panna nende riikide esindajate kokkusaamist eventuaalselt mõnel erapooletul territooriumil, mis sobivalt valitud. Sõdivad pooled on kohustatud käiku andma ettepanekuile, mis neile selles suhtes tehakse. Vastaval juhul võib huvekaitsev riik lahkarvamustes olevaile riikidele vastuvõtmiseks esitada isiku, kes kuulub mõne erapooletu riigi kodakondsusse, või Punase Risti Rahvasvahelise Komitee poolt delegeeritud isiku, keda kutsutakse osa võtma sellest kokkusaamisest.

Artikkel 88.

Eelmised eeskirjad ei tee takistusi inimesarmastuslikule tegevusele, mida sõjavangide kaitseks korraldab Punase Risti Rahvusvaheline Komitee asjaosaliste sõdivate poolte heakskiitmisel.

3. jagu.

Lõppeeskirjad.

Artikkel 89.

Riikide vahekordades, kes on seotud Haagi konventsiooniga maasõja seaduste ja tavade suhtes, olgu 29. juuli 1899 a. või 18. oktoobri 1907 a. konventsiooniga, ja kes võtavad osa käesolevast konventsioonist, on käesolev konventsioon täienduseks ülalmainitud Haagi konventsioonide juurde kuuluva määrustiku II jaole.

Artikkel 90.

Käesolevale konventsioonile, mis kannab tänast kuupäeva, võivad kuni esimese veebruarini 1930 alla kirjutada kõik riigid, kes olid esindatud Genfis 1. juulil 1929. a. avatud konverentsil.

Artikkel 91.

Käesolev konventsioon ratifitseeritakse niipea kui võimalik.

Ratifikatsioonikirjad deponeeritakse Bernis.

Iga ratifikatsioonikirja deponeerimise kohta koostatakse protokoll, mille kinnitatud ärakiri saadetakse Šveitsi Föderaalnõukogu poolt kõikide riikide valitsustele, kellede nimel on konventsioon alla kirjutatud või sellega liitumisest teatatud.

Artikkel 92.

Käesolev konventsioon jõustub kuus kuud peale seda, kui on deponeeritud vähemalt kaks ratifikatsioonikirja.

Edaspidi jõustub ta iga kõrge leppeosalise kohta kuus kuud pärast vastava ratifikatsioonikirja deponeerimist.

Artikkel 93.

Alates jõustumispäevast jääb käesolev konventsioon liitumiseks avatuks igale riigile, kelle nimel see konventsioon pole alla kirjutatud.

Artikkel 94.

Liitumistest teatatakse kirjalikult Šveitsi Föderaalnõukogule ja need jõustuvad peale kuue kuu möödumist arvates päevast, mil Nõukogu sai teadaande.

Šveitsi Föderaalnõukogu teatab liitumistest kõikide riikide valitsustele, kelle nimel konventsioon alla kirjutatud või kelle liitumisest teatatud.

Artikkel 95.

Sõjaseisukorra ajal jõustuvad enne või pärast vaenliku tegevuse algust deponeeritud ratifikatsioonid ja sõdivate riikide poolt teatatud liitumised viivitamata. Sõjaseisukorras olevailt riikidelt saadud ratifitseerimis- või liitumisteadaandeist teatab Šveitsi Föderaalnõukogu kõige kiiremas korras.

Artikkel 96.

Igal kõrgel leppeosalisel on vabadus käesolevat konventsiooni üles öelda. Ülesütlemine jõustub alles peale ühe aasta möödumist arvates päevast, mil teadaanne selle kohta on kirjalikult saadetud Šveitsi Föderaalnõukogule. Viimane teatab sellest teadaandest kõikide kõrgete leppeosaliste valitsustele.

Ülesütlemine on maksev ainult selle kõrge leppeosalise kohta, kes on ülesütlemisest teatanud.

Peale muu ei ole ülesütlemine maksev sõja kestusel, millest võtab osa ülesütlev riik. Sel juhul jääb käesolev konventsioon jõusse ka peale ühe aastast tähtaega kuni rahu tegemiseni ja igal juhul seniks, kuni repatrieerimistoimingud on lõpetatud.

Artikkel 97.

Käesoleva konventsiooni kinnitatud ärakiri deponeeritakse Šveitsi Föderaalnõukogu poolt Rahvasteliidu arhiivi. Niisama teatab Šveitsi Föderaalnõukogu Rahvasteliidule temale teatatud ratifitseerimistest, liitumistest ning ülesütlemistest.

Selle tõenduseks eelpoolnimetatud täisvolinikud kirjutasid alla käesolevale konventsioonile.

Tehtud Genfis kahekümneseitsmendal juulil tuhat üheksasada kakskümmend üheksa ühesainsas eksemplaris, mis jääb deponeerituks Šveitsi Konföderatsiooni arhiividesse ja mille kinnitatud ärakirjad saadetakse kõikide riikide valitsustele, kes on kutsutud konverentsile.

Saksamaa eest:	Edmund Rhomberg.
Ameerika Ühendriikide eest:	Eliot Wadsworth.
	Hugo R. Wilson.
Austria eest:	Leitmaier.
Belgia eest:	Dr. Demolder.
	J. de Ruelle.
Boliivia eest:	A. Gortadellas.
Brasiilia eest:	Raul do Rio-Branco.
Suur-Briti ja Põhja-Iirimaa eest, samuti iga Briti Impeeriumi osa eest, mis ei ole eraldi Rahvasteliidu liige:	Horace Rumbold.
Kanada eest:	W. A. Riddell.
Austraalia eest:	Claud Russell.
Uue-Meremaa eest:	Claud Russell.
Lõuna-Aafrika eest:	Eric H. Louw.
Iiri Vaba Riigi eest:	Sean Lester.
India eest:	Claud Russell.
Bulgaaria eest:	D. Mikoff.
	Stephan N. Laftchieff.

Čiili eest:	Gmo Novoa. D. Pulgar.
Hiina eest:	C. Y. Hsiao.
Kolumbia eest:	Francisco José Urrutia.
Kuuba eest:	Carlos de Armenteros. Carlos Blanco.
Taani eest:	Harald Scavenius. Gustav Rasmussen.
Dominikaani Vabariigi eest:	Ch. Ackermann.
Egiptuse eest:	Mohammed Abdel Moneim Riad. H. W. M. Simaika.
Hispaania eest:	Ad referendum Mauricio Lopez Roberts Y Terry, Marqués de la Torrehermosa.
Eesti eest:	Dr. Leesment.
Soome eest:	A. E. Martola.
Prantsusmaa eest:	H. de Marcilly. J. du Sault.
Kreeka eest:	R. Raphaël. S. Veniselos.
Ungari eest:	Paul de Hevesy.
Itaalia eest:	Giovanni Ciraolo.
Jaapani eest:	Isaburo Yoshida. S. Shimomura. S. Miura.
Läti eest:	Charles Duzmans. Dr. Oskar Voit.
Luxembourgi eest:	Ch. G. Vermaire.
Mehhiko eest:	Fr. Castillo Nájera.
Nicaragua eest:	A. Sottile.
Norra eest:	J. Irgens. Jens Meinich.
Hollandi eest:	W. Doude van Troostwijk. Dr. Diehl. J. Harberts.
Pärsia eest:	Anouchirevan Sepahbodi.
Poola eest:	Josef G. Pracki. W. Jerzy Babecki.
Portugali eest:	Vasco de Quevedo. F. de Calheiros e Menezes.
Rumeenia eest:	M. B. Boeresco. Colonel E. Vertejano.
Serblaste, Kroaatlaste ja Sloveenlaste Kuningriigi eest:	I. Choumenkovitch.
Siiami eest:	Varnvaidya.
Rootsi eest:	K. I. Westman.

Helveetsia eest:	Paul Dinichert.
	Hauser.
	Züblin.
	de la Harpe.
	Schindler.
Čehhoslovakkia eest:	Zd. Fierlinger.
Türgi eest:	Hassan.
	M. Nusret.
	Dr. Akil Moukhtar.
	Dr. Abdulkadir.
Uruguai eest:	Alfredo de Castro.
Venetsueela eest:	C. Parra-Pérez.
	I. M. Hurtado-Machado.

Lisa Sõjavangide kohtlemise konventsioonile 27. juulist 1929.

Üldkujuline kokkulepe
sõjavangide otsese repatrieerimise ja erapooletus riigis tervislikel põhjusil haiglaisse paigutamise kohta.

I. Otsese repatrieerimise ja erapooletus riigis haiglaisse paigutamise üldpõhimõtted.

A. Otsene repatrieerimine.

Otseselt repatrieeritakse:

1) haigeid ja haavatuid, kelledest arstilikkude äranägemiste kohaselt ei või oletada, et nad tervuksid ühe aasta jooksul, kuna nende seisukord nõuab ravimist ja nende vaimsed või kehalised võimed näivad olevat tähtsal määral vähenenud;

2) parandamatult haigeid ja haavatuid, kellede vaimsed või kehalised võimed näivad olevat tähtsal määral vähenenud;

3) tervunud haigeid ja haavatuid, kellede vaimsed või kehalised võimed näivad olevat tähtsal määral vähenenud.

B. Erapooletus riigis haiglaisse paigutamisest.

Haiglaisse paigutatakse:

1) haigeid ja haavatuid, kellede tervumist võib eeldada ühe aasta jooksul, kui nende tervumine näib erapooletu riigi poolt antud võimalusi kasutades kindlam ja kiirem kui tõelise vangipõlve jätkamisel;

2) sõjavange, kellede vaimne või kehaline tervis arstlikkude äranägemiste kohaselt näib vangipõlve jätkamisel tõsiselt ohus olevat, kuid erapooletus riigis haiglaisse paigutamine võiks neid tõenäoliselt sellest ohust päästa.

C. Erapooletus riigis haiglaisse paigutatute repatrieerimine.

Erapooletus riigis haiglaisse paigutatuist repatrieeritakse järgmistesse liikidesse kuuluvaid:

1) neid, kelle tervislik seisund näib olevat või näib muutuvat sääraseks, et nad kuuluvad tervislikel põhjusil repatrieeritavate liiki

2) tervunuid, kellede vaimsed või kehalised võimed näivad olevat tähtsal määral vähenenud.

II. Otsese repatrieerimise ja erapooletus riigis haiglaisse paigutamise eripõhimõtted.

A. Repatrieerimine.

Repatrieerimisele kuuluvad:

1) kõik sõjavangid, kes orgaaniliste vigastuste tõttu kannatavad järgmiste tegelikkude või funktsionaalsete häirete all: liikme kaotus, halvatus, liigeselised või muud häired, kui kaotus on vähemalt üks jalg või üks käsi või kui ta vastab ühe jala või ühe käe kaotusele;

2) kõik haavatud või vigastatud sõjavangid, kellede seisund on säärane, et nad muutuvad invaliidideks, kellede tervumist ei ole arstlikult ette näha ühe aasta jooksul;

3) kõik haiged, kellede seisund on säärane, et nad muutuvad invaliidideks, kellede tervumist ei ole arstlikult ette näha ühe aasta jooksul.

Sellesse liiki kuuluvad eriti järgmised haigused:

a) Igasuguste elundite progressiivne tuberkuloos, mida arstlikkude äranägemiste järgi ei või enam tervistada või vähemalt tähtsal määral parandada ravimisega erapooletul maal.

b) Hingamiselundite mitte-tuberkuloosilised haigused, milledest arvatakse, et neid ei või enam tervistada (nõnda esijoones arenenud kopsude emfüseem bronhiidiga või ilma, bronhidi laienemine, astma raskel kujul, gaasimürgistus j.n.e.).

c) Vereringvoolu-elundite rasked kroonilised haigused (näiteks klappide afektid kalduvusega kompensatsiooni korratusele, südamelihaste, südamepauna ja veresoonte võrdlemisi rasked haigused, iseäranis suurte soonte mitteopereeritavad aneurüsmid j.n.e.).

d) Seedmiselundite kroonilised rasked haigused.

e) Kuse- ja suguelundite rasked kroonilised haigused (iseäranis kõik kroonilise neerupõletiku juhud, mis kliiniliselt täiesti kindlaks tehtud ning eriti kui nad on juba mõjustanud südant või sooni, samuti krooniline neerukoobaste ja põiepõletik (püeliidid ja tsüstiidid) jne.).

f) Kesk- ja pindmise närvide süsteemi kroonilised rasked haigused (nõnda eriti raske neuroos ja hüsteeria, kõik langetõve ilmsed juhud, raske basedovi tõbi j.n.e.).

g) Mõlemate silmade või ühe silma pimedus, kui teise silma nägemisvõime jääb alla 1,0, vaatamata korrigeerivate klaaside tarvitamisele; nägemisteravuse vähenemine, kui ei ole võimalik seda korrektiivi teel viia 0,5-ni vähemalt ühe silma kohta; teised silmavigastused, mis ühtuvad käesoleva liigiga (glaukoom, iriit, horoidiit jne.).

h) Mõlemapoolne täieline kurtus, samuti ühepoolne täieline kurtus, kui osaliselt kurt kõrv ei kuule enam harilikku kõnet ühe meetri kauguselt.

i) Ilmsed vaimuhaiguste juhud.

k) Metallide või teised kroonilised mürgitused raskel kujul (tina-, elavhõbeda-, morfiumi-, kokaiini-, alkoholi-, gaasi- j.t. mürgitused).

l) Liiklemiselundite kroonilised haigused (moonutav liigesepõletik, luuvalu ja reumatism kliiniliselt kindlakstehtavate organismihäiretega) tingimusel, et nad esinevad raskel kujul.

m) Pahaloomused kasvajad, kui nad ei õigusta võrdlemisi kerget operatiivset vaheleastumist ilma patsiendi elu ohustamata.

n) Kõik malaaria juhud tunnustatavate orgaaniliste häiretega (maksa ja põrna krooniline laienemine raskemal kujul, kaheksia j.n.e.).

o) Kroonilised rasked nahahaigused, sedavõrd kui nende iseloom ei põhjusta arstlikel motiivel ravimist erapooletul maal.

p) Avitamisoos raskel kujul (beri-beri, pellagra, krooniline skorbuut).

B. Haiglaisse paigutamine.

Sõjavange tuleb haiglaisse paigutada, kui nad kannatavad järgmiste haiguste all:

1) Igasuguste elundite tuberkuloos igal kujul, kui seda võiks tervistada nüüdisaja arstlikkude teadmiste põhjal või vähemalt tunduvalt parandada erapooletul maal rakendatavate meetoditega (kõrgus merepinnalt, sanatooriumis ravimine j.n.e.).

2) Hingamis-, vereringvoolu-, seedimis-, sugu- ja kusemis-, närvi-, tajumis- ja liiklemiselundite ja naha funktsioneerimisseadiste haigused igal kujul, mis nõuavad ravimist, kui need haigused ei esine kujul, mis põhjustab otsest repatrieerimist, või kui ei ole tegemist raskete haigetega, kelledel on eeldusi täielikuks paranemiseks. Selles paragrahvis käsitletud haigused kuuluvad nende hulka, mis pakuvad, kui nende ravimisel tarvitatakse erapooletus riigis rakendatavaid meetodeid, haigele tervistumiseks tõeliselt paremaid võimalusi kui vangipõlves viibimisel arstimise korral.

Siin tuleb eriti vaadelda närvihäireid, millede tekitavaiks või määravaiks põhjusiks on sõja või vangipõlve sündmused, näiteks sõjavangide psühhasteenia ja muud analoogilised juhud.

Kõik säärased nõutavalt kindlakstehtud juhtumid tuleb haiglaisse paigutada, niivõrd kui nad tõsisuse või põhiiseloomu tõttu ei kuulu otsesele repatrieerimisele.

Sõjavangide psühhasteenika juhtumid, mis ei ole paranenud peale kolmekuist haiglas viibimist erapooletul maal või mis peale seda tähtaega ei ole nähtavalt täieliku paranemise teel, tuleb repatrieerida.

3) Haavamised, vigastamised ja nende järeldused, millede parandamiseks erapooletul maal on paremaid eeldusi kui vangipõlves, kui need juhud ei õigusta otsest repatrieerimist või nad on tähtsusetud.

4) Kõik nõutavalt kindlakstehtud malaariajuhtumid, mis ei esita kliiniliselt kindlakstehtavaid orgaanilisi häireid (maksa või põrna krooniline suurenemine, kaheksia j.n.e.), kui erapooletul maal viibimisel on eriliselt soodsaid väljavaateid täielikule tervumisele.

5) Kõik mürgistusjuhtumid (eriti gaaside, metallide ja alkaloiidide tõttu), millede parandamiseks erapooletul maal on eriliselt soodsaid väljavaateid.

Haiglaisse ei paigutata:

1) nõutavalt kindlakstehtud närvihaigeid;

2) parandamatuiks tunnustatud orgaanilisi või funktsionaalseid närvihäireid (mõlemad liigid kuuluvad nende hulka, mis annab õiguse otseseks repatrieerimiseks);

3) kroonilisi joomahaigeid raskel kujul;

4) nakkushaigeid aja vältel, mil haigused on edasi antavad (akuutsed nakkushaigused, esimese ja teise astme süüfilis, trahoom, pidalitõbi j.n.e.).

III. Üldmärkmed.

Ülal kindlaksmääratud tingimusi tuleb üldiselt tõlgitseda ja rakendada võimalikult avaralt.

Avarust tõlgitsemisel tuleb rakendada iseäranis neuropaatilistele või

psühhopaatilistele haigustele, millised on põhjustatud või mõjustatud sõjasündmustest või vangipõlvest (sõjavangide psühhasteenia), samuti tuberkuloosi kõigi astmete juhtumeil.

Endastmõistagi tuleb laagriarstidel ja arstlikel segakomisjonidel tegemist teha paljude paragr. II esitatud näidete hulgas mitte-mainitud juhtumitega või nende näidetega mitte-ühtuvate juhtumitega. Eelpoolsed näited on antud vaid tüübilistena; vastavat nimekirja kirurgiliste häirete näidete kohta ei koostatud, kuna, välja arvatud juhtumid, mis oma iseloomult vastuvaidlematud (amputatsioonid), eritüüpide nimekirja koostamine on raske; kogemused on näidanud, et säärane erijuhtumite loetelu on tegelikul rakendamisel takistav.

Loendatud näiteile ebatäpselt vastavate juhtumite lahendamisel jälgitakse eelpool-antud üldpõhimõtteid.

Convention relative au traitement des prisonniers de guerre.

Signée à Genève, le 27 juillet 1929.

Le Président du Reich Allemand, le Président des Etats-Unis d'Amérique, le Président Fédéral de la République d'Autriche, Sa Majesté le Roi des Belges, le Président de la République de Bolivie, le Président de la République des États-Unis du Brésil, Sa Majesté le Roi de Grande-Bretagne, d'Irlande et des Territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes, Sa Majesté le Roi des Bulgares, le Président de la République du Chili, le Président de la République de Chine, le Président de la République de Colombie, le Président de la République de Cuba, Sa Majesté le Roi de Danemark et d'Islande, le Président de la République Dominicaine, Sa Majesté le Roi d'Egypte, Sa Majesté le Roi d'Espagne, le Président de la République d'Estonie, le Président de la République de Finlande, le Président de la République Française, le Président de la République Hellénique, Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de la Hongrie, Sa Majesté le Roi d'Italie, Sa Majesté l'Empereur du Japon, le Président de la République de Lettonie, Son Altesse Royale la Grande-Duchesse de Luxembourg, le Président des États-Unis du Mexique, le Président de la République de Nicaragua, Sa Majesté le Roi de Norvège, Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, Sa Majesté Impériale le Shah de Perse, le Président de la République de Pologne, le Président de la République Portugaise, Sa Majesté le Roi de Roumanie, Sa Majesté le Roi des Serbes, Croates et Slovènes, Sa Majesté le Roi de Siam, Sa Majesté le Roi de Suède, le Conseil Fédéral Suisse, le Président de la République Tchécoslovaque, le Président de la République Turque, le Président de la République Orientale de l'Uruguay, le Président de la République des États-Unis de Venezuela,

Reconnaissant que, dans le cas extrême d'une guerre, il sera du devoir de toute Puissance d'en atténuer, dans la mesure du possible, les rigueurs inévitables et d'adoucir le sort des prisonniers de guerre;

Désireux de développer les principes qui ont inspiré les conventions internationales de La Haye, en particulier la Convention concernant les lois et coutumes de la guerre et le Règlement qui y est annexé,

Ont résolu de conclure une convention à cet effet, et ont nommé pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Le Président du Reich Allemand:

S. Exc. M. Edmund Rhomberg, docteur en droit, ministre en disponibilité;

Le Président des États-Unis d'Amérique:

L'Honorable Eliot Wadsworth, ancien secrétaire adjoint de la Trésorerie,

S. Exc. l'Honorable Hugh R. Wilson, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire des États-Unis d'Amérique à Berne;

Le Président Fédéral de la République d'Autriche:

M. Marc Leitmaier, docteur en droit, conseiller ministériel à la Chancellerie fédérale, Département des Affaires étrangères;

Sa Majesté le Roi des Belges:

M. Paul Demolder, général major médecin, commandant du Service de Santé de la Ire circonscription militaire;

M. Joseph de Ruelle, jurisconsulte du Ministère des Affaires étrangères;

Le Président de la République de Bolivie:

S. Exc. M. Alberto Cortadellas, ministre-résident de Bolivie à Berne;

Le Président de la République des Etats-Unis du Brésil:

S. Exc. M. Raul do Rio-Branco, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire du Brésil à Berne;

Sa Majesté le Roi de Grande-Bretagne, d'Irlande et des Territoires Britanniques au delà des mers, Empereur des Indes:

Pour la Grande-Bretagne et l'Irlande du Nord, ainsi que toute partie de l'Empire Britannique non membre séparé de la Société des Nations:

Le Très Honorable Sir Horace Rumbold, G.C.M.G., M.V.O., ambassadeur de Sa Majesté britannique à Berlin;

Pour le Dominion du Canada:

M. Walter Alexandre Riddell, conseiller permanent du Gouvernement canadien auprès de la Société des Nations;

Pour le Commonwealth d'Australie:

S. Exc. M. Claud Rusell, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Sa Majesté britannique à Berne;

Pour le Dominion de la Nouvelle-Zélande:

S. Exc. M. Claud Russell, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Sa Majesté britannique à Berne;

Pour l'Union de l'Afrique du Sud:

M. Eric Hendrik Louw, haut commissaire de l'Union de l'Afrique du Sud à Londres;

Pour l'État Libre d'Irlande:

M. Sean Lester, représentant de l'Etat Libre d'Irlande auprès de la Société des Nations;

Pour l'Inde:

S. Exc. M. Claud Russell, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Sa Majesté britannique à Berne;

Sa Majesté le Roi des Bulgares:

M. Dimitri Mikoff, chargé d'Affaires de Bulgarie à Berne, représentant permanent du Gouvernement bulgare auprès de la Société des Nations,

M. Stéphan N. Laftchieff, membre du Conseil d'Administration de la Croix-Rouge bulgare;

Le Président de la République du Chili:

M. Guillermo Novoa-Sepulveda, colonel, attaché militaire près la Légation du Chili à Berlin,

M. Dario Pulgar-Arriagada, capitaine du Service de santé;

Le Président de la République de Chine:

M. Chi Yung Hsiao, chargé d'Affaires p. i. de Chine à Berne;

Le Président de la République de Colombie:

S. Exc. M. Francisco José de Urrutia, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Colombie à Berne;

Le Président de la République de Cuba:

S. Exc. M. Carlos de Armenteros y de Cárdenas, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Cuba à Berne,

M. Carlos Blanco y Sánchez, secrétaire de Légation, adjoint à la Délégation de Cuba auprès de la Société des Nations;

Sa Majesté le Roi de Danemark et d'Islande:

Pour le Danemark:

S. Exc. M. Harald de Scavenius, chambellan, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Danemark en Suisse et aux Pays-Bas, ancien ministre des Affaires étrangères,

M. Gustav M. Rasmussen, chargé d'Affaires p. i. de Danemark à Berne;

Le Président de la République Dominicaine:

M. Charles Ackermann, consul de la République Dominicaine à Genève;

Sa Majesté le Roi d'Egypte:

M. Mohammed Abdel Moneim Riad, avocat au Contentieux de l'État, professeur de droit international à l'Ecole militaire du Caire,

M. Henri Wassif Simaika, attaché de la Légation royale d'Egypte à Rome;

Sa Majesté le Roi d'Espagne:

S. Exc. M. le Marquis de la Torrehermosa, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire d'Espagne à Berne;

Le Président de la République d'Estonie:
M. Hans Leesment, docteur en médecine, président de la Croix-Rouge estonienne;

Le Président de la République de Finlande:
M. A. E. Martola, lieutenant-colonel, attaché militaire près la Légation de Finlande à Paris;

Le Président de la République Française:
S. Exc. M. Henri Chassain de Marcilly, ambassadeur de France à Berne;
M. Jean du Sault, conseiller de l'Ambassade de France à Berne;

Le Président de la République Hellénique:
M. Raphael Raphaël, chargé d'Affaires p. i. de Grèce à Berne,
M. Sophocle Veniselos, lieutenant-colonel, attaché militaire près la Légation de Grèce à Paris;

Son Altesse Sérénissime le Gouverneur de la Hongrie:
S. Exc. M. Paul de Hevesy, ministre-résident, délégué permanent du Gouvernement royal auprès de la Société des Nations;

Sa Majesté le Roi d'Italie:
M. Giovanni Ciraolo, sénateur du Royaume;

Sa Majesté l'Empereur du Japon:
S. Exc. M. Isaburo Yoshida, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire du Japon à Berne,
M. Sadamu Shimomura, lieutenant-colonel,
M. Seizo Miura, capitaine de frégate, attaché naval près l'Ambassade du Japon à Paris;

Le Président de la République de Lettonie:
S. Exc. M. Charles Duzmans, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Lettonie près S. M. le Roi des Serbes, Croates et Slovènes, délégué permanent auprès de la Société des Nations,
S. Exc. M. Oskar Voit, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Lettonie en Suisse, en Allemagne, en Hongrie et aux Pays-Bas;

Son Altesse Royale la Grande-Duchesse de Luxembourg:
M. Charles Vermaire, consul du Grand-Duché à Genève;

Le Président des États-Unis du Mexique:
S. Exc. M. Francisco Castillo Nájera, général médecin, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire du Mexique à Bruxelles;

Le Président de la République de Nicaragua:
M. Antoine Sottile, docteur en droit, délégué permanent de Nicaragua auprès de la Société des Nations;

Sa Majesté le Roi de Norvège:

S. Exc. M. Johannes Irgens, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Norvège à Berne, Rome et Athènes,

M. Jens Christian Meinich, commandant d'Infanterie, secrétaire général de la Croix-Rouge norvégienne;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

S. Exc. M. Willem Isaac Doude van Troostwijk, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire des Pays-Bas à Berne,

M. Johan Carl Diehl, major-général, médecin inspecteur général du service de Santé de l'Armée, vice-président de la Croix-Rouge néerlandaise,

M. Jacob Harrberts, commandant de l'État-Major général, professeur à l'Ecole supérieure de Guerre;

Sa Majesté Impériale le Shah de Perse:

S. Exc. M. Anouchirevan Khan Sepahbodi, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Perse à Berne;

Le Président de la République de Pologne:

M. Joseph Gabriel Pracki, colonel médecin,

M. W. Jerzy Babecki, lieutenant-colonel;

Le Président de la République Portugaise:

S. Exc. M. Vasco de Quevedo, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Portugal à Berne,

M. Francisco de Calheiros e Menezes, premier secrétaire de Légation;

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

S. Exc. M. Michel B. Boerescо, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Roumanie à Berne;

M. Eugène Vertejano, colonel, officier d'État-Major;

Sa Majesté le Roi des Serbes, Croates et Slovènes:

S. Exc. M. Ilija Choumenkovitch, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes à Berne, délégué permanent auprès de la Société des Nations;

Sa Majesté le Roi de Siam:

S. A. S. le Prince Varnvaidya, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Siam à Londres;

Sa Majesté le Roi de Suède:

S. Exc. M. Karl Ivan Westman, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Suède à Berne;

Le Conseil Fédéral Suisse:

M. Paul Dinichert, ministre plénipotentiaire, chef de la Division des Affaires étrangères du Département politique fédéral,

M. Carl Hauser, colonel des Troupes sanitaires, médecin en chef de l'Armée,

M. Anton Züblin, colonel d'Infanterie en disponibilité, avocat,

M. Roger de la Harpe, lieutenant-colonel des Troupes sanitaires, médecin,

M. Dietrich Schindler, major de la Justice militaire, professeur de Droit international à l'Université de Zurich;

Le Président de la République Tchécoslovaque:

S. Exc. M. Zdeněk Fierlinger, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Tchécoslovaquie à Berne;

Le Président de la République Turque:

S. Exc. Hassan bey, vice-président de la Grande Assemblée nationale de Turquie, vice-président du Croissant-Rouge turc,

S. Exc. Nusret bey, président du Conseil d'État de la République,

Le professeur Akil Moukhtar bey, docteur en médecine,

Le Dr Abdulkadir bey, lieutenant-colonel, médecin militaire, professeur à l'Ecole d'application et à l'Hôpital de Gulhane;

Le Président de la République orientale de l'Uruguay:

S. Exc. M. Alfredo de Castro, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire d'Uruguay à Berne;

Le Président de la République des États-Unis de Venezuela:

S. Exc. M. Caracciolo Parra-Pérez, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de Venezuela à Rome,

M. Ivan Manuel Hurtado-Machado, chargé d'Affaires p. i. de Venezuela à Berne;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit.

Titre premier.
Dispositions générales.

Article premier.

La présente convention s'appliquera, sans préjudice des stipulations du Titre VII:

1) A toutes les personnes visées par les articles 1er, 2 et 3 du Règlement annexé à la Convention de la Haye concernant les lois et coutumes de la guerre sur terre, du 18 octobre 1907, et capturés par l'ennemi.

2) A toutes les personnes appartenant aux forces armées des parties belligérantes, capturées par l'ennemi au cours d'opérations de guerre maritimes ou aériennes, sous réserve des dérogations que les conditions de cette capture rendraient inévitables. Toutefois, ces dérogations ne devront pas porter atteinte aux principes fondamentaux de la présente convention; elles prendront fin dès le moment où les personnes capturées auront rejoint un camp de prisonniers de guerre.

Article 2.

Les prisonniers de guerre sont au pouvoir de la Puissance ennemie, mais non des individus ou des corps de troupe qui les ont capturés.

Ils doivent être traités, en tout temps, avec humanité et être protégés notamment contre les actes de violence, les insultes et la curiosité publique.

Les mesures de représailles à leur égard sont interdites.

Article 3.

Les prisonniers de guerre ont droit au respect de leur personnalité et de leur honneur. Les femmes seront traitées avec tous les égards dus à leur sexe.

Les prisonniers conservent leur pleine capacité civile.

Article 4.

La Puissance détentrice des prisonniers de guerre est tenue de pourvoir à leur entretien.

Des différences de traitement entre les prisonniers ne sont licites que si elles se basent sur le grade militaire, l'état de santé physique ou psychique, les aptitudes professionnelles ou le sexe de ceux qui en bénéficient.

Titre II.
De la capture.

Article 5.

Chaque prisonnier de guerre est tenu de déclarer, s'il est interrogé à ce sujet, ses véritables noms et grades, ou bien son numéro matricule.

Dans le cas où il enfreindrait cette règle, il s'exposerait à une restriction des avantages accordés aux prisonniers de sa catégorie.

Aucune contrainte ne pourra être exercée sur les prisonniers pour obtenir des renseignements relatifs à la situation de leur armée ou de leur pays. Les prisonniers qui refuseront de répondre ne pourront être ni menacés, ni insultés, ni exposés à des désagréments ou désavantages de quelque nature que ce soit.

Si, en raison de son état physique ou mental, un prisonnier est dans l'incapacité d'indiquer son identité, il sera confié au Service de Santé.

Article 6.

Tous les effets et objets d'usage personnel — sauf les armes, les chevaux, l'équipement militaire et les papiers militaires — resteront en la possession des prisonniers de guerre, ainsi que les casques métalliques et les masques contre les gaz.

Les sommes dont sont porteurs les prisonniers ne pourront leur être enlevées que sur l'ordre d'on officier et après que leur montant aura été constaté. Un reçu en sera délivré. Les sommes ainsi enlevées devront être portées au compte de chaque prisonnier.

Les pièces d'identité, les insignes de grade, les décorations et les objets de valeur ne pourront être enlevés aux prisonniers.

Titre III.
De la captivité.

Section I.
De l'évacuation des prisonniers de guerre.

Article 7.

Dans le plus bref délai possible après leur capture, les prisonniers de guerre seront évacués sur des dépôts situés dans une région assez éloignée de la zone de combat pour qu'il se trouvent hors de danger.

Ne pourront être maintenus, temporairement, dans une zone dangereuse que les prisonniers qui, en raison de leurs blessures ou de leurs maladies, courraient de plus grands risques à être évacués qu'à rester sur place.

Les prisonniers ne seront pas inutilement exposés au danger, en attendant leur évacuation d'une zone de combat.

L'évacuation à pied des prisonniers ne pourra se faire normalement que par étapes de 20 kilomètres par jour, à moins que la nécessité d'atteindre les dépôts d'eau et de nourriture n'éxige de plus longues étapes.

Article 8.

Les belligérants sont tenus de se notifier réciproquement toute capture de prisonniers dans le plus bref délai possible, par l'intermédiaire des bureaux de renseignements, tels qu'ils sont organisés à l'article 77. Ils sont également tenus de s'indiquer mutuellement les adresses officielles auxquelles les correspondances des familles peuvent être adressées aux prisonniers de guerre.

Aussitôt que faire se pourra, tout prisonnier devra être mis en mesure de correspondre lui-même avec sa famille, dans les conditions prévues aux articles 36 et suivants.

En ce qui concerne les prisonniers capturés sur mer, les dispositions du présent article seront observées aussitôt que possible après l'arrivée au port.

Section II.
Des camps de prisonniers de guerre.

Article 9.

Les prisonniers de guerre pourront être intérnés dans une ville, forteresse ou localité quelconque, avec l'obligation de ne pas s'en éloigner au delà de certaines limites déterminées. Ils pourront également être internés dans des camps clôturés; ils ne pourront être enfermés ou consignés que par mesure indispensable de sûreté ou d'hygiène, et seulement pendant la durée des circonstances qui nécessitent cette mesure.

Les prisonniers capturés dans des régions malsaines ou dont le climat est pernicieux pour les personnes venant des régions tempérées seront transportés, aussitôt que possible, sous un climat plus favorable.

Les belligérants éviteront, autant que possible, de réunir dans un même camp des prisonniers de races ou de nationalités différentes.

Aucun prisonnier ne pourra, à quelque mement que ce soit, être renvoyé dans une région où il serait exposé au feu de la zone de combat, ni être utilisé pour mettre par sa présence certains points ou certaines régions à l'abri du bombardement.

Chapitre premier. — De l'installation des camps.

Article 10.

Les prisonniers de guerre seront logés dans des bâtiments ou dans des baraquements présentant toutes garanties possibles d'hygiène et de salubrité.

Les locaux devront être entièrement à l'abri de l'humidité, suffisamment chauffés et éclairés. Toutes les précautions devront être prises contre les dangers d'incendie.

Quant aux dortoirs: surface totale, cube d'air minimum, aménagement et matériel de couchage, les conditions seront les mêmes que pour les troupes de dépôt de la Puissance détentrice des prisonniers.

Chapitre 2. — De la nourriture et de l'habillement des prisonniers de guerre.

Article 11.

La ration alimentaire des prisonniers de guerre sera équivalente en quantité et qualité à celle des troupes de dépôt.

Les prisonniers recevront, en outre, les moyens de préparer eux-mêmes les suppléments dont ils disposeraient.

De l'eau potable en suffisance leur sera fournie. L'usage du tabac sera autorisé. Les prisonniers pourront être employés aux cuisines.

Toutes messures disciplinaires collectives portant sur la nourriture sont interdites.

Article 12.

L'habillement, le linge et les chaussures seront fournis aux prisonniers de guerre par la Puissance détentrice. Le remplacement et les réparations de ces effets devront être assurés régulièrement. En outre, les travailleurs devront recevoir une tenue de travail partout où la nature du travail l'exigera.

Dans tous les camps seront installées des cantines où les prisonniers pourront se procurer, aux prix du commerce local, des denrées alimentaires et des objets usuels.

Les bénéfices procurés par les cantines aux administrations des camps seront utilisés au profit des prisonniers.

Chapitre 3. — De l'hygiène dans les camps.

Article 13.

Les belligérants seront tenus de prendre toutes les mesures d'hygiène nécessaires pour assurer la propreté et la salubrité des camps et pour prévenir les épidémies.

Les prisonniers de guerre disposeront, jour et nuit, d'installations conformes aux règles de l'hygiène et maintenues en état constant de propreté.

En outre, et sans préjudice des bains et douches dont les camps seront pourvus dans la mesure du possible, il sera fourni aux prisonniers pour leurs soins de propreté corporelle une quantité d'eau suffisante.

Ils devront avoir la possibilité de se livrer à des exercices physiques et de bénéficier du plein air.

Article 14.

Chaque camp possédera une infirmerie, où les prisonniers de guerre recevront les soins de toute nature dont ils pourront avoir besoin. Le cas échéant, des locaux d'isolement seront réservés aux malades atteints d'affections contagieuses.

Les frais de traitement, y compris ceux des appareils provisoires de prothèse, seront à la charge de la Puissance détentrice.

Les belligérants seront tenus de remettre, sur demande, à tout prisonniers traité une déclaration officielle indiquant la nature et la durée de sa maladie ainsi que les soins reçus.

Il sera loisible aux belligérants de s'autoriser mutuellement, par voie d'arrangements particuliers, à retenir dans les camps des médecins et infirmiers chargés de soigner leurs compatriotes prisonniers.

Les prisonniers atteints d'une maladie grave ou dont l'état nécessite une intervention chirurgicale importante, devront être admis, aux frais de la Puissance détentrice, dans toute formation militaire ou civile qualifiée pour les traiter.

Article 15.

Des inspections médicales des prisonniers de guerre seront organisées au moins une fois par mois. Elles auront pour objet le contrôle de l'état général de santé et de l'état de propreté, ainsi que le dépistage des maladies contagieuses, notamment de la tuberculose et des affections vénériennes.

Chapitre 4. — Des besoins intellectuels et moraux des prisonniers de guerre.

Article 16.

Toute latitude sera laissé aux prisonniers de guerre pour l'exercice de leur religion, y compris l'assistance aux offices de leur culte, à la seule condition de se conformer aux mesures d'ordre et de police prescrites par l'autorité militaire.

Les ministres d'un culte, prisonniers de guerre, quelle que soit la dénomination de ce culte, seront autorisés à exercer pleinement leur ministère parmi leurs coreligionnaires.

Article 17.

Les belligérants encourageront le plus possible les distractions intellectuelles et sportives organisées par les prisonniers de guerre.

Chapitre 5. — De la discipline intérieure des camps.

Article 18.

Chaque camp de prisonniers de guerre sera placé sous l'autorité d'un officier responsable.

Outre les marques extérieures de respect prévues par les règlements en vigueur dans leurs armées à l'égard de leurs nationaux, les prisonniers de guerre devront le salut à tous les officiers de la Puissance détentrice.

Les officiers prisonniers de guerre ne seront tenus de saluer que les officiers de grade supérieur ou égal de cette Puissance.

Article 19.

Le port des insignes de grade et des décorations sera autorisé.

Article 20.

Les règlements, ordres, avertissements et publications de toute nature devront être communiqués aux prisonniers de guerre dans une langue qu'ils comprennent. Le même principe sera appliqué aux interrogatoires.

Chapitre 6. — Dispositions spéciales concernant les officiers et assimilés.

Article 21.

Dès le début des hostilités, les belligérants seront tenus de se communiquer réciproquement les titres et les grades en usage dans leurs armées respectives, en vue d'assurer l'égalité de traitement entre les officiers et assimilés de grades équivalents.

Les officiers et assimilés prisonniers de guerre seront traités avec les égards dus à leur grade et à leur âge.

Article 22.

En vue d'assurer le service des camps d'officiers, des soldats prisonniers de guerre de la même armée, et autant que possible parlant la même langue, y seront détachés, en nombre suffisant en tenant compte du grade des officiers et assimilés.

Ceux-ci se procureront leur nourriture et leurs vêtements sur la solde qui leur sera versée par la Puissance détentrice. La gestion de l'ordinaire par les officiers eux-mêmes devra être favorisée de toute manière.

Chapitre 7. — Des ressources pécuniaires des prisonniers de guerre.

Article 23.

Sous réserve d'arrangements particuliers entre les Puissances belligérantes, et notamment de ceux prévus à l'article 24, les officiers et assimilés prisonniers de guerre recevront de la Puissance détentrice la même solde que les officiers de grade correspondant dans les armées de cette Puissance, sous condition, toutefois, que cette solde ne dépasse pas celle à laquelle ils ont droit dans les armées du pays qu'ils ont servi. Cette solde leur sera versée intégralement, une fois par mois si possible, et sans qu'il puisse être fait aucune déduction pour des dépenses incombant à la Puissance détentrice, alors même qu'elles seraient en leur faveur.

Un accord entre les belligérants fixera le taux du change applicable à ce paiement; à défaut de pareil accord, le taux adpoté sera celui en vigueur au moment de l'ouverture des hostilités.

Tous les versements effectués aux prisonniers de guerre à titre de solde devront être remboursés, à la fin des hostilités, par la Puissance qu'ils ont servie.

Article 24.

Dès le début des hostilités, les belligérants fixeront d'un commun accord le montant maximum d'argent comptant que les prisonniers de guerre des divers grades et catégories seront autorisés à conserver par devers eux. Tout excédent retiré ou retenu à un prisonnier sera, de même que tout dépôt

d'argent effectué par lui, porté à son compte, et ne pourra être converti en une autre monnaie sans son assentiment.

Les soldes créditeurs de leurs comptes seront versés aux prisonniers de guerre à la fin de leur captivité.

Pendant la durée de celle-ci, des facilités leur seront accordées pour le transfert de ces sommes, en tout ou partie, à des banques ou à des particuliers dans leur pays d'origine.

Chapitre 8. — Du transfert des prisonniers de guerre.

Article 25.

A moins que la marche des opérations militaires ne l'exige, les prisonniers de guerre malades et blessés ne seront pas transférés tant que leur guérison pourrait être compromise par le voyage.

Article 26.

En cas de transfert, les prisonniers de guerre seront avisés au préalable officiellement de leur nouvelle destination; ils seront autorisés à emporter leurs effets personnels, leur correspondance et les colis arrivés à leur adresse.

Toutes dispositions utiles seront prises pour que la correspondance et les colis adressés à leur ancien camp leur soient transmis sans délai.

Les sommes déposées au compte des prisonniers transférés seront transmises à l'autorité compétente du lieu de leur nouvelle résidence.

Les frais causés par les transferts seront à la charge de la Puissance détentrice.

Section III.

Du travail des prisonniers de guerre.

Chapitre premier. — Généralités.

Article 27.

Les belligérants pourront employer comme travailleurs les prisonniers de guerre valides, selon leur grade et leurs aptitudes, à l'exception des officiers et assimilés.

Toutefois, si des officiers ou assimilés demandent un travail qui leur convienne, celui-ci leur sera procuré dans la mesure du possible.

Les sous-officiers prisonniers de guerre ne pourront être astreints qu'à des travaux de surveillance, à moins qu'ils ne fassent la demande expresse d'une occupation rémunératrice.

Les belligérants seront tenus de mettre, pendant toute la durée de la captivité, les prisonniers de guerre victimes d'accidents du travail au bénéfice des dispositions applicables aux travailleurs de même catégorie selon la législation de la Puissance détentrice. En se qui concerne les prisonniers de guerre auxquels ces dispositions légales ne pourraient être appliquées en raison de la législation de cette Puissance, celle-ci s'engage à recommander à son corps législatif toutes mesures propres à indemniser équitablement les victimes.

Chapitre 2. — De l'organisation du travail.

Article 28.

La Puissance détentrice assumera l'entière responsabilité de l'entretien, des soins, du traitement et du paiement des salaires des prisonniers de guerre travaillant pour le compte de particuliers.

Article 29.

Aucun prisonnier de guerre ne pourra être employé à des travaux auxquels il est physiquement inapte.

Article 30.

La durée du travail journalier des prisonniers de guerre, y compris celle du trajet d'aller et de retour, ne sera pas excessive et ne devra, en aucun cas, dépasser celle admise pour les ouvriers civils de la région employés au même travail. Il sera accordé à chaque prisonnier un repos de vingt-quatre heures consécutives chaque semaine, de préférence le dimanche.

Chapitre 3. — Du travail prohibé.

Article 31.

Les travaux fournis par les prisonniers de guerre n'auront aucun rapport direct avec les opérations de la guerre. En particulier, il est interdit d'employer des prisonniers à la fabrication et au transport d'armes ou de munitions de toute nature, ainsi qu'au transport de matériel destiné à des unités combattantes.

En cas de violation des dispositions de l'alinéa précédent, les prisonniers ont la latitude, après exécution ou commencement d'exécution de l'ordre, de faire présenter leurs réclamations par l'intermédiaire des hommes de confiance dont les fonctions sont prévues aux articles 43 et 44, ou, à défaut d'homme de confiance, par l'intermédiaire des représentants de la Puissance protectrice.

Article 32.

Il est interdit d'employer des prisonniers de guerre à des travaux insalubres ou dangereux.

Toute aggravation des conditions du travail par mesure disciplinaire est interdite.

Chapitre 4. — Des détachements de travail.

Article 33.

Le régime des détachements de travail devra être semblable à celui des camps de prisonniers de guerre, en particulier en ce qui concerne les conditions hygiéniques, la nourriture, les soins en cas d'accident ou de maladie, la correspondance et la réception des colis.

Tout détachement de travail relèvera d'un camp de prisonniers. Le commandant de ce camp sera responsable de l'observation, dans le détachement de travail, des dispositions de la présente Convention.

Chapitre 5. — Du salaire.

Article 34.

Les prisonniers de guerre ne recevront pas de salaire pour les travaux concernant l'administration, l'aménagement et l'entretien des camps.

Les prisonniers employés à d'autres travaux auront droit à un salaire à fixer par des accords entre les belligérants.

Ces accords spécifieront également la part que l'administration du camp pourra retenir, la somme qui appartiendra au prisonnier de guerre et la manière dont cette somme sera mise à sa disposition pendant la durée de sa captivité.

En attendant la conclusion des dits accords, la rétribution du travail des prisonniers sera fixée selon les normes ci-dessous:

a) Les travaux faits pour l'Etat seront payés d'après les tarifs en vigueur pour les militaires de l'armée nationale exécutant les mêmes travaux, ou, s'il n'en existe pas, d'après un tarif en rapport avec les travaux exécutés.

b) Lorsque les travaux ont lieu pour le compte d'autres administrations publiques ou pour des particuliers, les conditions en seront réglées d'accord avec l'autorité militaire.

Le solde restant au crédit du prisonnier lui sera remis à la fin de sa captivité. En cas de décès, il sera transmis par la voie diplomatique aux héritiers du défunt.

Section IV.

Des relations des prisonniers de guerre avec l'extérieur.

Article 35.

Dès le début des hostilités, les belligérants publieront les mesures prévues pour l'exécution des dispositions de la présente section.

Article 36.

Chacun des belligérants fixera périodiquement le nombre des lettres et des cartes postales que les prisonniers de guerre des diverses catégories seront autorisés à expédier par mois, et notifiera ce nombre à l'autre belligérant. Ces lettres et cartes seront transmises par la poste suivant la voie la plus courte. Elles ne pourront être retardées ni retenues pour motifs de discipline.

Dans le délai maximum d'une semaine après son arrivée au camp et de même en cas de maladie, chaque prisonnier sera mis en mesure d'adresser à sa famille une carte postale l'informant de sa capture et de l'état de sa santé. Les dites cartes postales seront transmises avec toute la rapidité possible et ne pourront être retardées d'aucune manière.

En règle générale, la correspondance des prisonniers sera rédigée dans la langue maternelle de ceux-ci. Les belligérants pourront autoriser la correspondance en d'autres langues.

Article 37.

Les prisonniers de guerre seront autorisés à recevoir individuellement des colis postaux contenant des denrées alimentaires et d'autres articles destinés à leur ravitaillement ou à leur habillement. Les colis seront remis aux destinataires contre quittance.

Article 38.

Les lettres et envois d'argent ou de valeurs, ainsi que les colis postaux destinés aux prisonniers de guerre ou expédiés par eux, soit directement, soit par l'intermédiaire des bureaux de renseignements prévus à l'article 77, seront affranchis de toutes taxes postales, aussi bien dans les pays d'origine et de destination que dans les pays intermédiaires.

Les dons et secours en nature destinés aux prisonniers seront pareillement affranchis de tous droits d'entrée et autres, ainsi que des taxes de transport sur les chemins de fer exploités par l'État.

Les prisonniers pourront, en cas d'urgence reconnue, être autorisés à expédier des télégrammes, contre paiement des taxes usuelles.

Article 39.

Les prisonniers de guerre seront autorisés à recevoir individuellement des envois de livres, qui pourront être soumis à la censure.

Les représentants des Puissances protectrices et des sociétés de secours dûment reconnues et autorisées pourront envoyer des ouvrages et des collections de livres aux bibliothèques des camps de prisonniers. La transmission de ces envois aux bibliothèques ne pourra être retardée sous prétexte de difficultés de censure.

Article 40.

La censure des correspondances devra être faite dans le plus bref délai possible. Le contrôle des envois postaux devra, en outre, s'effectuer dans des conditions propres à assurer la conservation des denrées qu'ils pourront contenir et, si possible, en présence du destinataire ou d'un homme de confiance dûment reconnu par lui.

Les interdictions de correspondance édictées par les belligérants, pour des raisons militaires ou politiques, ne pourront avoir qu'un caractère momentané et devront être aussi brèves que possible.

Article 41.

Les belligérants assureront toutes facilités pour la transmission des actes, pièces ou documents destinés aux prisonniers de guerre ou signés par eux, en particulier des procurations et des testaments.

Ils prendront les mesures nécessaires pour assurer, en cas de besoin, la légalisation des signatures données par les prisonniers.

Section V.

Des rapports des prisonniers de guerre avec les autorités.

Chapitre premier.

Des plaintes des prisonniers de guerre à raison du régime de la captivité.

Article 42.

Les prisonniers de guerre auront le droit de faire connaître aux autorités militaires sous le pouvoir desquelles ils se trouvent leurs requêtes concernant le régime de captivité auquel ils sont soumis.

Ils auront également le droit de s'adresser aux représentants des Puissances protectrices pour leur signaler les points sur lesquels ils auraient des plaintes à formuler à l'égard du régime de la captivité.

Ces requêtes et réclamations devront être transmises d'urgence.

Même si elles sont reconnues non fondées, elles ne pourront donner lieu à aucune punition.

Chapitre 2. — Des représentants des prisonniers de guerre.

Article 43.

Dans toute localité où se trouveront des prisonniers de guerre, ceux-ci seront autorisés à désigner des hommes de confiance chargés de les représenter vis-à-vis des autorités militaires et des Puissances protectrices.

Cette désignation sera soumse à l'approbation de l'autorité militaire.

Les hommes de confiance seront chargés de la réception et de la répartition des envois collectifs. De même, au cas où les prisonniers déci-

deraient d'organiser entre eux un système d'assistance mutuelle, cette organisation serait de la compétence des hommes de confiance. D'autre part, ceux-ci pourront prêter leurs offices aux prisonniers pour faciliter leurs relations avec les sociétés de secours mentionnées à l'article 78.

Dans les camps d'officiers et assimilés, l'officer prisonnier de guerre le plus ancien dans le grade le plus élevé sera reconnu comme intermédiaire entre les autorités du camp et les officiers et assimilés prisonniers. A cet effet, il aura la faculté de désigner un officier prisonnier pour l'assister en qualité d'interprète au cours des conférences avec les autorités du camp.

Article 44.

Lorsque les hommes de confiance seront employés comme travailleurs, leur activité comme représentants des prisonniers de guerre devra être comptée dans la durée obligatoire du travail.

Toutes facilités seront accordées aux hommes de confiance pour leur correspondance avec les autorités militaires et avec la Puissance protectrice. Cette correspondance ne sera pas limitée.

Aucun représentant des prisonniers ne pourra être transféré sans que le temps nécessaire lui ait été laissé pour mettre ses successeurs au courant des affaires en cours.

Chapitre 3. — Des sanctions pénales à l'égard des prisonniers de guerre.

I. — Dispositions générales.

Article 45.

Les prisonniers de guerre seront soumis aux lois, règlements et ordres en vigueur dans les armées de la Puissance détentrice.

Tout acte d'insubordination autorisera à leur égard les mesures prévues par ces lois, règlements et ordres.

Demeurent réservées, toutefois, les dispositions du présent chapitre.

Article 46.

Les prisonniers de guerre ne pourront être frappés par les autorités militaires et les tribunaux de la Puissance détentrice d'autres peines que celles qui sont prévues pour les mêmes faits à l'égard des militaires des armées nationales.

A identité de grade, les officiers, sous-officiers ou soldats prisonniers de guerre subissant une peine disciplinaire ne seront pas soumis à un traitement moins favorable que celui prévu, en ce qui concerne la même peine, dans les armées de la Puissance détentrice.

Sont interdites toute peine corporelle, toute incarcération dans des locaux non éclairés par la lumière du jour, et, d'une manière générale, toute forme quelconque de cruauté.

Sont également interdites les peines collectives pour des actes individuels.

Article 47.

Les faits constituant une faute contre la discipline, et notamment la tentative d'évasion, seront constatés d'urgence; pour tous les prisonniers de guerre, gradés ou non, les arrêts préventifs seront réduits au strict minimum.

Les instructions judiciaires contre les prisonniers de guerre seront conduites aussi rapidement que le permettront les circonstances; la détention préventive sera restreinte le plus possible.

Dans tous les cas, la durée de la détention préventive sera déduite de la peine infligée disciplinairement ou judiciairement, pour autant que cette déduction est admise pour les militaires nationaux.

Article 48.

Les prisonniers de guerre ne pourront, après avoir subi les peines judiciaires ou disciplinaires qui leur auront été infligées, être traités différemment des autres prisonniers.

Toutefois, les prisonniers punis à la suite d'une tentative d'évasion pourront être soumis à un régime de surveillance spécial, mais qui ne pourra comporter la suppression d'aucune des garanties accordées aux prisonniers par la présente Convention.

Article 49.

Aucun prisonnier de guerre ne peut être privé de son grade par la Puissance détentrice.

Les prisonniers punis disciplinairement ne pourront être privés des prérogatives attachées à leur grade. En particulier les officiers et assimilés qui subiront des peines entraînant privation de liberté ne seront pas placés dans les mêmes locaux que les sous-officiers ou hommes de troupe punis.

Article 50.

Les prisonniers de guerre évadés qui seraient repris avant d'avoir pu rejoindre leur armée ou quitter le territoire occupé par l'armée qui les a capturés ne seront passibles que de peines disciplinaires.

Les prisonniers qui, après avoir réussi à rejoindre leur armée ou à quitter le territoire occupé par l'armée qui les a capturés, seraient de nouveau faits prisonniers, ne seront passibles d'aucune peine pour leur fuite antérieure.

Article 51.

La tentative d'évasion, même s'il y a récidive, ne sera pas considérée comme une circonstance aggravante dans le cas où le prisonnier de guerre serait déféré aux tribunaux pour des crimes ou délits contre les personnes ou contre la propriété commis au cours de cette tentative.

Après une évasion tentée ou consommée, les camarades de l'évadé qui auront coopéré à l'évasion ne pourront encourir de ce chef qu'une punition disciplinaire.

Article 52.

Les belligérants veilleront à ce que les autorités compétentes usent de la plus grande indulgence dans l'appréciation de la question de savoir si une infraction commise par un prisonnier de guerre doit être punie disciplinairement ou judiciairement.

Il en sera notamment ainsi lorsqu'il s'agira d'apprécier des faits connexes à l'évasion ou à la tentative d'évasion.

Un prisonnier ne pourra, à raison du même fait ou du même chef d'accusation, être puni qu'une seule fois.

Article 53.

Aucun prisonnier de guerre frappé d'une peine disciplinaire, qui se trouverait dans les conditions prévues pour le rapatriement, ne pourra être retenu pour la raison qu'il n'a pas subi sa peine.

Les prisonniers à rapatrier qui seraient sous le coup d'une poursuite pénale pourront être exclus du rapatriement jusqu'à la fin de la procédure, et, le cas échéant, jusqu'à l'exécution de la peine; ceux qui seraient déjà détenus en vertu d'une jugement pourront être retenus jusqu'à la fin de leur détention.

Les belligérants se communiqueront les listes de ceux qui ne pourront être rapatriés pour les motifs indiqués à l'alinéa précédent.

2. — Peines disciplinaires.

Article 54.

Les arrêts sont la peine disciplinaire la plus sévère qui puisse être infligée à un prisonnier de guerre.

La durée d'une même punition ne peut dépasser trente jours.

Ce maximum de trente jours ne pourra pas davantage être dépasse dans le cas de plusieurs faits dont un prisonnier aurait à répondre disciplinairement au moment où il est statué à son égard, que ces faits soient connexes ou non.

Lorsqu'au cours ou après la fin d'une période d'arrêts, un prisonnier sera frappé d'une nouvelle peine disciplinaire, un délai de trois jours au moins séparera chacune des périodes d'arrêts, dès que l'une d'elle est de dix jours ou plus.

Article 55.

Sous réserve de la disposition faisant l'objet du dernier alinéa de l'art. 11, sont applicables, à titre d'aggravation de peine, aux prisonniers de guerre punis disciplinairement les restrictions de nourriture admises dans les armées de la Puissance détentrice.

Toutefois, ces restrictions ne pourront être ordonnées que si l'état de santé des prisonniers punis le permet.

Article 56.

En aucun cas, les prisonniers de guerre ne pourront être transférés dans les établissements pénitentiaires (prisons, pénitenciers, bagnes, etc.) pour y subir des peines disciplinaires.

Les locaux dans lesquels seront subies les peines disciplinaires seront conformes aux exigences de l'hygiène.

Les prisonniers punis seront mis à même de se tenir en état de propreté.

Chaque jour, ces prisonniers auront la faculté de prendre de l'exercice ou de séjourner en plein air pendant au moins deux heures.

Article 57.

Les prisonniers de guerre punis disciplinairement seront autorisés à lire et à écrire, ainsi qu'à expédier et à recevoir des lettres.

En revanche, les colis et les envois d'argent pourront n'être délivrés aux destinataires qu'à l'expiration de la peine. Si les colis non distribués contiennent des denrées périssables, celles-ci seront versées à l'infirmerie ou à la cuisine du camp.

Article 58.

Les prisonniers de guerre punis disciplinairement seront autorisés, sur leur demande, à se présenter à la visite médicale quotidienne. Ils recevront les soins jugés nécessaires par les médicins et, le cas échéant, seront évacués sur l'infirmerie du camp ou sur les hôpitaux.

Article 59.

Réserve faite de la compétence des tribunaux et des autorités militaires supérieures, les peines disciplinaires ne pourront être prononcées que par un officier muni de pouvoirs disciplinaires en sa qualité de commandant de camp ou de détachement, ou par l'officier responsable qui le remplace.

3. — Poursuites judiciaires.

Article 60.

Lors de l'ouverture d'une procédure judiciaire dirigée contre un prisonnier de guerre, la Puissance détentrice en avertira aussitôt qu'elle pourra le faire, et toujours avant la date fixée pour l'ouverture des débats, le représentant de la Puissance protectrice.

Cet avis contiendra les indications suivantes:

a) État civil et grade du prisonnier;

b) Lieu de séjour ou de détention;

c) Spécification du ou des chefs d'accusation, avec mention des dispositions légales applicables.

S'il n'est pas possible de donner dans cet avis l'indication du tribunal qui jugera l'affaire, celle de la date d'ouverture des débats et celle du local où ils auront lieu, ces indications seront fournies ultérieurement au représentant de la Puissance protectrice, le plus tôt possible, et en tout cas trois semaines au moins avant l'ouverture des débats.

Article 61.

Aucun prisonnier de guerre ne pourra être condamnés sans avoir eu l'occasion de se défendre.

Aucun prisonnier ne pourra être contraint de se reconnaître coupable du fait dont il est accusé.

Article 62.

Le prisonnier de guerre sera en droit d'être assisté par un défenseur qualifié de son choix et de recourir, si c'est nécessaire, aux offices d'un interprète compétent. Il sera avisé de son droit, en temps utile avant les débats, par la Puissance détentrice.

A défaut d'un choix par le prisonnier, la Puissance protectrice pourra lui procurer un défenseur. La Puissance détentrice remettre à la Puissance protectrice, sur la demande de celle-ci, une liste de personnes qualifiées pour présenter la défense.

Les représentants de la Puissanse protectrice auront le droit d'assister aux débats de la cause.

La seule exception à cette règle est celle où les débats de la cause doivent rester secrets dans l'intérêt de la sûreté de l'État. La Puissance détentrice en préviendrait la Puissance protectrice.

Article 63.

Un jugement ne pourra être prononcé à la charge d'un prisonnier de guerre que par les mêmes tribunaux et suivant la même procédure qu'à l'égard des personnes appartenant aux forces armées de la Puissance détentrice.

Article 64.

Tout prisonnier de guerre aura le droit de recourir contre tout jugement rendu à son égard, de la même manière que les individus appartenant aux forces armées de la Puissance détentrice.

Article 65.

Les jugements prononcés contre les prisonniers de guerre seront immédiatement communiqués à la Puissance protectrice.

Article 66.

Si la peine de mort est prononcée contre un prisonnier de guerre, une communication exposant en détail la nature et les circonstances de l'infraction sera adressée, au plus tôt, au représentant de la Puissance protectrice, pour être transmise à la Puissance dans les armées de laquelle le prisonnier a servi.

Le jugement ne sera pas exécuté avant l'expiration d'un délai d'au moins trois mois à partir de cette communication.

Article 67.

Aucun prisonnier de guerre ne pourra être privé du bénéfice des dispositions de l'article 42 de la présente Convention à la suite d'un jugement ou autrement.

Titre IV.

De la fin de la captivité.

Section I.

Du rapatriement direct et de l'hospitalisation en pays neutre.

Article 68.

Les belligérants seront tenus de renvoyer dans leur pays, sans égard au grade ni au nombre, après les avoir mis en état d'être transportés, les prisonniers de guerre grands malades et grands blessés.

Des accords entre les belligérants fixeront en conséquence, aussitôt que possible, les cas d'invalidité ou de maladie entraînant le rapatriement direct, ainsi que les cas entraînant éventuellement l'hospitalisation en pays neutre. En attendant que ces accords soient conclus, les belligérants pourront se référer à l'accord type annexé, à titre documentaire, à la présente Convention.

Article 69.

Dès l'ouverture des hostilités, les belligérants s'entendront pour nommer des commissions médicales mixtes. Ces commissions seront composées de trois membres, dont deux appartenant à un pays neutre et un désigné par la Puissance détentrice; l'un des médecins du pays neutre présidera. Ces commissions médicales mixtes procéderont à l'examen des prisonniers malades ou blessés et prendront toutes décisions utiles à leur égard.

Les décisions de ces commissions seront prises à la majorité et exécutées dans le plus bref délai.

Article 70.

Outre ceux qui auront été désignés par le médecin du camp, les prisonniers de guerre suivants seront soumis à la visite de la Commission médicale mixte mentionnée à l'art. 69, en vue de leur rapatriement direct ou de leur hospitalisation en pays neutre:

a) Les prisonniers qui en feront la demande directement au médecin du camp;

b) Les prisonniers qui seront présentés par les hommes de confiance prévus à l'article 43, ceux-ci agissant de leur propre initiative ou à la demande des prisonniers eux-mêmes;

c) Les prisonniers qui auront été proposés par la Puissance dans les armées de lacuelle ils ont servi ou par une association de secours dûment reconnue et autorisée par cette Puissance.

Article 71.

Les prisonniers de guerre victimes d'accidents du travail, exception faite des blessés volontaires, seront mis, en ce qui concerne le rapatriement ou éventuellement l'hospitalisation en pays neutre, au bénéfice des mêmes dispositions.

Article 72.

Pendant la durée des hostilités et pour des raisons d'humanité, les belligérants pourront conclure des accords en vue du rapatriement direct ou de l'hospitalisation en pays neutre des prisonniers de guerre valides ayant subi une longue captivité.

Article 73.

Les frais de rapatriement ou de transport dans un pays neutre des prisonniers de guerre seront supportés, à partir de la frontière de la Puissance détentrice, par la Puissance dans les armées de laquelle ces prisonniers ont servi.

Article 74.

Aucun rapatrié ne pourra être employé à un service militaire actif.

Section II.

De la libération et du rapatriement à la fin des hostilités.

Article 75.

Lorsque les belligérants conclurent une convention d'armistice, ils devront, en principe, y faire figurer des stipulations concernant le rapatriement des prisonniers de guerre. Si des stipulations à cet égard n'ont pas pu être insérées dans cette convention, les belligérants se mettront néanmoins, le plus tôt possible, en rapport à cet effet. Dans tous les cas, le rapatriement des prisonniers s'effectuera dans le plus bref délai après la conclusion de la paix.

Les prisonniers de guerre qui seraient sous le coup d'une poursuite pénale pour un crime ou un délit de droit commun pourront toutefois être retenus jusqu'à la fin de la procédure et, le cas échéant, jusqu'à l'expiration de la peine. Il en sera de même de ceux condamnés pour un crime ou délit de droit commun.

D'entente entre les belligérants, des commissions pourront être instituées dans le but de rechercher les prisonniers dispersés et d'assurer leur rapatriement.

Titre V.
Du décès des prisonniers de guerre.

Article 76.

Les testaments des prisonniers de guerre seront reçus et dressés dans les mêmes conditions que pour les militaires de l'armée nationale.

On suivra également les mêmes règles en ce qui concerne les pièces relatives à la constatation des décès.

Les belligérants veilleront à ce que les prisonniers de guerre décédés en captivité soient enterrés honorablement et à ce que les tombes portant toutes indications utiles, soient respectées et convenablement entretenues.

Titre VI.
Des bureaux de secours et de renseignements concernant les prisonniers de guerre.

Article 77.

Dès le début des hostilités, chacune des Puissance belligérantes, ainsi que les Puissances neutres qui auront recueilli des belligérants, constitueront un bureau officiel de renseignements sur les prisonniers de guerre se trouvant sur leur territoire.

Dans le plus bref délai possible, chacune des Puissances belligérantes informera son bureau de renseignements de toute capture de prisonniers effectuée par ses armées, en lui donnant tous renseignements d'identité dont elle dispose permettant d'aviser rapidement les familles intéressées, et en lui faisant connaître les adresses officielles auxquelles les familles pourront écrire aux prisonniers.

Le bureau de renseignements fera parvenir d'urgence toutes ces indications aux Puissances intéressées, par l'entremise, d'une part, des Puissances protectrices et, d'autre part, de l'agence centrale prévue à l'article 79.

Le bureau de renseignements, chargé de répondre à toutes les demandes qui concernent les prisonniers de guerre, recevra des divers services compétents toutes les indications relatives aux internements et aux mutations, aux mises en liberté sur parole, aux rapatriements, aux évasions, aux séjours dans les hôpitaux, aux décès, ainsi que les autres renseignements nécessaires pour établir et tenir à jour une fiche individuelle pour chaque prisonnier de guerre.

Le bureau portera sur cette fiche, dans la mesure du possible et sous réserve des dispositions de l'article 5: le numéro matricule, les nom et prénoms, la date et le lieu de naissance, le grade et le corps de troupe de l'intéressé, le prénom du père et le nom de la mère, l'adresse de la personne à aviser en cas d'accident, les blessures, la date et le lieu de la capture, de l'internement, des blessures, de la mort, ainsi que tous les autres renseignements importants.

Des listes hebdomadaires contenant tous les nouveaux renseignements susceptibles de faciliter l'identification de chaque prisonnier seront transmises aux Puissances intéressées.

La fiche individuelle du prisonnier de guerre sera remise après la conclusion de la paix à la Puissance qu'il aura servi.

Le bureau de renseignements sera en outre tenu de recueillir tous les objets d'usage personnel, valeurs, correspondances, carnets de solde, signes d'identité, etc., qui auront été délaissés par les prisonniers de guerre rapatriés, libérés sur parole, évadés ou décédés, et de les transmettre aux pays intéressés.

Article 78.

Les sociétés de secours pour les prisonniers de guerre, régulièrement constituées selon la loi de leur pays, et ayant pour objet d'être les intermédiaires de l'action charitable, recevront de la part des belligérants, pour elles et pour leurs agents dûment accrédités, toute facilité, dans les limites traces par les nécessités militaires, pour accomplir efficacement leur tâche d'humanité. Les délégués de ces sociétés pourront être admis à distribuer des secours dans les camps, ainsi qu'aux lieux d'étape des prisonniers rapatriés, moyennant une permission personnelle délivrée par l'autorité militaire et en prenant l'engagement, par écrit, de se soumettre à toutes les mesures d'ordre et de police que celle-ci prescrirait.

Article 79.

Une agence centrale de renseignements sur les prisonniers de guerre sera créée en pays neutre. Le Comité international de la Croix-Rouge proposera aux Puissances intéressés, s'il le juge nécessaire, l'organisation d'une telle agence.

Cette agence sera chargée de concentrer tous les renseignements intéressant les prisonniers, qu'elle pourra obtenir par les voies officielles ou privées; elle les transmettra le plus rapidement possible au pays d'origine des prisonniers ou à la Puissance qu'ils auront servie.

Ces dispositions ne devront pas être interprétées comme restreignant l'activité humanitaire du Comité international de la Croix-Rouge.

Article 80.

Les bureaux de renseignements jouiront de la franchise de port en matière postale, ainsi que de toutes exemptions prévues à l'article 38.

Titre VII.

De l'application de la convention à certaines catégories de civils.

Article 81.

Les individus qui suivent les forces armées sans en faire directement partie, tels que les correspondants, les reporters de journaux, les vivandiers, les fournisseurs, qui tomberont au pouvoir de l'ennemi et que celui-ci juge utile de détenir, auront droit au traitement des prisonniers de guerre, à condition qu'ils soient munis d'une légitimation de l'autorité militaire des forces armées qu'ils accompagnaient.

Titre VIII.
De l'exécution de la Convention.
Section I.
Dispositions générales.
Article 82.

Les dispositions de la présente Convention devront être respectées par les Hautes Parties contractantes en toutes circonstances.

Au cas où, en temps de guerre, un des belligérants ne serait pas partie à la Convention, ses dispositions demeureront néanmoins obligatoires entre les belligérants parties à la Convention.

Article 83.

Les Hautes Parties contractantes se réservent le droit de conclure des conventions spéciales sur toutes questions relatives aux prisonniers de guerre qu'il leur paraîtrait opportun de règler particulièrement.

Les prisonniers de guerre resteront au bénéfice de ces accords jusqu'à l'achèvement du rapatriement, sauf stipulations expresses contraires contenues dans les susdits accords ou dans des accords ultérieurs, ou également sauf mesures plus favorables prises par l'une ou l'autre des Puissance belligérantes à l'égard des prisonniers qu'elles détiennent.

En vue d'assurer l'application, de part et d'autre, des stipulations de la présente Convention, et de faciliter la conclusion des conventions spéciales prévues ci-dessus, les belligérants pourront autoriser dès le debut des hostilités, des réunions de représentants des autorités respectives chargées de l'administration des prisonniers de guerre.

Article 84.

Le texte de la présente Convention et des conventions spéciales prévues à l'article précédent, sera affiché, autant que possible dans la langue maternelle des prisonniers de guerre, à des emplacements où il pourra être consulté par tous les prisonniers.

Le texte de ces conventions sera communiqué, sur leur demande, aux prisonniers qui se trouveraient dans l'impossibilité de prendre connaissance du texte affiché.

Article 85.

Les Hautes Parties contractantes se communiqueront par l'intermédiaire du Conseil fédéral suisse les traductions officielles de la présente Convention, ainsi que les lois et règlements qu'elles pourront être amenées à adopter pour assurer l'application de la présente Convention.

Section II.
De l'Organisation du contrôle.
Article 86.

Les Hautes Parties contractantes reconnaissent que l'application régulière de la présente Convention trouvera une garantie dans la possibilité de collaboration des Puissances protectrices chargées de sauvegarder les intérêts des belligérants; à cet égard, les Puissances protectrices pourront, en dehors de leur personnel diplomatique, désigner des délégués parmi leurs propres ressortissants ou parmi les ressortissants d'autres Puissances neutres. Ces

délégués devront être soumis à l'agrément du belligérant auprès duquel ils exerceront leur mission.

Les représentants de la Puissance protectrice ou ses délégués seront autorisés à se rendre dans toutes les localités, sans aucune exception, où sont internés des prisonniers de guerre. Ils auront accès dans tous les locaux occupés par des prisonniers et pourront s'entretenir avec ceux-ci, en règle générale sans témoin, personnellement ou par l'intermédiaire d'interprètes.

Les belligérants faciliteront dans la plus large mesure possible la tâche des représentants ou des délégués agrées de la Puissance protectrice. Les autorités militaires seront informées de leur visite.

Les belligérants pourront s'entendre pour admettre que des personnes de la propre nationalité des prisonniers soient admises à participer aux voyages d'inspection.

Article 87.

En cas de désaccord entre les belligérants sur l'application des dispositions de la présente Convention, les Puissances protectrices devront, dans la mesure du possible, prêter leurs bons offices aux fins de règlement du différend.

A cet effet, chacune des Puissances protectrices pourra, notamment, proposer aux belligérants intéressés une réunion de représentants de ceux-ci, éventuellement sur un territoire neutre convenablement choisi. Les belligérants seront tenus de donner suite aux propositions qui leur seront faites dans ce sens. La Puissance protectrice pourra, le cas échéant, soumettre à l'agrément des Puissances en cause une personnalité appartenant à une Puissance neutre ou une personnalité déléguée par le Comité international de la Croix-Rouge, qui sera appelée à participer à cette réunion.

Article 88.

Les dispositions qui précèdent ne font pas obstacle à l'activité humanitaire que le Comité internationale de la Croix-Rouge pourra déployer pour la protection des prisonniers de guerre, moyennant l'agrément des belligérants intéressés.

Section III.

Dispositions finales.

Article 89.

Dans les rapports entre Puissances liées par la Convention de la Haye concernant les lois et coutumes de la guerre sur terre, qu'il s'agisse de celle du 29 juillet 1899 ou de celle du 18 octobre 1907, et qui participent à la présente Convention, celle-ci complétera le chapitre II du Règlement annexé aux susdites Conventions de la Haye.

Article 90.

La présente Convention, qui portera la date de ce jour, pourra, jusqu'au premier février 1930, être signée au nom de tous les pays représentés à la Conférence qui s'est ouverte à Genève le 1-er juillet 1929.

Article 91.

La présente Convention sera ratifiée aussitôt que possible.

Les ratifications seront déposées à Berne.

Il sera dressé du dépôt de chaque instrument de ratification un procès-verbal dont une copie, certifiée conforme, sera remise par le Conseil fédéral suisse aux Gouvernements de tous les pays au nom de qui la Convention aura été signée ou l'adhésion notifiée.

Article 92.

La présente Convention entrera en vigueur six mois après que deux instruments de ratification au moins auront été déposés.

Ultérieurement, elle entrera en vigueur pour chaque Haute Partie contractante six mois après le dépôt de son instrument de ratification.

Article 93.

A partir de la date de sa mise en vigueur, la présente Convention sera ouverte aux adhésions données au nom de tout pays au nom duquel cette Convention n'aura pas été signée.

Article 94.

Les adhésions seront notifiées par écrit au Conseil fédéral suisse et produiront leurs effets six mois après la date à laquelle elles lui seront parvenues.

Le Conseil fédéral suisse communiquera les adhésions aux Gouvernements de tous les pays au nom de qui Convention aura été signée ou l'adhésion notifiée.

Article 95.

L'état de guerre donnera effet immédiat aux ratifications déposées et aux adhésions notifiées par les Puissances belligérantes avant ou après le début des hostilités. La communication des ratifications ou adhésions reçues des Puissances en état de guerre sera faite par le Conseil fédéral suisse par la voie la plus rapide.

Article 96.

Chacune des Hautes Parties contractantes aura la faculté de dénoncer la présente Convention. La dénonciation ne produira ses effets qu'un an après que la notification en aura été faite par écrit au Conseil fédéral suisse. Celui-ci communiquera cette notification aux Gouvernements de toutes les Hautes Parties contractantes.

Le dénonciation ne vaudra qu'à l'égard de la Haute Partie contractante qui l'aura notifiée.

En outre, cette dénonciation ne produira pas ses effets au cours d'une guerre dans laquelle serait impliquée la Puissance dénonçante. En ce cas, la présente Convention continuera à produire ses effets, au délai d'un an, jusqu'à la conclusion de la paix, et, en tout cas, jusqu'à ce que les opérations du rapatriement soient terminées.

Article 97.

Une copie, certifiée conforme, de la présente Convention sera déposée aux archives de la Société des Nations par les soins du Conseil fédéral suisse. De même, les ratifications, adhésions et dénonciations qui seront notifiées au Conseil fédéral suisse seront communiquées par lui à la Société des Nations.

En foi de quoi les Plénipotentiaires susnommés ont signé la présente Convention.

Fait à Genève, le vingt-sept juillet mil neuf cent vingt-neuf, en un seul exemplaire, qui restera déposé dans les archives de la Confédération suisse et dont des copies, certifiées conformes, seront remises aux gouvernements de tous les pays invités à la Conférence.

Pour l'Allemagne:	Edmund Rhomberg.
Pour les États-Unis d'Amérique:	
	Eliot Wadsworth.
	Hugh R. Wilson.
Pour l'Autriche:	Leitmaier.
Pour la Belgique:	Dr. Demolder.
	J. de Ruelle.
Pour la Bolivie:	A. Cortadellas.
Pour le Brésil:	Raoul do Rio-Branco.
Pour la Grande-Bretagne et l'Irlande du Nord, ainsi que toute partie de l'Empire britannique non Membre séparé de la Société des Nations:	Horace Rumbold.
Pour le Canada:	W. A. Riddell.
Pour l'Australie:	Claud Russell.
Pour la Nouvelle-Zélande:	Claud Russell.
Pour l'Afrique du Sud:	Eric H. Louw.
Pour l'État libre d'Irlande:	Sean Lester.
Pour l'Inde:	Claud Russell.
Pour la Bulgarie:	D. Mikoff.
	Stephan N. Laftchieff.
Pour le Chili:	Gmo Novoa.
	D. Pulgar.
Pour la Chine:	C. Y. Hsiao.
Pour la Colombie:	Francisco José Urrutia.
Pour Cuba:	Carlos de Armenteros.
	Carlos Blanco.
Pour le Danemark:	Harald Scavenius.
	Gustav Rasmussen.
Pour la République Dominicaine:	Ch. Ackermann.
Pour l'Egypte:	Mohammed Abdel Moneim Riad.
	H. W. M. Simaika.
Pour l'Espagne:	Ad referendum:
	Mauricio Lopez Roberts y Terry, Marqués de la Torrehermosa.
Pour l'Estonie:	Dr. Leesment.
Pour la Finlande:	A. E. Martola.
Pour la France:	H. de Marcilly.
	J. du Sault.
Pour la Grèce:	R. Raphaël.
	S. Veniselos.
Pour la Hongrie:	Paul de Hevesy.

Pour l'Italie:	Giovanni Ciraolo.
Pour le Japon:	Isaburo Yoshida.
	S. Shimomura.
	S. Miura.
Pour la Lettonie:	Charles Duzmans.
	Dr Oskar Voit.
Pour le Luxembourg:	Ch. G. Vermaire.
Pour le Mexique:	Fr. Castillo Nájera.
Pour le Nicaragua:	A. Sottile.
Pour la Norvège:	J. Irgens.
	Jens Meinich.
Pour les Pays-Bas:	W. Doude van Troostwijk.
	Dr Diehl.
	J. Harberts.
Pour la Perse:	Anouchirevan Sepahbodi.
Pour la Pologne:	Józef G. Pracki.
	W. Jerzy Babecki.
Pour la Portugal:	Vasco de Quevedo.
	F. de Calheiros e Menezes.
Pour la Roumanie:	M. B. Boeresco.
	Colonel F. Vertejano.
Pour le Royaume des Serbes, Croates et Slovènes:	I. Choumenkovitch.
Pour le Siam:	Varnvaidya.
Pour la Suède:	K. I. Westman.
Pour la Suisse:	Paul Dinichert.
	Hauser.
	Züblin.
	De la Harpe.
	Schindler.
Pour la Tchécoslovaquie:	Zd. Fierlinger.
Pour la Turquie:	Hassan.
	M. Nusret.
	Dr Akil Moukhtar.
	Dr Abdulkadir.
Pour l'Uruguay:	Alfredo de Castro.
Pour le Venezuela:	C. Parra-Pérez.
	I. M. Hurtado-Machado.

Annexe a la Convention

relative au traitement des prisonniers de guerre du 27 juillet 1929.

Accord-type

concernant le rapatriement direct et l'hospitalisation en pays neutre des prisonniers de guerre pour raisons de santé.

I. — Principes directeurs pour le rapatriement direct et l'hospitalisation en pays neutre.

A. — Rapatriement direct.

Seront rapatriés directement:

1° Les malades et blessés dont, d'après les prévisions médicales, la curabilité en une année n'est pas présumable, leur état exigeant un traite-

ment, et leur aptitude intellectuelle ou corporelle paraissant avoir subi une diminution considérable;

2° Les malades et blessés incurables dont l'aptitude intellectuelle ou corporelle paraît avoir subi une diminution considérable;

3° Les malades et blessés guéris dont l'aptitude intellectuelle ou corporelle paraît avoir subi une diminution considérable.

B. — Hospitalisation en pays neutre.

Seront hospitalisés:

1° Les malades et blessés dont la guérison est présumable dans le délai d'un an, cette guérison apparaissant comme plus sûre et plus rapide si les malades et blessés sont mis au bénéfice des ressources qu'offre le pays neutre que si leur captivité proprement dite est prolongée;

2° Les prisonniers de guerre dont la santé intellectuelle ou physique paraît, d'après les prévisions médicales, menacée sérieusement par le maintien en captivité, tandis que l'hospitalisation en pays neutre pourrait probablement les soustraire à ce risque.

C. — Rapatriement des hospitalisés en pays neutre.

Seront rapatriés les prisonniers de guerre hospitalisés en pays neutre qui appartiennent aux catégories suivantes:

1° Ceux dont l'état de santé se présente comme étant ou devenant tel qu'ils rentrent dans les catégories des rapatriables pour raison de santé;

2° Les guéris dont l'aptitude intellectuelle ou physique parait avoir subi une diminution considérable.

II. — Principes spéciaux pour le rapatriement direct ou l'hospitalisation en pays neutre.

A. — Rapatriement.

Seront rapatriés:

1° Tous les prisonniers de guerre atteints, à la suite de lésions organiques, des altérations suivantes, effectives ou fonctionnelles: perte de membre, paralysie, altérations articulaires ou autres, pour autant que le défect est d'au moins un pied ou une main, ou qu'il équivant à la perte d'un pied ou d'une main;

2° Tous les prisonniers de guerre blessés ou lésés dont l'état est tel qu'il fait d'eux des infirmes dont on ne peut pas, médicalement, prévoir la guérison dans le délai d'un an;

3° Tous les malades dont l'état est tel qu'il fait d'eux des infirmes dont on ne peut pas, médicalement, prévoir la guérison dans le délai d'un an;

A cette catégorie appartiennent en particulier:

a) Les tuberculoses progressives d'organes quelconques qui, d'après les prévisions médicales, ne peuvent plus être guéries ou au moins considérablement améliorées par une cure en pays neutre;

b) Les affections non tuberculeuses des organes respiratoires présumées incurables (ainsi, avant tout, l'emphysème pulmonaire fortement développé avec ou sans bronchite, les dilatations bronchiques, l'asthme grave, les intoxications par les gaz, etc.);

c) Les affections chroniques graves des organes de la circulation (par exemple: les affections valvulaires avec tendances aux troubles de compen-

sation, les affections relativement graves du myocarde, du péricarde et des vaisseaux, en particulier les anévrismes inopérables des gros vaisseaux, etc.);

d) Les affections chroniques graves des organes digestifs;

e) Les affections chroniques graves des organes urinaires et sexuels (avant tout par exemple: tous les cas de néphrites chroniques confirmées avec séméiobgie complète, et tout particulièrement lorsqu'il existe déjà des altérations cardiaques et vasculaires, de même les pyélites et cystites chroniques, etc.);

f) Les maladies chroniques graves du système nerveux central et périphérique (ainsi, avant tout, la neurasthénie et l'hystérie graves, tous les cas incontestables d'épilepsie, le Basedow grave, etc.);

g) La cécité des deux yeux, ou celle d'un oeil lorsque la vision de l'autre reste inférieure à 1 malgré l'emploi de verres correcteurs; la diminution de l'acuité visuelle au cas où il est impossible de la ramener par la correction à l'acuité de ½ pour un oeil du moins; les autres affections oculaires rentrant dans la présente catégorie (glaucome, iritis, choroïdite, etc.);

h) La surdité totale bilatérale, ainsi que la surdité totale unilatérale au cas où l'oreille incomplètement sourde ne perçoit plus la voix parlée ordinaire à un mètre de distance;

i) Tous les cas incontestables d'affection mentales;

k) Les cas graves d'intoxication chronique par les métaux ou par d'autres causes (saturnisme, hydrargyrisme, morphinisme, cocaïnisme, alcoolisme, intoxication par les gaz, etc.);

l) Les affections chroniques des organes locomoteurs (arthrite déformantes, goutte, rhumatismes avec altérations décelables cliniquement), à la condition qu'elles soient graves;

m) Tous les néoplasmes malins, s'ils ne sont pas justiciables d'interventions opératoires relativement bénignes sans danger pour la vie de l'opéré;

n) Tous les cas de malaria avec altérations organiques appréciables (augmentation chronique importante du volume du foie, de la rate, cachexie, etc.);

o) Les affections cutanées chroniques graves, pour autant que leur nature ne constitue pas une indication médicale d'hospitalisation en pays neutre;

p) Les avitaminoses graves (béri-béri, pellagra, scorbut chronique).

B. — Hospitalisation.

Les prisonniers de guerre doivent être hospitalisés s'ils sont atteints des affections suivantes:

1° Toutes les formes de tuberculose d'organes quelconques, si, d'après les connaissances médicales actuelles, elles peuvent être guéries, ou du moins considérablement améliorées par les méthodes applicables en pays neutre (altitude, traitement dans les sanatoria, etc.);

2° Toutes les formes — nécessitant un traitement — d'affections des organes respiratoires, circulatoires, digestifs, génito-urinaires, nerveux, des organes des sens, des appareils locomoteur et cutané, à condition, toutefois, que ces formes d'affections n'appartiennent pas aux catégories prescrivant le rapatriement direct, ou qu'elles ne soient pas des maladies aiguës proprement dites ayant une tendance à la guérison franche. Les affections envisagées dans ce paragraphe sont celles qui offrent par l'application des moyens

de cure disponibles en pays neutre des chances de guérison réellement meilleures pour le patient que si celui-ci était traité en captivité.

Il y a lieu de considérer tout spécialement les troubles nerveux dont les causes efficientes ou déterminantes sont les événements de la guerre ou de la captivité même, comme la psychasthénie des prisonniers de guerre et autres cas analogues.

Tous les cas de ce genre dument constatés doivent être hospitalisés, pour autant que leur gravité ou leurs caractères constitutionnels n'en font pas des cas de rapatriement direct.

Les cas de psychasthénie des prisonniers de guerre qui ne sont pas guéris après trois mois d'hospitalisation en pays neutre ou qui, après ce délai, ne sont pas manifestement en voie de guérison définitive, devront être rapatriés.

3° Tous les cas de blessures, de lésions et leurs conséquences qui offrent des chances de guérison meilleures en pays neutre qu'en captivité, à condition que ces cas ne soient pas, ou bien justiciables du rapatriement direct, ou bien insignifiants;

4° Tous les cas de malaria dûment constatés et ne présentant pas d'altérations organiques décelables cliniquement (augmentation de volume chronique du foie, de la rate, cachexie, etc.), si le séjour en pays neutre offre des perspectives particulièrement favorables de guérison définitive;

5° Tous les cas d'intoxication (en particulier par les gaz, les métaux, les alcaloides) pour lesquels les perspectives de guérison en pays neutre sont spécialement favorables;

Seront exclus de l'hospitalisation:

1° Tous les cas d'affections mentales dûment constatées;

2° Toutes les affections nerveuses organiques ou fonctionnelles réputées incurables (ces deux catégories appartiennent à celles donnant droit au rapatriement direct);

3° L'alcoolisme chronique grave;

4° Toutes les affections contagieuses dans la période où elles sont transmissibles (maladies infectieuses aiguës, syphilis primaire et secondaire, trachôme, lèpre, etc.).

III. — Observations cénérales.

Les conditions fixées ci-dessus doivent, d'une façon générale, être interprétées et appliquées dans un esprit aussi large que possible.

Cette largeur d'interprétation doit être appliquée particulièrement aux états névropathiques ou psychopathiques causés ou déterminés par les événements de la guerre ou de la captivité même (psychasthénie des prisonniers de guerre), ainsi qu'aux cas de tuberculose à tous les degrés.

Il va de soi que les médecins de camp et les commissions médicales mixtes peuvent se trouver en présence d'une foule de cas non mentionnés parmi les exemples donnés sous chiffre II, ou de cas ne s'adaptant pas à ces exemples. Les exemples mentionnés ci-dessus ne sont donnés que comme exemples typiques; une liste analogue d'exemples d'altérations chirurgicales n'a pas été établie parce que, abstraction faite des cas incontestables par leur

nature même (amputations), il est difficile de dresser une liste de types particuliers; l'expérience a démontré qu'un exposé de ces cas particuliers n'était pas sans inconvénients dans la pratique.

On résoudra tous les cas ne s'adaptant pas exactement aux exemples cités en s'inspirant de l'état d'esprit des principes directeurs ci-dessus.

---

273. Kindlustusasutiste seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 22. aprillil 1936.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesolevale seadusele alluvad:
1) kindlustusaktsiaseltsid;
2) ühistegelikud kindlustusasutised:
   a) ühistegelikud kindlustusseltsid;
   b) valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad.

Käesoleva seaduse 5. ja 7. peatüki eeskirju kohaldatakse ka eriseaduste alusel tegutsevatele kindlustusasutistele.

§ 2. Kindlustusasutis võib tegutseda ainult kindlustuse alal.

§ 3. Peale käesoleva ja eriseaduste alusel tegutsevate kindlustusasutiste on kõigil teistel keelatud:

1) äriliselt omal nimel ja arvel teostada kindlustusoperatsioone ükskõik mis kujul;

2) anda oma ettevõttele niisugust nimetust, mille järgi ettevõtet võidakse pidada kindlustusasutiseks.

§ 4. Kindlustusasutise asutamise loa annab Majandusminister, kuulates ära kindlustusnõukogu arvamuse uue kindlustusasutise asutamise soovitavuse kohta.

Asutamise loa saamiseks tuleb esitada Majandusministrile kinnitamiseks:
1) kindlustusasutise põhikiri,
2) kindlustus-üldtingimused ja
3) tegevuskava.

Ka nende hilisemad muudatused ja täiendused tuleb samas korras esitada kinnitamiseks.

Kindlustusasutis, kes tegeleb ainult edasikindlustusega, ei ole kohustatud esitama kindlustus-üldtingimusi.

§ 5. Käesolevale seadusele alluvad kindlustusasutiste põhikirjad ja nende muudatused kuuluvad pärast kinnitamist Majandusministri poolt registreerimisele vastavas seaduses ettenähtud korras.

Registreeritud põhikirjad ja nende muudatused, välja arvatud valla või alevi ühistegelikkude kindlustuskassade omad, kuuluvad avaldamisele Riigi Teataja Lisas.

§ 6. Välismaa kindlustusasutiste osakondade ja agentuuride avamine Vabariigi piires toimub seadusandlikus korras.

2. peatükk.
Kindlustusaktsiaseltsid.

1. jagu.
Üldeeskirjad.

§ 7. Kindlustusaktsiaseltsidele kohaldatakse aktsiaseltside kohta käivaid seadusi nende muudatuste ja täiendustega, mis näeb ette käesolev seadus.

§ 8. Kindlustusaktsiaseltsi põhikiri peab sisaldama peale nende eeskirjade, mis nõutavad aktsiaseltside kohta käivate seaduste järgi, veel kindlustusoperatsioonide täpse loendi ning eeskirju tegevuse piirkonna ulatuse, kindlustusfondide ja kapitalide hoidmise korra ja asjaajaja-direktorite valimise korra kohta.

§ 9. Kindlustusaktsiaselts ei või toimetada aktiivseid edasikindlustusoperatsioone, kui säärased operatsioonid pole nähtud ette tema põhikirjas.

§ 10. Kindlustusaktsiaseltsi osakonna asutamiseks annab loa Majandusminister, kuulates ära kindlustusnõukogu arvamuse osakonna asutamise soovitavuse kohta.

§ 11. Kindlustusaktsiaseltsi firmas peavad sisalduma sõnad „kindlustusaktsiaselts“ või nende lühend „kindlustus-a.-s.“.

§ 12. Kindlustusaktsiaseltsi tegelikult sissemakstud aktsiakapital peab olema vähemalt viiskümmend tuhat krooni, kusjuures nii tule- kui ka elukindlustusharu kohta peab olema vähemalt kakskümmend viis tuhat krooni, veokindlustusharu kohta vähemalt viisteist tuhat krooni ja muude kindlustusharude kohta kokku vähemalt kümme tuhat krooni.

§ 13. Aktsiakapitalist peab vähemalt 50% olema paigutatud § 57 ettenähtud väärtustesse, kusjuures aga aktsiakapitali kinnisvaradesse paigutamiseks ei ole nõutav Majandusministri luba.

§ 14. Kindlustusaktsiaseltsil on lubatud omandada oma aktsiaid ainult võlgade katteks, kui nende võlgade kättesaamine on kahtlane; need aktsiad tuleb võõrandada hiljemalt ühe aasta jooksul arvates nende omandamispäevast.

§ 15. Aktsiakapitalist võib tarvitada organiseerimiskuludeks kuni 10% tingimusega, et see summa amortiseeritakse hiljemalt viie aasta jooksul. Kuni see summa pole amortiseeritud, ei tohi aktsionäridele maksta dividendi üle 4%. Selle tähtaja möödudes amortiseerimata kulud loetakse seltsi puudujäägiks ja kaetakse põhikirjas ettenähtud viisil.

Eelmise lõike eeskiri ei ole maksev juhtudel, kui kulud kaetakse selleks otstarbeks asutatud erilisest organiseerimiskapitalist.

§ 16. Kindlustusaktsiaseltsi puhaskasust määratakse vähemalt 10% tagavarakapitalisse, kuni see kasvab aktsiakapitali suuruseks. Tagavarakapitalist kaetakse kindlustusaktsiaseltsile tekkinud kahjud.

Tagavarakapital hoitakse riigi või riigi poolt garanteeritud väärtpaberites või Eesti Panga aktsiates.

2. jagu
Kindlustusaktsiaseltsi juhtimine.

§ 17. Kindlustusaktsiaseltsi tegevust juhivad aktsionäride peakoosolek, nõukogu, kui ta ette nähtud põhikirjas, juhatus ja vähemalt üks asjaajaja-direktor, kes võib kuuluda ka juhatuse koosseisu. Juhatuse ja nõukogu liikmed ning asjaajaja-direktorid peavad olema Eesti Vabariigi kodanikud.

Asjaajaja-direktorite ülesanded ning võimupiirid määratakse juhatuskirjaga, mille kinnitab peakoosolek.

§ 18. Kindlustusaktsiaseltsi peakoosoleku võimkonda kuulub:

1) eelarve kinnitamine;

2) tasu määramine juhatusele, nõukogule ja revisjonikomisjonile;

3) osakondade asutamise otsustamine ja nende tegevuspiirkondade määramine;

4) kõigi teiste küsimuste otsustamine, mis on antud peakoosoleku võimkonda aktsiaseltside kohta käivate seadustega või kindlustusaktsiaseltsi oma põhikirjaga.

§ 19. Kindlustusaktsiaseltsi asjaajaja-direktorid vastutavad samuti kui juhatuse liikmed kõigi kindlustusaktsiaseltsi kahjude eest, mis tehtud makstvate seaduste ja määruste, seltsi põhikirja või peakoosoleku otsuste rikkumisega.

§ 20. Kindlustusaktsiaseltsi iga juhatusliige peab ametisse astudes deponeerima kindlustusaktsiaseltsile sama seltsi aktsiaid ühe protsendi aktsiakapitalist, kuid vähemalt ühe tuhande krooni nimesväärtuses. Asjaajajadirektor peab deponeerima sama seltsi aktsiaid vähemalt viis protsenti aktsiakapitalist; kui ta ei ole aktsionär, või kui tal pole aktsiaid vastavas summas, siis vastavas summas sularaha või riigi või riigi poolt garanteeritud väärtpabereid.

Vastavad isikud saavad tagasi ülalnimetatud kindlustused pärast selle aasta aruande kinnitamist, millal nad lahkusid ametist, kui nende vastu selleks ajaks ei ole esitatud § 19 ettenähtud nõudmisi.

§ 21. Kindlustusaktsiaseltsi juhatuse koosolekute kohta peetakse protokoll, millele kirjutavad alla otsustamisest osavõtnud juhatuse liikmed. Protokollid ja otsused nummerdatakse järjekorras äriaasta algusest kuni lõpuni.

§ 22. Kindlustusaktsiaseltsi juhatuse, nõukogu ja revisjonikomisjoni liikmed, asjaajaja-direktorid, samuti ka kõik seltsi ametnikud ja teenijad, nii seltsi teenistuses olles kui ka pärast lahkumist, on kohustatud hoidma saladuses, kuivõrd seadus ei nõua teisiti, kõik andmed, mis puutuvad seltsi tegevusse, tema ärilisse seisukorda ja sisemisse asjaajamisse, samuti kindlustusvõtjate varanduse seisu ja ärilisse seisukorda, millised andmed on teatavaks saanud neile isikuile seltsi teenistuses olles.

3. peatükk.

Ühistegelikud kindlustusasutised.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

§ 23. Ühistegelikele kindlustusasutistele kohaldatakse kooperatiivühingute ja nende liitude kohta käivad seadused muudatuste ja täiendustega, mis näeb ette käesolev seadus.

§ 24. Ühistegeliku kindlustusasutise põhikiri peab sisaldama peale nende eeskirjade, mis on nõutavad kooperatiivühingute ja nende liitude kohta käivate seaduste järgi, veel kindlustusoperatsioonide täpse loendi ja eeskirju tegevuspiirkonna ulatuse, kindlustusfondide ja kapitalide hoidmise ning tagantjärele määratavate kindlustusmaksude ülemmäära kohta, kui niisugused maksud on ette nähtud.

Majandusministril on õigus piirata ühistegelikkude kindlustusasutiste seniseid tegevuspiirkondi.

2. jagu.

Ühistegelikud kindlustusseltsid.

§ 25. Ühistegeliku kindlustusseltsi firmas peavad sisalduma sõnad „ühistegelik kindlustusselts".

§ 26. Pärast põhikirja registreerimist võib ühistegelik kindlustusselts alata tegevust, kui ta liikmete arv on vähemalt viiskümmend.

Tegevuse alustamisest ühistegeliku kindlustusseltsi juhatus teatab krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile, lisandades nende liikmete nimestiku, kes on tasunud selleks ajaks sisseastemaksu ja osamaksu, kui need on nähtud ette põhikirjas.

§ 27. Ühistegeliku kindlustusseltsi liikme lisavastutus seltsi kohustuste eest on vähemalt kahekordne võrreldes liikme aasta kindlustuspreemia summaga.

§ 28. Ühistegelik kindlustusselts, kelle sissemakstud osakapital ei vasta käesoleva seaduse § 12 alammäärani, võib anda otsekindlustusi ainult oma liikmetele.

§ 29. Ühistegelik kindlustusselts võib tegutseda edasikindlustuse alal ainult siis, kui tema sissemakstud osakapitalisumma tõuseb § 12 ettenähtud alammäärani.

§ 30. Ühistegeliku kindlustusseltsi iga juhatusliige ja asjaajaja-direktor peavad ametisse astudes deponeerima seltsile vähemalt üks tuhat krooni kas sularahas või riigi või riigi poolt garanteeritud väärtpaberites, kusjuures sissemakstud osamaks võetakse arvesse.

Vastavad isikud saavad tagasi ülalnimetatud kindlustused pärast selle aasta aruande kinnitamist, millal nad lahkuvad ametist, kui nende vastu selleks ajaks ei ole esitatud § 19 ettenähtud nõudmisi.

§ 31. Ühistegelikele kindlustusseltsidele kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse § 9, 10, 15, 17, 18, 19, 21 ja 22 eeskirjad.

3. jagu.

Valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad.

§ 32. Valla või alevi ühistegeliku kindlustuskassa tegevus piirdub ühe valla või alevi piiridega, ainult oma liikmetega ja tule-, murdvarguse-, koduloomade- ja rahekindlustusharuga. Valla või alevi ühistegeliku kindlustuskassa tegevus võib ulatuda üle valla või alevi piirkonna ainult Majandusministri loal.

§ 33. Valla või alevi ühistegeliku kindlustuskassa firmas peavad sisalduma sõnad vastavalt kas „valla ühistegelik kindlustuskassa" või „alevi ühistegelik kindlustuskassa".

§ 34. Pärast põhikirja registreerimist valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa võib alata kindlustustegevust, kui ta liikmete arv on vähemalt kakskümmend viis.

Tegevuse alustamisest valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa juhatus teatab krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile, lisandades liikmete nimestiku. Kui valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa töötab osakapitaliga, siis tuleb nimestikus näidata, kui palju iga liige on tasunud osamaksu.

§ 35. Valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa ei või anda edasikindlustusi, kuid võib oma riisikot kindlustada edasi teistes Eestis tegutsevates kindlustusasutistes.

§ 36. Valla või alevi ühistegeliku kindlustuskassa peakoosolek määrab kindlaks kindlustusharude järgi üksikute kindlustuslepingute summade ülemmäärad ning oma vastutuse ja edasikindlustuse ulatuse. Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor võib piirata neid norme.

§ 37. Kui valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa tegutseb kindlustuspreemiatega, mille alammäärad kinnitatud Majandusministri poolt ja kuulutatud välja Riigi Teatajas, siis valla või alevi ühistegeliku kindlustuskassa liikme lisavastutus kassa kohustuste eest peab olema vähemalt kahekordne võrreldes liikme aasta kindlustuspreemia summaga.

Kui valla või alevi ühistegelik kindlustuskassa tegutseb ilma kindlustuspreemiateta või vähemate preemiatega kui eelmises lõikes märgitud, siis liikme lisavastutus kassa kohustuste eest peab olema piiramatu ja seda lisavastutust arvutatakse proportsionaalselt aasta-kindlustuspreemiatele või kui niisugust ei ole, siis proportsionaalselt liikme kindlustusele.

§ 38. Valla või alevi ühistegelikule kindlustuskassale kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse § 19, 21 ja 22 eeskirjad.

4. peatükk.
Kindlustustegevus.

§ 39. Kindlustus-üldtingimused peavad määrama:

1) sündmuse, millest tekkivate kahjude eest kindlustusasutis vastutab;
2) preemiate tasumise korra ja mittetasumise tagajärjed;
3) kindlustusasutiste vastutuse ulatuse ja sellest vastutusest järelduvate kohustuste täitmise viisi ning tähtajad;
4) kindlustuslepingu ennetähtajalise ülesütlemise, samuti ka täieliku või osalise tühistamise alused;
5) kindlustuspoliiside pantimisel antava laenu tingimusi.

Peale selle võivad üldtingimused sisaldada muid tingimusi.

§ 40. Kindlustus-üldtingimused peab trükitama kindlustuspoliisidele või köidetama poliiside külge. Ühistegelikud kindlustusasutised peavad andma liikmetele ka väljavõtte oma põhikirjast liikmete õiguste ja kohuste kohta.

Elukindlustuspoliisidele tuleb märkida tagasiostu väärtus, kui poliisi tagasiost on ette nähtud.

Elukindlustuspoliisidel peab olema märgitud redutseeritud kindlustussumma suurus. Erandina võib krediit- ja kindlustusasutiste peainspektori loal redutseeritud kindlustussumma asemel märkida viimase arvutamise alused.

§ 41. Tegevuskava peab sisaldama:

1) kindlustusharude ning nende liikide loenduse, millistel kindlustusasutis kavatseb töötada;
2) andmeid, mis võimaldavad kindlaks teha kavatsetava kindlustustegevuse tehniliste aluste korrapärasust;
3) andmeid, mis tõendavad, et on eeldusi kindlustusasutise poolt endale võetavate kohustuste täitmiseks.

Kõigi elukindlustusliikide kohta tuleb tegevuskavas märkida veel:

1) kasutatavad arvutusalused;
2) preemiatariifid;
3) preemiate ja tagavarade arvutamise põhialused ja valemid;

4) alused, milledel põhinevad tagasiostu-summade, preemiavabade kindlustuste vähendatud summade ja piiratud kestuste arvutused;

5) kõrgendatud riisiko käsitamise põhilaused;

6) kasust osasaamisega kindlustuste juures kasu suuruse kindlaksmääramise ja kasu jagamise alused; kui peale elukindlustusala tegeldakse veel teistel kindlustusaladel, siis ka administratsioonikulude jaotuse alused.

Käesoleva paragrahvi teise lõike eeskirjad kohaldatakse ka teistele kindlustusharudele, kus on kindlustustehniliselt nõutav preemiatagavara kogumine järgnevaiks kindlustusaastaiks.

§ 42. Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile tuleb esitada poliiside ja kindlustussooviavalduste formularid, prospektid ja muud reklaamväljaanded.

Kui eelpool-loendatud trükitooted või kindlustusasutiste poolt trükis avaldatud reklaamkuulutused sisaldavad ebatäpsusi või ebaõigeid andmeid ja tõendusi, mis võivad tekitada eksiarvamusi, siis võib krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor keelata nende tarvitamist ja levitamist ning nõuda nende avalikku õiendust süüdioleva kindlustusasutise kulul.

§ 43. Kindlustusportfelli üleandmislepingut, mille alusel kindlustusasutis annab üle teisele kindlustusasutisele kõik või mõne liigi kindlustuslepinguist ühes neist lepinguist järelduvate õigustega ja kohustega, võib sõlmida ainult Majandusministri loal.

Kui sõlmitakse leping nende kindlustuste üleandmiseks, mille kohta seadus näeb ette kindlustusfondide paigutamise registri pidamise, siis tuleb anda üle ka vastav osa registrisse kantud aktivast.

Üleandmisel võib teha muudatusi kindlustuslepingutes peale kindlustustasusumma ja kindlustustähtaja Majandusministri loal, kusjuures need muudatused on kohustuslikud ka kindlustusvõtjaile.

Lepingu kinnitamise momendist astub kindlustusi ülevõttev pool ülevõetud kindlustuste suhtes üleandva asutise õigustesse ja kohustesse ning viimase õigused ja kohused loetakse kustunuiks.

Kindlustusportfelli üleandmisest kuulutatakse mõlema nimel Riigi Teatajas ja kohalikus ajalehes.

§ 44. Kindlustusasutised on kohustatud varustama volitustega oma esindajaid. Volituses peab väljenduma esindaja volituste ulatus. Kindlustusvõtja sellekohasel soovil esindaja on kohustatud esitama oma volituse. Kindlustusseltsi esindaja poolt väljaantud raha vastuvõtmise kviitungid peavad sisaldama märkuse esindajale antud volituse kohta.

§ 45. Kindlustusasutiste esindajatel on keelatud eraldada kas otseselt või kaudselt osa temale kuuluvast tasust kindlustusvõtjale.

§ 46. Isikud, kes kindlustusasutiste esindajatena tegutsedes on eksinud käesoleva seaduse või teiste maksvate seaduste ja määruste vastu, kantakse krediit- ja kindlustusasutiste peainspektori juures vastavasse registrisse.

Majandusminister võib keelata sääraseil isikuil kindlustusasutise esindajana tegutsemise ajutiselt või alaliselt, kuulates ära enne vastava isiku ja kindlustusasutise seletuse ning kindlustusnõukogu arvamuse.

Kindlustusasutistel on keelatud pidada oma teenistuses esindajat, kellel tegevus keelatud Majandusministri poolt.

§ 47. Kindlustusasutised on kohustatud kindlustama oma kinnis- ja vallasvara täies väärtuses teistes sisemaa kindlustusasutistes.

5. peatükk.

Arvepidamine ja aruandmine.

§ 48. Kindlustusasutis on kohustatud arvestama oma tehinguid kahekordse raamatupidamise süsteemi järgi.

Arvestamine peab toimuma sääraselt, et igal ajal oleks täpselt näha kindlustusasutise vahekord üksikute isikutega, üksikasjaline väärtuste seis ning üksikasjalised kulud ja tulud. Abiraamatuid on lubatud pidada ka üksikuil kaartidel, mis peavad olema nummerdatud ning varustatud kindlustusasutise pitseriga.

Sissekanded raamatuisse tehakse kas tindiga, aniliinpliiatsiga või kirjutusmasinaga.

§ 49. Vigade parandamine raamatuis toimub kahel viisil:

1) kui viga on sattunud ainult päevaraamatusse või pearaamatusse ning abiraamatuisse, siis valestikirjutatu kriipsutatakse tindiga läbi nõnda, et läbikriipsutatu oleks selgesti loetav, ja kirjutatakse sama tindiga õiged andmed peale, varustades paranduse paranduse teinud ametniku initsiaalidega;

2) kui viga on sattunud päevaraamatusse ja pearaamatusse, siis sellest tingitud aluseta läbikäigu suurenemine parandatakse paranduslausendiga (storno), mille summat ei arvestata läbikäikude aruannete koostamisel.

§ 50. Aastaaruande koostamisel ei või kindlustusasutis näidata temale kuuluvat vallas- ega kinnisvara bilansis kõrgemas väärtuses, kui need kindlustusasutisele on maksma läinud. Väärtpaberid tuleb näidata hinnaga, mis nende eest makstud. Kui aga väärtpaberite börsi ostjate hind bilansi koostamise päeval oli madalam ostuhinnast, siis tuleb nende väärtus näidata börsi ostjate hinna järgi. Kindlustusasutise välisraha ja nõudmised välisrahas tuleb näidata bilansi koostamise päeva börsi ostjate hinnaga. Kindlustusasutise kohustused välisrahas tuleb näidata bilansis börsi müüjate hinna järgi. Aktivas ja passivas vastastikku ühesuurustena esinevad positsioonid tuleb näidata nii aktivas kui ka passivas börsi müüjate hinnaga.

Kindlustusasutise iga-aastane ärilise tegevuse tulemuste kindlakstegemine toimub kasude ja kahjude arve kaudu.

§ 51. Kindlustusasutise aruandeaasta ühtub kalendriaastaga.

Ühe kuu jooksul pärast aastaaruande kinnitamist peakoosoleku poolt, hiljemalt aga 31. maiks, peavad kindlustusasutised esitama krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile äriraamatute alusel koostatud aruanded ning hiljemalt 30. juuniks statistilised andmed möödunud aasta kohta ja kuulutama välja äriseisu, kasude ja kahjude arve ning puhaskasu jaotuse.

Kui aruanded ei vasta nõuetele või on koostatud vigadega, võib krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor nõuda nende parandamist ja uuesti väljakuulutamist kindlustusasutiste kulul.

§ 52. Majandusministril on õigus anda määrusi ja juhtnööre kindlustusasutiste asjaajamise, arvepidamise ja aruandmise kohta.

6. peatükk.

Kindlustusfondid.

§ 53. Kindlustusfondi kuuluvad kõik kindlustustehnilistest nõuetest tingitud ja tulevaste kohustuste täitmiseks kogutavad tagavarad, eriti:

1) preemia-tagavara;

2) kahjukatte-tagavara omal arvel, mis moodustatakse aasta lõpuks lahendamata kahjude katteks;

3) kindlustusvõtjate dividendi-tagavara, kui säärane on ette nähtud. Kindlustusfondid arvutatakse iga kindlustusharu kohta eraldi.

§ 54. Preemiatagavara peab aruande-aasta lõpul olema oma arvele jäänud preemiatesummast:

1) tule-, õnnetusjuhtumite-, murdvarguse-, klaasi- ja koduloomade-kindlustuse haru kohta vähemalt 40%;

2) veokindlustusharu kohta: a) teatud aja peale kindlustuse korral — preemia osa vastavalt jõusolevate kindlustuslepingute kestusele, millest maha arvatud kindlustuse hankimiskulud, b) veo ajaks antud kindlustuse korral — kogu jõusolevate kindlustuste preemia, maha arvatud kindlustuse hankimiskulud.

Elukindlustuse preemiatagavara peab vastama jõusolevate kindlustuste kapitaliväärtusele ja peab olema arvutatud tegevuskavas ettenähtud arvutusalustel ning arvutatud iga kindlustusliigi kohta eraldi.

Eelpool nimetamata kindlustusharude ja liikide preemiatagavarade suuruse ja arvestamise korra määrab kindlaks Majandusminister erimäärusega.

§ 55. Elukindlustusharul tegutseva kindlustusasutise teenistuses peab olema vajalikkudeks kindlustustehnilisteks arvutamisteks vastav asjatundja, kes vastutab selle eest, et kindlustustehnilised arvutused elukindlustuse alal toimetatakse tegevuskavas ettenähtud arvutusalustel. Tema tõendab oma allkirjaga äriseisul, et elukindlustusfondid on arvestatud tegevuskava kohaselt.

§ 56. Kindlustusasutis võib kindlustusfondi paigutada:

1) riigi või riigi poolt garanteeritud ja omavalitsuste väärtpaberitesse;

2) sisemaa hüpoteegipankade pantkirjadesse;

3) hüpoteekidesse mitte üle $^2/_3$ kinnisvara väärtusest kindlustusasutise juhatuse hindamisel;

4) linnades asuvatesse kinnisvaradesse Majandusministri loal;

5) laenudesse, mis antud sama kindlustusasutise poolt väljaantud elukindlustuspoliiside pantimisel poliisi tagasiostusumma piirides;

6) ajatatud elukindlustuspreemiatesse, mis on arvutatud tegevuskava kohaselt;

7) jooksvale arvele ja hoiusummana sisemaa krediitasutistesse.

§ 57. Majandusministri loal võib sõlmida kindlustuslepinguid ka välisrahas. Veokindlustuslepingute sõlmimiseks välisrahas ei ole luba tarvilik. Välisrahas tehtud kindlustustele kuuluvast kindlustusfondist peab vähemalt $^2/_3$ olema paigutatud samas vääringus, milles on sõlmitud kindlustusleping.

§ 58. Kindlustusasutis, kes sisemaal toimetatud elukindlustusi kindlustab edasi välismaal asuvates kindlustusasutistes, peab ka edasikindlustustele vastava osa elukindlustusfondist paigutama § 56 ja 57 ettenähtud väärtustesse ja hoidma neid oma korralduses.

§ 59. Kindlustusasutis, kes toimetab aktiivseid edasikindlustusoperatsioone välismaaga, võib jätta neist operatsioonidest tekkinud preemiatagavara vastava välismaa kindlustusasutise korraldusse.

§ 60. Elukindlustuspreemia tagavara paigutamise kohta tuleb pidada eraldi register. Elukindlustuspoliiside vastu väljaantud laenud võib registrisse sisse kanda üldsummas.

Elukindlustuspreemia tagavara paigutamise registrisse tegevusaasta kestel tehtud sissekannetest tuleb saata ärakiri krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile ühes aastaaruandega.

§ 61. Kindlustustegevuse laiendamise korral välismaale võib Majandusministri nõusolekul paigutada vastava osa kindlustusasutise varadest sellele maale, kus arendatakse kindlustustegevust, vastavalt selle maa seadustele.

7. peatükk.
Kindlustusasutise järelevalve.

§ 62. Kindlustusasutiste tegevuse järelevalvet teostab Majandusministeerium krediit- ja kindlustusasutiste inspektuuri kaudu, keda juhib peainspektor. Peainspektor allub vahetult Majandusministrile. Inspektuuri koosseisud määratakse koosseisude seadusega.

§ 63. Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor või tema poolt volitatud ametnikud on kohustatud vähemalt kord kahe aasta jooksul revideerima iga kindlustusasutise asjaajamist, välja arvatud valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad.

Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektoril või tema poolt volitatud ametnikkudel on õigus revideerida tarviduse järgi ka valla või alevi ühistegelikke kindlustuskassasid, avalikõiguslikke kindlustusasutisi, Eestis tegutsevaid väliskindlustusasutiste osakondi ja likvideerimisel olevaid kindlustusasutisi, pannes revideerimiskulud revideeritavale asutisele Majandusministri poolt määratud normide alusel. Need maksud kantakse krediit- ja kindlustusasutiste inspektuuri deposiidi arvele.

Ühistegelikud kindlustusasutised, välja arvatud valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad, on vabastatud sunduslikust revisjonist Kooperatiivühingute ja nende liitude seaduse § 69 korras.

§ 64. Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor või tema poolt volitatud ametnikud näitavad revideerimisele ilmudes ette oma volitused revideeritava kindlustusasutise kohalviibivale juhatusliikmele või asjaajaja-direktorile.

Kindlustusasutised on kohustatud andma revideerijaile vastavad ruumid, määrama revisjoni juurde oma esindaja, kes näitab ette revideerijaile kõik kindlustusasutise arveraamatud, dokumendid ja varad ning annab tarvilikke seletusi raamatupidamisse ja asjaajamisse puutuvais küsimusis. Samuti peavad kindlustusasutised olema abiks revideerijaile ja viimaste nõudmisel andma nende korraldusse tarviliku arvu abijõude.

§ 65. Revideerimise ja selle tulemuste kohta revideerijad koostavad akti. Aktile kirjutavad alla revideerivad ametnikud, kindlustusasutise juhatus, asjaajaja-direktor ja revideerimise juurde kindlustusasutise juhatuse poolt määratud esindaja. Kui mõni nimetatud isikuist keeldub alla kirjutamast aktile, tehakse vastav märkus akti lõpus.

Revideerimisaktist annab krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor ärakirja revideeritud kindlustusasutise juhatusele.

§ 66. Kui revideerimisel leitakse seaduse rikkumisi niisuguses ulatuses, et kindlustusasutise juhatus või asjaajaja-direktor ei ole usaldusväärsed jätkama kindlustusasutise asjaajamist, võib Majandusminister kõrvaldada kindlustusasutise juhtimisest juhatuse liikmeid ja asjaajaja-direktori ja määrata nende asemele teisi isikuid kuni uue juhatuse ja asjaajaja-direktori valimiseni põhikirja korras. Määratud isikud saavad tasu Majandusministri määramisel sama kindlustusasutise arvel.

Asjaajamises ja arvepidamises leiduvate korratuste määratud tähtajaks mittekõrvaldamise korral võib Majandusminister nõuda kindlustusasutise

juhatuselt, et see kõrvaldaks kindlustusasutiste ametnikud, kes on süüdi korratuses.

§ 67. Krediit- ja kindlustusasutiste peainspektori asjaajamine on salajane ja sellest ei anna tema ega tema poolt volitatud isikud teateid välja muudele kui oma ülemusele, vastava kindlustusasutise juhatusele ja kohtuvõimudele seaduses ettenähtud korras.

§ 68. Järelevalve-kulude katteks maksavad kindlustusasutised, välja arvatud valla või alevi ühistegelikud kindlustuskassad ning avalikõiguslikud kindlustusasutised, krediit- ja kindlustusasutiste inspektuuri deposiiti igal eelarve-aastal summa, mis selleks on ette nähtud krediit- ja kindlustusasutiste inspektuuri eelarves. Selle summa jaotab Majandusminister tegutsevate kindlustusasutiste vahel proportsionaalselt nende bruto-tuludele viimase peakoosoleku poolt kinnitatud aasta-aruande alusel, kusjuures ei arvestata tuludena preemia-tagavara ega edasikindlustajailt saadud kahjutasusummasid.

§ 69. Käesolevas seaduse nimetatud maksete tasumise tähtpäevad määrab Majandusminister. Tähtajal tasumata jäänud maksed nõutakse sisse administratiiv-sissenõudmise korras.

8. peatükk.

Kindlustusnõukogu.

§ 70. Majandusministeeriumi juures asub kindlustusnõukogu, mis koosneb 10 liikmest: Majandusministeeriumi, Kohtuministeeriumi, kahest Kaubandus-tööstuskoja, kahest Ühistegevuskoja, ühest Majaomanike koja, ühest Põllutöökoja esindajast ja kahest liikmest Majandusministri valikul. Majandusministeeriumi esindajaks on krediit- ja kindlustusasutiste peainspektor, kes on ka ühtlasi nõukogu esimees. Teised nõukogu liikmed määratakse kolmeks aastaks Majandusministri poolt vastavate asutiste poolt esitatud kandidaatide seast. Ametisse astumisel nõukogu liikmed peavad andma ametisaladuste hoidmise tõotuse.

Esimehele ja liikmeile määratakse samas korras asemikud.

§ 71. Kindlustusnõukogu kutsutakse kokku nõukogu esimehe poolt. Nõukogu koosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt viis liiget, nende hulgas ka esimees või tema asetäitja. Otsused tehakse lihthäälteenamusega. Häälte poolnemisel otsustab küsimuse esimehe hääl.

§ 72. Kindlustusnõukogu ülesandeks on kindlustusalasse puutuvate seaduste ja määruste eelnõu läbivaatamine ja arvamuste avaldamine:

1) kindlustusasutistele tegevusloa andmise, osakondade asutamise kui ka tegevuse laiendamise ja piiramise kohta;

2) kindlustuse üldtingimuste, aruannete, kindlustusfondide paigutamise registri ja muude formularide vormide kohta;

3) muude kindlustustegevusse puutuvate küsimuste kohta Majandusministri ülesandel.

9. peatükk.

Kindlustusasutiste likvideerimise kord.

1. jagu.

Vabatahtlik likvideerimine.

§ 73. Kindlustusasutis, kel ei tegutse elukindlustusharu, võib oma tegevuse lõpetada ja likvideeruda korras ja viisil, nagu see on ette nähtud ta

põhikirjas ja seadustes, teatades vastava otsuse ja likvideerimiskomisjoni koosseisu ning aadressi krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile.

Kindlustusasutis, kel tegutseb elukindlustusharu, võib asuda oma tegevuse vabatahtlikule likvideerimisele pärast seda, kui ta on elukindlustusportfelli andnud üle teisele kindlustusasutisele § 43 ettenähtud korras.

§ 74. Kindlustusasutise likvideerimise otsustab peakoosolek ning valib likvideerimiskomisjoni Eesti Vabariigi kodanikest.

Likvideerimiskomisjon asendab kindlustusasutise juhatust ja nõukogu, kui viimane on ette nähtud, kellelt võtab üle asjaajamise, esineb nõudjana ja kostjana kohtus, toimetab summade vastuvõtmist, annab edasi lõpetamata kindlustusi teistele kindlustusasutistele § 43 ettenähtud korras, tasub kohustusi ja realiseerib varasid, kuid ei toimeta uute kindlustuslepingute sõlmimist, jõusolevate lepingute pikendamist ega nende summade suurendamist.

Likvideerimiskomisjon võib müüa kindlustusasutisele kuuluvaid kinnisvarasid kokkulepitud hinnaga ainult peakoosoleku nõusolekul.

§ 75. Likvideerimisel oleva asutise poolt väljaantavatest dokumentidest ja väljaantavatest kirjadest peab selgesti nähtuma, et asutis on likvideerimisel.

§ 76. Likvideerimisele asumisest kuulutab likvideerimiskomisjon Riigi Teatajas ja ühes kohalikus ajalehes, kutsudes üles kreeditore avaldama oma nõudeid nelja kuu jooksul, arvates kuulutuse ilmumise päevast Riigi Teatajas. Kindlustusvõtjate õigused, kes ei ole avaldanud oma nõudeid määratud tähtajal, tehakse kindlaks ja rahuldatakse kindlustusasutise raamatute ja dokumentide alusel.

§ 77. Kindlustusasutise vabatahtlikul likvideerimisel rahuldatakse esimesena kindlustusvõtjatele väljamaksmiseks kuuluvad summad ja hoitakse tagavaraks summad:

1) tehingute tasuks, mille kohta lõpparve ei ole tehtud;
2) vaidlusaluste võlgade katteks;
3) kreeditoride poolt väljavõtmata summad.

§ 78. Summad, mis eelmise (§ 77) paragrahvi järgi jäetud tagavaradesse, hoitakse Eesti Pangas, selle osakondades, riigihoiukassas või Majandusministri loal muis krediitasutisis.

Kindlustusaktsiaseltsides jaotatakse vabaksjäänud summad aktsionäride vahel ühe aasta möödumisel, arvates likvideerimise lõpetamise kuulutuse ilmumisest Riigi Teatajas.

§ 79. Likvideerimiskomisjoni aasta- ja lõpparuanded, mis revisjonikomisjon läbi vaadanud, kinnitab peakoosolek, kelle kutsub kokku likvideerimiskomisjon kindlustusasutiste põhikirjas ettenähtud korras.

Likvideerimiskomisjon esitab ja avaldab kinnitatud aastaaruanded ning oma tegevuse lõpetamisel lõpparuande § 51 ettenähtud korras.

Teade kindlustusasutise likvideerimise lõpetamise kohta avaldatakse Riigi Teatajas.

Likvideerunud kindlustusasutise raamatud ja dokumendid viimase kümne aasta kohta, arvates likvideerimise lõpetamisest, antakse üle Siseministeeriumile, kus nad hoitakse alal kümne aasta jooksul arvates nende lõpetamise päevast.

§ 80. Likvideerimiskomisjon peab viivituseta pöörduma vastava kohtu poole palvega tunnustada kindlustusasutis maksujõuetuks, kui likvideerimisel tuleb ilmsiks maksujõuetuse tunnuseid.

§ 81. Likvideerimiskomisjoni liikmed vastutavad solidaarselt kahjude eest, mis võivad tekkida § 74—80 eeskirjade rikkumisest või täitmata jätmisest.

2. jagu.

Sundlikvideerimine.

§ 82. Kindlustusasutis kuulub sundlikvideerimisele:

1) kui ta on kahjude tagajärjel kaotanud aktsia- või osakapitalist niisuguse summa, et järeljääv osa ei vasta käesoleva seaduse § 12 ettenähtud normile;

2) kui kindlustusasutis kahjude tagajärjel on kaotanud oma aktsia- või osakapitalist ühe kolmandiku, kui põhikiri ei näe ette vähemat kaotussummat;

3) kui ühistegeliku kindlustusasutise liikmete arv on langenud alla käesoleva seaduse § 26 ja 34 ettenähtud normi.

§ 83. Kui juhatusele selgub, et on leidnud aset mõni eelmises paragrahvis mainitud asjaolu, peab ta seitsme päeva jooksul saatma kutsed peakoosolekule ilmumiseks. Peakoosoleku kokkuastumiseks määratakse kõige lühem aeg, mis on ette nähtud kindlustusasutise põhikirjas või seaduses.

Peakoosolek peab niisugusel korral otsustama kindlustusasutise likvideerimisele asumise ja valima likvideerimiskomisjoni, kui ta ei otsusta tekkinud puudujääki katta hiljemalt kolme kuu jooksul pärast vastava otsuse tegemist või kui ühistegeliku kindlustusasutise liikmete arv vahepeal ei ole tõusnud seadusliku normini. Majandusministril on õigus erakordsetel juhtudel pikendada kolmekuist kahjude katmise tähtaega.

Kindlustusasutise aktsia- või osakapitali täiendamise lähemad tingimused ja tähtaja määrab kindlustusasutise peakoosolek ning kuulutab välja need viivitamata Riigi Teatajas ja vähemalt ühes kohalikus ajalehes. Kapitali täiendamise tähtaeg ei või olla lühem kui seitse päeva arvates kuulutamise päevast Riigi Teatajas. Juhul, kui mõni aktsionär ei täienda määratud tähtajal temale langevat kapitaliosa, tühistatakse ta aktsiad. Tühistatud aktsiate asemele lastakse müügile uued ja nende eest saadud summast makstakse tühistatud aktsiate eest kindlustusasutiste aktsia- ja tagavarakapitali osa, mis neile langenud enne kapitali täiendamist.

Ühistegelikel kindlustusasutistel on õigus peakoosoleku otsusel kahjude katteks nõuda sisse oma liikmeilt täiendusmaksu vastutussumma piires.

§ 84. Kui kindlustusasutise revideerimisel tuleb avalikuks mõni asjaolu, mis nimetatud § 82, võib Majandusminister nõuda asutise juhatuselt § 83 eeskirjade täitmist. Kui juhatus ei täida seda nõudmist või kui peakoosolek ei ole nõus likvideerima kindlustusasutist või täiendama kapitali, teatab Majandusminister revideerimise tagajärgedest kohtule.

§ 85. Kohus, saanud Majandusministri teadaande, talitab § 92 ja 93 ettenähtud korras.

§ 86. Peale § 84 ettenähtud juhu võib Majandusminister veel omal äranägemisel paluda kohtult kindlustusasutise likvideerimisele määramist, kui kindlustusasutis rikub korduvalt käesoleva seaduse eeskirju.

§ 87. Kindlustusasutise sundlikvideerimine toimub § 74—81 ettenähtud korras.

§ 88. Likvideerimiskomisjonil, samuti ka kindlustusvõtjal on õigus kuuekuise etteütlemisega tühistada neid lepinguid, millede kohta § 60 ei

näe ette kindlustusfondi eraldamist, kusjuures kindlustusvõtja saab tagasi preemia kindlustuslepingu möödumata kestusaja eest.

§ 89. Juhul, kui peakoosolek ei vali või ei saa valida likvideerimiskomisjoni, määratakse likvideerimisvalitsus § 93 ettenähtud korras.

3. jagu.

Likvideerimine maksujõuetuse korral.

§ 90. Kindlustusasutis kuulub likvideerimisele maksujõuetuse pärast korras, mis ette nähtud konkursiprotsessis maksujõuetuse kohta kaubanduslikul alal ja alljärgnevais paragrahvides.

§ 91. Kindlustusasutise maksujõuetuks tunnustamise küsimuse tõstab üles kohus, peale konkursiprotsessis ettenähtud juhtude, ka Majandusministri või likvideerimiskomisjoni teadaande põhjal.

§ 92. Kindlustusasutiste maksujõuetuse asjus kohus määrab nende esindajaile kohtusse ilmumiseks kõige lühema aja ja teatab sellest viivitamata krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile, tarviduse korral ka telegraafi teel.

Kohus võib, võttes arutusele kindlustusasutiste maksujõuetuse küsimuse, enne otsuse tegemist maksujõuetuse kohta võtta tarvitusele abinõusid varatombu kaitsmiseks, pannes arestid summadele, mis kolmandate isikute käes, ja vallasvarale ning sisse kanda märkused kinnisvaradele.

§ 93. Kui kohus veendub tingimuste olemasolus, mis nõuavad kindlustusasutiste maksujõuetuks tunnustamist, tunnustab ta selle maksujõuetuks, nimetamata vannutatud hooldajaid, kuulutab sellest seaduses ettenähtud korras ja saadab ärakirja oma määrusest viivitamata krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile.

Selle otsuse põhjal Majandusminister määrab kolm likvidaatorit: esimehe — omal valikul ja 2 liiget: kindlustusaktsiaseltside likvideerimisel — Kaubandus-tööstuskoja poolt esitatud kandidaatide hulgast, ühistegeliku kindlustusasutise likvideerimisel aga — Ühistegevuskoja poolt esitatud kandidaatide hulgast.

Majandusminister võib panna kindlustusasutise likvideerimise ka teisele kindlustusasutisele, krediitasutisele või omavalitsusele vastava asutise juhatuse või omavalitsuse volikogu otsuse kohaselt sõlmitava kokkuleppe alusel. Sel juhul täidab vastava asutise juhatus või omavalitsuse valitsus likvidatsioonivalitsuse ülesandeid. Kindlustusasutis, krediitasutis või omavalitsus, kellele pandud likvideerimine, ei vastuta oma varaga likvideeritava asutise kahjude ega likvidatsioonil tekkivate kahjude eest.

Likvidaatoreist moodustatud likvidatsioonivalitsus, samuti likvideerimist toimiv asutise juhatus või omavalitsuse valitsus tegutseb eeskirjade järgi, mis ette nähtud konkursiprotsessi seadustes konkursivalitsuse kohta, pidades kinni käesoleva seaduse eeskirjadest.

§ 94. Kui likvidatsioonivalitsus leiab süüteo tunnuseid isikute tegevuses, kes juhtisid kindlustusasutist, teatab ta sellest prokurörile.

§ 95. Majandusministril on õigus kokkuleppel Kohtuministriga anda juhatuskirju likvidatsioonivalitsuse asjaajamiskorra kohta.

§ 96. Likvidatsioonivalitsuse asutamisest, samuti ka tööde lõpetamisest teatab Majandusminister vastavale kohtule.

§ 97. Likvidatsioonivalitsus võtab viivituseta üle kindlustusasutise asjaajamise ja asub kindlustusasutise likvideerimisele.

§ 98. Edasikaebus kohtu otsuste peale kindlustusasutise maksujõuetuks tunnustamise asjus ei peata likvidatsioonivalitsuse tegevust.

§ 99. Kindlustuslepingud, millede kohta § 60 ei näe ette kindlustusfondi eraldamist, kaotavad maksvuse ühe kuu möödumisel, arvates kuulutuse ilmumise päevast Riigi Teatajas maksujõuetuks tunnustamise kohta.

§ 100. Maksujõuetuks tunnustamisest kuulutatakse Riigi Teatajas ja ühes kohalikus ajalehes, kutsudes üles võlausaldajaid avaldama oma nõudeid nelja kuu jooksul, arvates kuulutuse ilmumise päevast Riigi Teatajas, ja juhtides kindlustusvõtjate tähelepanu § 99 eeskirjale.

Kreeditoride õigused, kes ei ole avaldanud oma nõudeid määratud tähtajal, tehakse kindlaks ja rahuldatakse kindlustusasutiste raamatute ja dokumentide alusel.

§ 101. Käesoleva seaduse § 60 tähendatud registrisse kantud varad kujundavad maksujõuetuse korral erilise varatombu, millest rahuldatakse vastavad kindlustusvõtjad. Kui registris tähendatud varad ei kata vastavate kindlustusvõtjate nõudmisi, siis need kindlustusvõtjad võtavad osa üldisest varatombust katmata nõudmiste ulatuses.

§ 102. Likvidatsioonivalitsusele on õigus anda üle kindlustusportfelli täielikult või osaliselt § 43 eeskirjade kohaselt nende kindlustuste kohta, kus kindlustusfond on eraldatud § 60 eeskirjade kohaselt, andes üle ka vastava osa kindlustusfondi katteks eraldatud varasid.

Arvates üleandmise momendist lähevad üle ülevõtvale kindlustusasutisele kõik kindlustuslepinguga seotud õigused ja kohustused ja üleandja kindlustusasutis vabaneb neist täielikult.

Kui vastavat kindlustusportfelli ei ole võimalik üle anda teisele kindlustusasutisele, siis teatab likvidatsioonivalitsus sellest kohtule, kes, kuulates ära krediit- ja kindlustusasutiste peainspektori arvamuse, kuulutab kindlustuslepingud katkestatuks maksujõuetuks tunnustamise päevast arvates ning teeb korralduse erilise varatombu (§ 101) jaotamiseks.

Eriline varatomp jaotatakse vastavate kindlustusvõtjate vahel proportsionaalselt igale kindlustusele langevale preemiatagavarale ja muudele kindlustusfondi kantud tehnilistele tagavaradele.

§ 103. Kui võlausaldajad ei ilmu isiklikult või oma volinikkude kaudu likvidatsioonivalitsuselt vastu võtma otsuste ärakirju nende nõuete liikidesse arvamise kohta, siis loetakse need teatavaks tehtuiks kuu aja pärast arvates viimase sellekohase kuulutuse ilmumisest Riigi Teatajas.

§ 104. Likvidatsioonivalitsusel on õigus vabal kokkuleppel võõrandada likvideeritava kindlustusasutise vallasvara, samuti ka sõlmida kokkuleppeid kindlustusasutise võlgnikkudega neilt nõutava võla suuruse ja tasumise viisi kohta.

§ 105. Likvidatsioonivalitsus võib oma kassas pidada kuni viis tuhat krooni. Muud summad, mida ei ole tarvis otsekohesteks maksmisteks, hoitakse Eesti Pangas, selle osakondades, riigi hoiukassades või Majandusministri loal muis krediitasutistes.

§ 106. Otsused, mis kuuluvad konkursiprotsessi seaduste eeskirjade järgi kreeditoride üldkoosoleku võimkonda, samuti ka kokkulepete kavad kindlustusasutise võlgnikkudega neilt nõutava võla suuruse ja tasumise viisi kohta, tehakse likvidatsioonivalitsuse poolt ning kuuluvad Majandusministri kinnitamisele.

§ 107. Majandusminister võib lubada likvidatsioonivalitsusel välja maksta kreeditoridele summasid osaliselt ka enne seda, kui likvideerimine täielikult lõpetatud.

Lubatud maksmisest kuulutab likvidatsioonivalitsus Riigi Teatajas.

§ 108. Likvidatsioonivalitsuse liikmed saavad tasu Majandusministri poolt määratud suuruses, kuid üldsummas mitte rohkem kui 2% likvideerimisel realiseeritud vara väärtusest.

§ 109. Likvidatsioonivalitsus esitab Majandusministrile:

1) likvidatsiooni kestusel aruanded Majandusministri poolt määratud tähtaegadel;

2) pärast oma töö lõpetamist täieliku aruande oma tegevusest.

§ 110. Majandusminister võib oma äranägemisel lõpetada likvidatsioonivalitsuse tegevuse ka enne kõigi likvideerimistööde lõppu, pannes likvideerimise lõpuleviimise mõnele teisele kindlustusasutisele, krediitasutisele või omavalitsusele.

10. peatükk.

Erieeskirjad.

§ 111. Peale kindlustusasutiste on teistel isikuil keelatud kindlustuse võtmine välismaa kindlustusasutises tule-, elu- ja õnnetusjuhtumite kindlustuse harul. Erandeid võib lubada kindlustusnõukogu ettepanekul Majandusminister.

§ 112. Keelatud on tegutseda välismaa kindlustusasutise esindajana, kel ei ole Eestis osakonda, samuti vahetalitajana kindlustuslepingute sõlmimisel säärase välismaa kindlustusasutisega.

11. peatükk.

Seaduse elluviimine.

§ 113. Käesolev seadus pannakse maksma eriseadusega.

Tallinnas, 22. aprillil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

K. Selter
Majandusminister.

---

274. Kindlustusasutiste seaduse maksmapaneku seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 22. aprillil 1936.

§ 1. Peale erandite, mis loendatud käesoleva seaduse järgnevates paragrahvides, Kindlustusasutiste seadus hakkab maksma alates 1. juunist 1936.

§ 2. Seni tegutsevate kindlustusasutiste kohta hakkavad maksma Kindlustusasutiste seaduse alljärgnevad paragrahvid:

1) § 12, 26, 28, 29 — 1. jaanuarist 1938.
2) § 11, 17 II lõige, 20, 25, 27, 30, 32, 33, 36, 37 — 1. juulist 1937.
3) § 39—41 — 1. jaanuarist 1937.

Majandusminister võib pikendada p. 1 märgitud tähtaega kuni kahe aastani neile kindlustusasutistele, kelle poolt on täidetud Kindlustusasutiste seaduse § 12 nõuded vähemalt 60% ulatuses.

§ 3. Seni tegutsevad kindlustusasutised on kohustatud esitama hiljemalt 1. jaanuariks 1937 Kindlustusasutiste seaduse § 41 ettenähtud tegevuskava.

§ 4. Kõik ühistegelikud kindlustusasutised on kohustatud esitama Majandusministeeriumile hiljemalt 1. juuliks 1936 ärakirja põhikirjast, 1935 a. aruande ja andmed:

1) juhatuse koosseisu ja asukoha kohta ühes täpse postiaadressiga,
2) senise tegevuspiirkonna kohta.

§ 5. Kindlustusasutised, kelle põhikirjad ei ole kooskõlas Kindlustusasutiste seadusega, on kohustatud esitama hiljemalt 1. juuliks 1937 seaduse nõuete kohaselt muudetud põhikirjad kinnitamiseks.

Kindlustusasutised, kes ei täida seda eeskirja, kuuluvad likvideerimisele Kindlustusasutiste seaduse § 82—89 korras.

§ 6. Kindlustusasutised teatavad krediit- ja kindlustusasutiste peainspektorile tegevuses leiduvaist nähetest, mis ei ole kooskõlas Kindlustusasutiste seaduse eeskirjadega, lisandades teadaandele nende täpse nimestiku ja nende likvideerimiskava hiljemalt 1. jaanuariks 1937.

Kindlustusasutis peab likvideerima need nähted krediit- ja kindlustusasutiste peainspektori poolt kinnitatud kava kohaselt.

§ 7. Seni tegutsevad välismaa kindlustusasutiste osakonnad on kohustatud asuma oma tegevuse likvideerimisele:

1) veokindlustusharus hiljemalt 1. juuliks 1938,
2) muudes kindlustusharudes hiljemalt 1. jaanuariks 1937.

Kuni tegevuse täieliku likvideerimiseni alluvad välismaa kindlustusseltside osakonnad Kindlustusasutiste seaduse ptk. 4—7 eeskirjadele.

§ 8. Enne Kindlustusasutiste seaduse maksmahakkamist likvideerimisele määratud kindlustusasutiste likvidatsioon viiakse lõpule seaduste alusel, mis olid jõus nimetatud seaduse maksmahakkamisel.

§ 9. Kindlustusasutiste seaduse maksmahakkamisega kaotavad maksvuse:

1) Ministeeriumide korraldamise seaduse (VSK I k. 2. j.) § 363 märkuse lisa;

2) Tsiviilseaduse (VSK X k. 1. j.) § 2199 märkused 1 ja 2, § 2200 ühes lisadega I ja II ja § 2200^{1}—2200^{3};

3) Iseäralise kinnitusasjade komitee ja kinnitusosakonna rahaministeeriumi alla üleviimise seadus (RT 89 — 1922);

4) Krediitasutiste seaduse elluviimise seaduse (RT 31 — 1932) III osa;

5) Vastastikune kindlustusseadus (VSK XII k. I j.).

§ 10. Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega.

Tallinnas, 22. aprillil 1936.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

K. Selter
Majandusminister.

275. Tööstuslikkudes ettevõtetes erireservide moodustamise määrus.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 22. aprillil 1936.

Alus: Tulumaksu seaduse § 11² (RT 15 — 1936) ja Ärimaksu osas Otsemaksude seaduse § 519 märkus 2 (RT 15 — 1936).

§ 1. Majandusministril on õigus lubada tema otsuses nimetatud tööstuslikkude ettevõtete liikidele eraldada oma aasta-aruande puhaskasust summasid erireservide moodustamiseks, et nende erireservide abil kindlustada ekspordiks ümbertöötamiseks kokkuostetavate kodumaa karjasaaduste toorainete hindu juhul, kui nende toorainete tootmiskulud kodumaal ületavad ilmaturu hindasid. Need erireservideks eraldatavad summad lubatakse tuluja ärimaksuga maksustatava tulu arvutamisel maha arvata maksualusest tulust.

§ 2. Erireservide moodustamist võib lubada ainult ettevõtetele, kus on olemas maksustamisel vastuvõetavaks tunnustatud raamatupidamine. Hinna kindlustuseks vajalikud summad tuleb katta erireservist suurendamata samal ajal tööstuskulusid või kandes viimasele tagasi vastavad summad erireservist.

§ 3. Erireservi eraldatud summad hoitakse tööstuses või krediitasutises Majandusministri määramisel. Pearaamatus avatakse erireservi liiklemise arvestamiseks eriarve, mille seis peab olema alati kindlaksmääratav, ning avaldatud ettevõtte aasta-aruandes.

§ 4. Lähemad tingimused erireservide moodustamiseks, hoidmiseks, arvestamiseks, liiklemiseks, tarvitamiseks, kindlustuseks ja muuks korraldamiseks, samuti nende erireservide ulatuse iga üksiku ettevõtte jaoks antud tööstuse liigis määrab Majandusminister.

§ 5. Majandusministril on õigus likvideerida erireservi, kui ettevõte lõpetab tegevuse või kui ettevõtte poolt ei täideta käesolevat määrust ja selle põhjal ülesseatud eritingimusi.

§ 6. Erireservi likvideerimisel kuuluvad reservi maksuvabalt arvatud summad maksustamisele tagant järele viivitamatult selle aasta kasudena, millal nad reservi kanti, kusjuures hindade kindlustuseks kasutatud summad arvatakse maha nimetatud kasudest vastavate aruannete aastate ajalises järjekorras. Tagant järele maksustamisele ei kuulu summad, mis eeskirjade kohaselt kasutatud hindade kindlustamiseks.

22. aprillil 1936.

Peaminister K. Päts.
Majandusminister K. Selter.
Riigisekretär K. Terras.

---

276. Tapaloomade ja liha loomaarstliku järelevaatuse ja tapamajaasjanduse määruse muutmise määrus.

Alus: Tapamajade ja lihajärelevaatuse seaduse § 30 (RT 88 — 1935).

Tapaloomade ja liha loomaarstliku järelevaatuse ja tapamajaasjanduse määruse § 48 (RT 44 — 1933) muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 48. Kohalikud omavalitsused on kohustatud avalikult kuulutama, mis ajal nende piirkondades asuvad lihajärelevaatuse asutised on avatud.

Linna- ja alevivalitsustel, kellel on olemas avalikud tapamajad, on õigus keelata sisse vedada oma administratiiv-piirkonda värsket veiseliha. Selle keelu alla ei kuulu tõestatud hädatapmisel saadud värske veiseliha, samuti ka värske veiseliha, mis on pärit avalikus või eksporttapamajas tapetud loomadelt ja jahutatud kuiva õhuga +2° kuni +4° C järgi ning kohaleveetud samasuguse jahutississeseadega veoabinõudes.

23. aprillil 1936.

Põllutööminister N. Talts.

Sotsiaalminister O. Kask.

---

277. Veiste brutselloosi (Abortus enzooticus) vastu võitlemise määruse muutmise määrus.

Antud Põllutööministri poolt 23. aprillil 1936.

Alus: Loomataudide vastu võitlemise seaduse (RT 60 — 1923, 109/110 — 1925, 45 — 1924, 96 — 1928 ja 29 — 1936) § 6.

Veiste brutselloosi (Abortus enzooticus) vastu võitlemise määruse (RT 33 — 1934) § 12 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 12. Brutselloosi likvideerimiseks sunniviisil võõrandatud loomade eest maksab loomatervishoiu osakond loomaomanikule kahjutasu looma täisväärtuses, hindamiskomisjoni hinnangu alusel. Võõrandatud loomade likvideerimisel saadud summad lähevad kahjutasude krediidi täiendamiseks. Hindamiskomisjon koosneb: 1) kohalikust jaoskonna loomaarstist esimehena, 2) kohaliku omavalitsuse esindajast, 3) kohalikust politseivõimu esindajast, 4) põllutöökoja kohaliku konvendi esindajast. Komisjonil on õigus tarbekorral ära kuulata asjatundjate arvamust loomade hindamisel.

Majapidamine kuulutatakse brutselloosivabaks, kui aasta jooksul kahekordselt 6—12 kuulise vaheaja järele ettevõetud verejuurdlusel ükski veis enam ei reageeri positiivselt.

Põllutööminister N. Talts.

Loomatervishoiu osakonna direktor K. Lind.

---

278. Petserimaal asuvate usuühingute avalikkude matmispaikade eest võetavad tasunormid 1936, 1937 ja 1938 a.

Vastu võetud Petseri ajutiselt maavalitsuselt 11. märtsil 1936 protokoll nr. 2 p. II Matmispaikade seaduse § 8 ja Siseministrilt 31. augustil 1926 matmispaikade kohta antud määruse § 35 põhjal.

Kõigi Petserimaal asuvate usuühingute avalikkude matmispaikade matmisplatside eest võetakse tasu 50 senti iga ruutmeetri eest, kusjuures reaplatsid antakse tasuta.

2. aprillil 1936.

Petseri ajutise maavalitsuse esimees Mäeloog.

Sekretär (allkiri).

Saaremaa aj. maavalitsuselt 19. oktoobril 1935 (pr. nr. 57 pk. 1) vastu võetud ja Majandusministri otsusega 9. detsembril 1935 kinnitatud

279. Määrus maksude võtmise kohta Saaremaal aj. maavalitsuse kulude katteks 1936/1937 a.

Alused: Ajutine seadus valla- ja maaomavalitsuste sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete kohta (RT 18/19 — 1920) ja selle seaduse täienduse (RT 3 — 1921) ja muutmise seadus (RT 32 — 1926); Ärimaksu kohta käivate seaduste muutmise seadus (RT 44 — 1928) ja Maakondade ajutise valitsemise seadus (RT 5 — 1934).

I. Maks kaubandus-tööstusettevõtjatelt.

§ 1. Maakonna piirides asuvad kaubandus- ja tööstusettevõtted on kohustatud riigi põhiärimaksu (patendimaksu) lisaks sellest summast maksma 50% maakonna heaks.

II. Maks liikumisabinõudelt veeteedel.

§ 2. 1936 aastal võetakse maksu maakonna heaks purjekatelt mahutusega alla 20 bruto-registertonni, kui neid äriliseks otstarbeks kasutatakse 50 s. neto-registertonnilt.

§ 3. Maksu maksmise tähtajaks on 1. juuli 1936. Tähtajaks tasumata jäetud maksud nõutakse sisse administratiiv-sissenõude korras kahekordses suuruses.

III. Maks jahtidelt, mootorpaatidelt ning abimootoriga jalgratastelt.

§ 4. 1936 aastal võetakse maakonna heaks maksu: a) mootorpaadi igalt hobusejõult 2 kr. 50 s., b) lõbusõidujahi igalt registertonnilt 2 kr. ja c) abimootoriga jalgrattalt 4 kr.

Mootorpaadi maksust on vabad mootorpaadid, mida omanikud ainult kalapüügiks kasutavad.

§ 5. Maksu maksmise tähtajaks on 1. juuli 1936 ja maksuobjekti omanikelt, kes ei ole maksu tähtajaks tasunud, nõutakse maksuvõlg sisse kahekordses suuruses.

§ 6. Maksuaasta kestel omandatud sõiduriistalt kuulub maks tasumisele ühe kuu jooksul peale omandamist, kusjuures pärast 1. augusti omandatud maksuobjektid kuuluvad maksustamisele § 1 näidatud maksunormide pooles suuruses.

IV. Maks laskeriistade lubadelt.

§ 7. Laskeriistade pidamiseks lubade omandajad on kohustatud maksma maakonna heaks igalt laskeriista pidamise loalt, selle omandamisel 50 senti.

V. Lõbustusmaks.

§ 8. Lõbustusmaksu maakonna heaks võetakse kõigilt Saaremaal, väljaspool Kuressaare linna piire korraldatavatelt avalikkudelt maksulistelt ettekannetelt, pidustustelt ja lõbustustelt 20% suuruses müüdud pääsetähtede koguhinnast.

Lõbustusmaksu tasumise ja pääsetähtede registreerimise korra kohta on maksvad Sundmääruse avalikkudelt ettekannetelt lõbustusmaksu võtmise kohta Saaremaal (RT 62 — 1930) eeskirjad.

§ 9. Eelmises paragrahvis nimetatud lõbustusmaksust on vabad kõik mittemajanduslikke või -politilisi sihte taotlevad organisatsioonid ja asutused, kui ettekannet ei korraldata peamiselt eraisikute ja elukutseliste esinejate huvides.

VI. Kantseleimaks.

§ 10. Kantseleimaksu võetakse maakonna heaks ajut. maavalitsuselt väljaantavatelt igasugustelt tunnistustelt, kui ka lepingutelt, ärakirjadelt ja väljakirjutuse tõekstunnistamistelt 9 senti. Igalt ärakirja või väljakirjutuse lehelt 9 senti, kusjuures leheküljeks arvatakse vähemalt 25 rida. Ärakirjad ja väljakirjutused alla 25 rea loetakse üheks leheks ja kuuluvad 9-sendilise maksu alla.

§ 11. Kantseleimaksust on vabad Ajutise maksuseaduse § 22 ettenähtud tunnistused.

VII. Laada- ja turumaks.

a) Laada- ja turumaksude võtmise kord:

§ 12. Igaüks, kes laada- ja turuplatsi piirkonda midagi müüa toob või sealt ostes edasi müüb, on kohustatud müügi alul laada- või turumaksu oma müügiobjektile vastaval määral kohaliku vallavalitsuse esindajale maksma. Müügiobjekti väärtuse või müügiks tarvitatava ruumi suuruse, kui see maksusumma väljaarvamiseks tarvilik, määrab kindlaks maksuvõtja.

Märkus. Laadaplatsi piirkonnaks loetakse ühekilomeetriline ja turuplatsi piirkonnaks poole kilomeetriline rajoon laada- või turuplatsi keskkohast.

§ 13. Laada- ja turumaksu maksmise kohta antakse sellekohased kviitungid või märgid.

§ 14. Laada- ja turumaksudest sissetulevad summad jaotatakse peale kulude mahaarvamist valla ja maakonna vahel pooleks.

b) Laadamaksu määrad:

§ 15. Müügiks toodu loomadelt: 1) hobuselt — 25 s., 2) sälult alla 2 aastat — 15 s., 3) sarvloomalt — 15 s., 4) mullikalt — 10 s., 5) vasikalt — 5 s. ja 6) sealt — 10 senti.

§ 16. 1) koormalt või vankrilt, välja arvatud veoriistad poekaubaga — 10 s., 2) veoriistalt poekaubaga — 25 senti, ja korvist või käelt müüjalt — 5 s.

§ 17. Müügiplatsidelt ja lõbustuskohtadelt: 1) kaupluse või müügikoha jooksvalt meetrilt — 30 s. ja 2) laadalõbustustelt (päevapiltnikud, palaganid j.n.e.) ruutmeetrilt — 25 s.

c) Turumaksu määrad:

1) koormalt või veoriistalt — 5 senti;
2) platsilt müüjalt müügikoha jooksvalt meetrilt — 5 senti;
3) korvist või käelt müüjalt — 5 senti ja
4) kauplustelt müügikoha jooksvalt meetrilt — 15 senti.

Saaremaa ajut. maavalitsuse esimees H. Otstavel.

Sekretär M. Õispuu.

Hind 50 senti. Riigi trükikoja trükk.